

گزارش اقتصادی شاپارک

آبان ۱۴۰۳. شماره ۱۱۳

www.shaparak.ir

فهرست مطالب

فهرست شکل‌ها.....	۶
فهرست جداول.....	۸
پیشگفتار.....	۱۱
شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه.....	۱۲
۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی.....	۱۶
۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی.....	۱۷
۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی.....	۱۸
۲-۱-۱- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی.....	۱۹
۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان.....	۲۰
۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی.....	۲۲
۲-۲-۱- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP.....	۲۳
۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک.....	۲۵
۱-۲- آمار عملکردی شاپرک.....	۲۵
۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک.....	۲۵
۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی.....	۲۸
۳-۱-۲- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش.....	۲۹
۴-۱-۲- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها.....	۳۰
۵-۱-۲- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت.....	۳۵
۲-۲- نفوذ منطقه‌ای.....	۳۸
۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی.....	۳۹
۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور.....	۳۹
۳-۲-۲- تعداد و سرانه کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان.....	۴۰
۴-۲-۲- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی.....	۴۵
۵-۲-۲- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور.....	۴۶
۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاهی در استان‌های کشور.....	۴۷
۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها.....	۴۸
۱-۳-۲- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه.....	۴۹
۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها.....	۵۲
۳-۳-۲- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش.....	۵۳

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت ۵۸

- ۱-۳- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۵۸
- ۲-۳- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۵۹
- ۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۲
- ۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه ۶۴

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۶

- ۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۶۷
- ۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۶۷
- ۲-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۶۸
- ۳-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۲
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۶
- ۱-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۷۹
- ۲-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۱
- ۲-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۲
- ۳-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی ۸۵
- ۱-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور ۸۶
- ۲-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۸۹
- ۳-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی در بعد کشوری ۹۱
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۶
- ۵-۳-۴- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۹۹
- ۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۱

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۴

- ۱-۵- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۴
- ۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۵
- ۲-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۶
- ۳-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۰۹
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها ۱۱۱
- ۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۳
- ۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارتهای بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۳
- ۲-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارتهای بانکی تراکنش‌دار ۱۱۴

- ۳-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۵
- ۴-۲-۵- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۱۷
- ۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۸
- ۳-۵- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۱۹
- ۶- جمع‌بندی ۱۲۶
- ۷- واژه‌نامه ۱۳۴

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۰ لغایت شهریور ۱۴۰۳..... ۱۸
- شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۲..... ۲۲
- شکل ۱-۲ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳..... ۲۶
- شکل ۲-۲ مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳..... ۲۷
- شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- آبان ۱۴۰۳..... ۳۱
- شکل ۴-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- مهر و آبان ۱۴۰۳..... ۳۴
- شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳ و ۱۴۰۲..... ۳۵
- شکل ۶-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - آبان ۱۴۰۳..... ۳۶
- شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳..... ۳۶
- شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات -مهر و آبان ۱۴۰۳..... ۳۷
- شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - آبان ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳..... ۳۸
- شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - آبان نسبت به مهر ۱۴۰۳..... ۴۱
- شکل ۱۱-۲ تعداد کارتهای فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - آبان ۱۴۰۳..... ۴۲
- شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آبان ۱۴۰۳..... ۴۴
- شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - آبان ۱۴۰۳..... ۴۵
- شکل ۱۴-۲ سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - آبان ۱۴۰۳..... ۴۸
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهای فروشگاهی (بر حسب ریال) - آبان ۱۴۰۳..... ۴۹
- شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - آبان ۱۴۰۳..... ۵۰
- شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - آبان ۱۴۰۳..... ۵۱
- شکل ۱۸-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۱..... ۵۳
- شکل ۱۹-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - آبان ۱۴۰۳..... ۵۴
- شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - آبان ۱۴۰۳..... ۵۶
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - آبان ۱۴۰۳..... ۶۰
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳..... ۶۱
- شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳..... ۶۳
- شکل ۴-۳ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳..... ۶۳

- شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳ ۶۷
- شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳ ۶۸
- شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳ ۷۰
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳ ۷۲
- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آبان ۱۴۰۳ ۷۴
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آبان ۱۴۰۳ ۷۵
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - مهر و آبان ۱۴۰۳ ۷۸
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان‌ها - آبان ۱۴۰۳ ۸۸
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - آبان ۱۴۰۳ ۹۱
- شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP - آبان ۱۴۰۳ ۹۴
- شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP - آبان ۱۴۰۳ ۹۶
- شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - آبان ۱۴۰۳ ۹۸
- شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۱ تاکنون ۱۰۰
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - آبان ۱۴۰۳ ۱۰۵
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - آبان ۱۴۰۳ ۱۰۶
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - آبان ۱۴۰۳ ۱۱۵
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۴۰۳ ۱۲۱
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۴۰۳ ۱۲۲
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - آبان ۱۴۰۳ ۱۲۳
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۴۰۳ ۱۲۴

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۳.....	۱۷
جدول ۲-۱	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۳.....	۱۹
جدول ۳-۱	ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۲.....	۲۳
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک.....	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۲.....	۲۷
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۹
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته.....	۲۹
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- آبان ۱۴۰۳.....	۳۰
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان ۱۴۰۳.....	۳۱
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان ۱۴۰۳.....	۳۲
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - آبان ۱۴۰۳.....	۳۳
جدول ۱۰-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - آبان ۱۴۰۳.....	۳۳
جدول ۱۱-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - آبان ۱۴۰۳.....	۳۹
جدول ۱۲-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- آبان ۱۴۰۳.....	۴۰
جدول ۱۳-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۴۱
جدول ۱۴-۲	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۴۳
جدول ۱۵-۲	تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- آبان ۱۴۰۳.....	۴۶
جدول ۱۶-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی.....	۵۲
جدول ۱۷-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۳
جدول ۱۸-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۵
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳.....	۵۹
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته.....	۵۹
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - آبان ۱۴۰۳.....	۶۰
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - آبان ۱۴۰۳ و ماه گذشته.....	۶۱
جدول ۵-۳	کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی.....	۶۲

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۶۴
جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۶۹
جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۷۱
جدول ۴-۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۷۳
جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۷۵
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۷۷
جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....	۷۹
جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳.....	۸۰
جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۸۱
جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - آبان ۱۴۰۳.....	۸۲
جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۸۲
جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۸۴
جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۸۵
جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشنده‌ای به تفکیک استان آبان ۱۴۰۳.....	۸۷
جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشنده‌ای فعال سیستمی به تفکیک استان - آبان ۱۴۰۳.....	۹۰
جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۹۳
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای تراکنش‌دار هر شرکت - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۹۵
جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - آبان ۱۴۰۳.....	۹۷
جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - آبان ۱۴۰۳.....	۱۰۱
جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - آبان ۱۴۰۳.....	۱۰۲
جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳.....	۱۰۷
جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - آبان ۱۴۰۳.....	۱۰۹
جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - آبان ۱۴۰۳.....	۱۱۱
جدول ۵-۴ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - مهر و آبان ۱۴۰۳.....	۱۱۲
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آبان ۱۴۰۳.....	۱۱۴
جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آبان ۱۴۰۳.....	۱۱۶
جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - آبان ۱۴۰۳.....	۱۱۷
جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آبان ۱۴۰۳.....	۱۱۸

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده-مهر و آبان ۱۴۰۳..... ۱۱۹

جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده -آبان ۱۴۰۳..... ۱۲۰

پیشگفتار

- مستند حاضر، گزارش شماره ۱۱۳ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:
۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
 ۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
 ۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
 ۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
 ۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپراک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپراک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپراک در آبان ۱۴۰۳
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

سهیم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک		
▼	۹۸/۷۱٪	خرید کالا و خدمات
▲	۱/۲۹٪	پرداخت قبض و خرید شارژ
سهیم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک		
▼	۹۰/۲۰٪	خرید کالا و خدمات
▲	۵/۴۵٪	پرداخت قبض و خرید شارژ
▲	۴/۳۵٪	مانده گیری
ضریب نفوذ منطقه ای		
سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور		
▼	۱،۹۶۵/۹۴	کل ابزارها
▼	۱،۷۳۵/۹۱	کارتخوان فروشگاهی
▼	۱/۰۷	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۲۲۸/۹۶	ابزار پذیرش اینترنتی
سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور		
▼	۶۹/۷۴	کل ابزارها
▼	۶۳/۵۷	کارتخوان فروشگاهی
▼	۱/۵۳	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۴/۶۴	ابزار پذیرش اینترنتی
نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی		
▼	۱،۸۲۱،۱۲۹	بیشترین تعداد
▼	-۳۴،۰۵۸	بیشترین تغییر
▼	۰/۲۱۶	بیشترین سرانه
▲	۸۲/۳۰	بیشترین سرانه تعداد تراکنش
نسبت دهکی مبالغ تراکنش های شاپرکی		
▲	۵۰۷/۳۶	نسبت متوسط دهک دوم به دهک اول

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

سهیم از نقدینگی	
▶ ۱۵/۳۰ درصد	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی
▶ ۱/۵۹ درصد	نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در آبان ماه ۱۴۰۳

آمار عملکردی	
▼	تعداد تراکنش های شاپرک ۴،۳۱۱،۵۷۳،۹۳۳ تراکنش
▲	ارزش تراکنش های شاپرک ۱۴،۷۱۲،۰۰۳،۸۳۱ میلیون ریال
رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها	
▲ ۳/۵۲٪	رشد اسمی ماهانه آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ۱۴۰۳
▲ ۰/۶۶٪	رشد حقیقی ماهانه آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ۱۴۰۳
▲ ۴۲/۹۷٪	رشد اسمی ماهانه آبان ۱۴۰۳ نسبت به آبان ۱۴۰۲
▲ ۷/۸۸٪	رشد حقیقی ماهانه آبان ۱۴۰۳ نسبت به آبان ۱۴۰۲
سهیم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها	
▲ ۶/۶۵٪	ابزار پذیرش اینترنتی
▲ ۲/۲۰٪	ابزار پذیرش موبایلی
▼ ۹۱/۱۵٪	کارتخوان فروشگاهی

گزارش اقتصادی شاپرک

۳

کیفیت انجام خدمات پرداخت

سهم تراکنش‌های موفق

درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها	۹۲/۷۰٪
درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها	۹۹/۷۵٪

سهم هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

خطای پذیرندگی	۰/۹۳٪
خطای شاپرکی	۳/۴۰٪
خطای صادر کنندگی	۸/۳۹٪
خطای کاربری	۸۷/۰۰٪
خطای کسب و کار	۰/۲۸٪

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۹/۰۵٪
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۷۵٪

تراکنش‌های ناتمام

درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها	۰/۱۴٪
درصد تغییرات تراکنش‌های معوق	-۳۵/۲۰٪

۴

شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در آبان ۱۴۰۳

شاخص اثربخشی مبلغی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	۳/۲۹۶	فراپردازان آروند امید
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۴۹۵	الکترونیک کارت دماوند

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

بالاترین میزان شاخص	۰/۱۴۵٪	به پرداخت ملت
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۰۲۶٪	فراپردازان آروند امید

سهم کارتهای کم و فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال

بیشترین سهم	الکترونیک کارت دماوند	۳۱/۱۷٪
کمترین سهم	پرداخت الکترونیک سامان	۹/۵۹٪

ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش‌های بازار

سهم مبلغی	پرداخت الکترونیک سامان	۳۱/۷۹٪	بانک ملت	۱۵/۸۶٪
سهم تعدادی	پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۶۰٪	بانک سپه	۱۷/۸۴٪

بالاترین سهم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	پرداخت الکترونیک سامان	۳۲/۴۰٪	بانک ملت	۱۶/۰۰٪
ابزار پذیرش موبایلی	به پرداخت ملت	۴۷/۷۳٪	بانک ملت	۵۱/۸۸٪
کارتخوان فروشگاهی	به پرداخت ملت	۱۸/۶۱٪	بانک ملت	۱۵/۷۵٪

بالاترین سهم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	به پرداخت ملت	۳۸/۸۶٪	بانک ملت	۴۰/۳۳٪
ابزار پذیرش موبایلی	به پرداخت ملت	۴۵/۳۹٪	بانک ملت	۵۲/۱۹٪
کارتخوان فروشگاهی	پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۷۴٪	بانک سپه	۱۹/۲۶٪

شاخص هر فیندال - هیرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۲۰۴۸۶	۱۰۹۶۳
ابزار پذیرش موبایلی	۳۰۲۰۰	۳۰۴۸۹
کارتخوان فروشگاهی	۱۰۲۴۰	۹۲۰

بالاترین سهم بانک‌های صادر کنند از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک ملی ایران	۱۳/۸۸٪
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۵/۵۱٪
کارت برداشت نقدی	بانک ملی ایران	۲۰/۵۲٪

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱ - جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا شهریور ۱۴۰۳) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۳

دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
مهر ۱۴۰۲	۷۱,۷۷۸,۴۰۰	۱۰,۲۲۰,۴۴۴	۱۴/۲۴٪
آبان ۱۴۰۲	۷۳,۲۹۳,۱۰۰	۱۰,۲۹۰,۲۶۱	۱۴/۰۴٪
آذر ۱۴۰۲	۷۴,۹۸۰,۰۰۰	۱۰,۴۲۸,۳۰۵	۱۳/۹۱٪
دی ۱۴۰۲	۷۵,۷۱۹,۰۰۰	۱۰,۵۵۸,۱۱۳	۱۳/۹۴٪
بهمن ۱۴۰۲	۷۷,۷۹۵,۹۰۰	۱۱,۰۰۵,۸۶۶	۱۴/۱۵٪
اسفند ۱۴۰۲	۷۸,۷۷۴,۵۰۰	۱۳,۸۹۱,۲۲۷	۱۷/۶۳٪
فروردین ۱۴۰۳	۷۹,۶۸۲,۹۰۰	۹,۷۲۸,۵۳۰	۱۲/۲۱٪
اردیبهشت ۱۴۰۳	۸۱,۲۹۶,۷۰۰	۱۲,۲۴۰,۶۱۲	۱۵/۰۶٪
خرداد ۱۴۰۳	۸۳,۵۳۹,۹۰۰	۱۲,۴۲۶,۴۲۴	۱۴/۸۷٪
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱۲,۴۷۸,۰۸۲	۱۴/۶۰٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱۳,۲۵۱,۴۳۶	۱۵/۰۶٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱۳,۸۷۶,۷۶۲	۱۵/۳۰٪

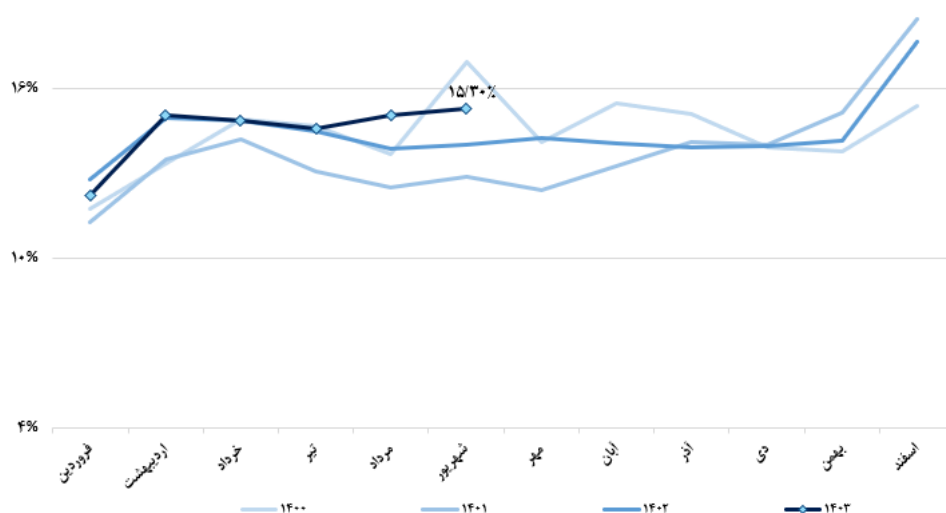
در شهریور ۱۴۰۳ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۵/۳۰ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه مرداد ۱۴۰۳، افزایش ۰/۲۴ درصدی داشته است.

^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در شهریور ۱۴۰۳، ارزش تراکنش‌های شاپرک افزایش ۴/۷۲ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۳/۱۰ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، افزایش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه مرداد ۱۴۰۳ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا شهریور ۱۴۰۳ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۰ لغایت شهریور ۱۴۰۳ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۰ لغایت شهریور ۱۴۰۳

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۳

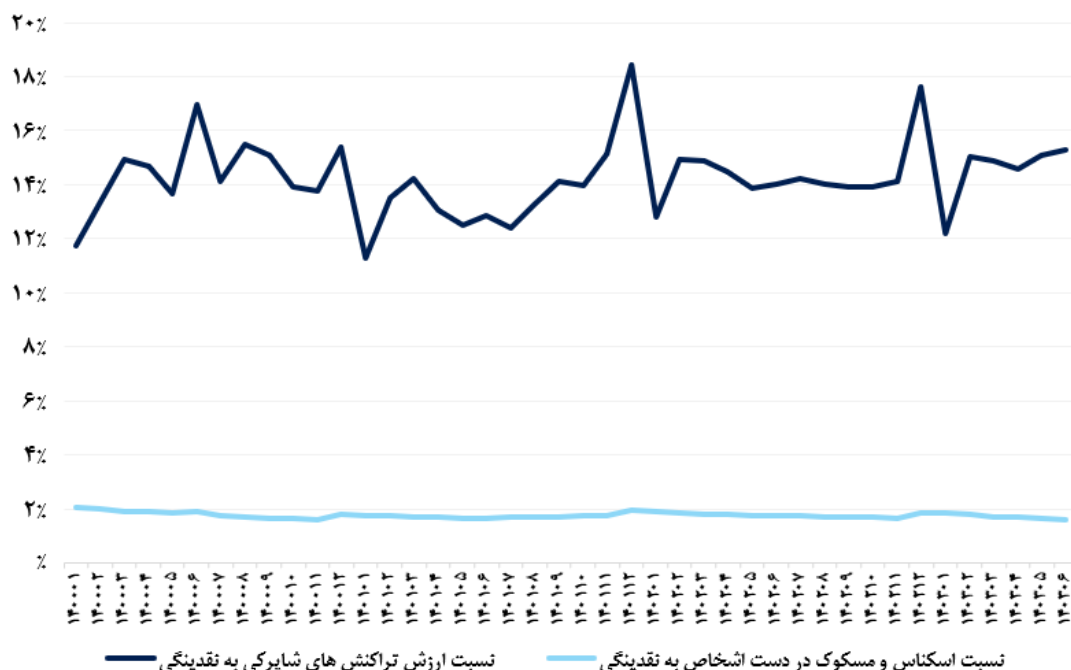
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
مهر ۱۴۰۲	۷۱,۷۷۸,۴۰۰	۱,۲۴۵,۷۰۰	۱/۷۴٪
آبان ۱۴۰۲	۷۳,۲۹۳,۱۰۰	۱,۲۵۸,۵۰۰	۱/۷۲٪
آذر ۱۴۰۲	۷۴,۹۸۰,۰۰۰	۱,۲۶۸,۰۰۰	۱/۶۹٪
دی ۱۴۰۲	۷۵,۷۱۹,۰۰۰	۱,۲۷۵,۸۰۰	۱/۶۸٪
بهمن ۱۴۰۲	۷۷,۷۹۵,۹۰۰	۱,۲۸۶,۰۰۰	۱/۶۵٪
اسفند ۱۴۰۲	۷۸,۷۷۴,۵۰۰	۱,۴۶۸,۸۰۰	۱/۸۶٪
فروردین ۱۴۰۳	۷۹,۶۸۲,۹۰۰	۱,۴۸۸,۴۰۰	۱/۸۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۳	۸۱,۲۹۶,۷۰۰	۱,۴۶۰,۱۰۰	۱/۸۰٪
خرداد ۱۴۰۳	۸۳,۵۳۹,۹۰۰	۱,۴۳۵,۹۰۰	۱/۷۲٪
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱,۴۴۳,۰۰۰	۱/۶۹٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱,۴۳۴,۶۰۰	۱/۶۳٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱,۴۴۲,۲۰۰	۱/۵۹٪

در شهریور ۱۴۰۳، ۱/۵۹ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در مرداد ۱۴۰۳ کاهش ۰/۰۴- درصدی را تجربه نموده است. در شهریور ۱۴۰۳ میزان نقدینگی با افزایش ۳/۱۰ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۰/۵۳ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۴۰۰ تا شهریور ۱۴۰۳) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۱۱/۷۷ درصد در فروردین ماه ۱۴۰۰ به ۱۵/۳۰ درصد در شهریور ۱۴۰۳ افزایش یافته است. این در حالی است که نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۲/۰۷ درصد به ۱/۵۹ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۰/۴۸ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می‌رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد.

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید

کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

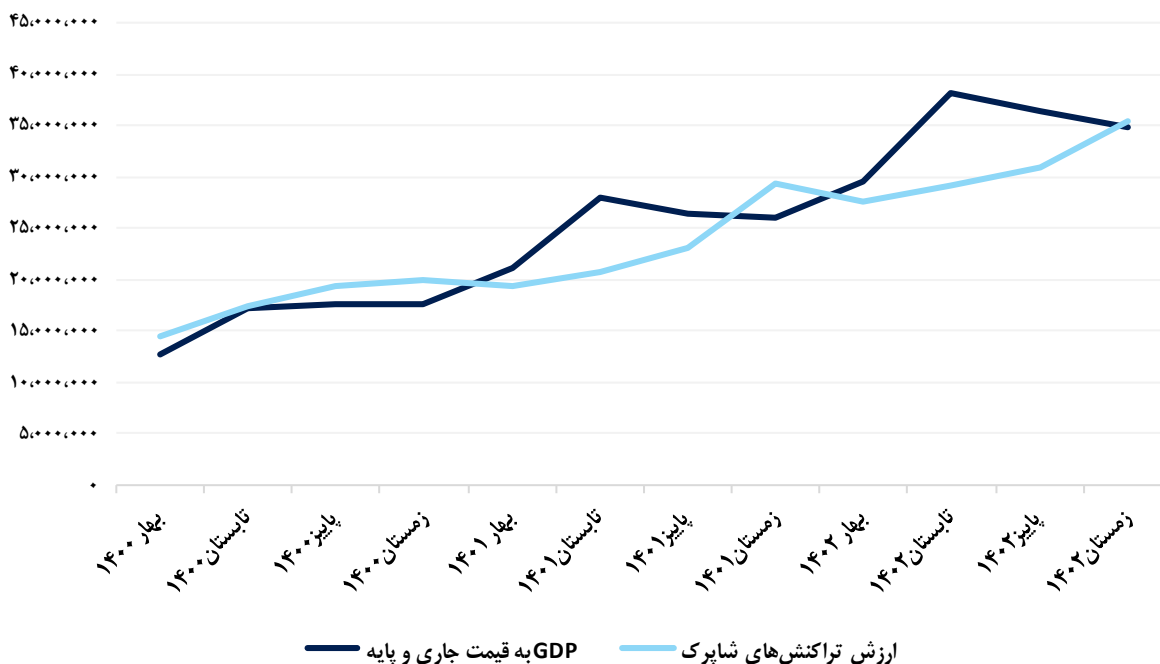
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۳ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

در شکل ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۴ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۲ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۵

^۳ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.
^۴ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۴.

^۵ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۴۰۲ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۲

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان^۶ در جدول ۱-۳ ارائه شده است.

جدول ۱-۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۲

دوره	GDP (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)
بهار ۱۴۰۰	۱۲,۷۷۸,۰۰۰	۱۴,۴۳۴,۷۹۴
تابستان ۱۴۰۰	۱۷,۲۷۰,۰۰۰	۱۷,۴۴۶,۲۲۶
پاییز ۱۴۰۰	۱۷,۶۲۳,۰۰۰	۱۹,۳۲۵,۰۴۱
زمستان ۱۴۰۰	۱۷,۵۹۲,۰۰۰	۲۰,۰۶۸,۱۶۶
بهار ۱۴۰۱	۲۱,۲۱۸,۹۴۵	۱۹,۳۶۷,۲۳۳
تابستان ۱۴۰۱	۲۸,۰۳۸,۸۰۴	۲۰,۸۲۵,۶۹۶
پاییز ۱۴۰۱	۲۶,۵۲۴,۷۵۷	۲۳,۰۹۴,۰۲۹
زمستان ۱۴۰۱	۲۶,۰۴۱,۳۴۸	۲۹,۳۶۹,۱۹۶
بهار ۱۴۰۲	۲۹,۶۳۰,۱۵۱	۲۷,۶۷۰,۸۲۳
تابستان ۱۴۰۲	۳۸,۲۵۴,۲۵۸	۲۹,۱۶۲,۶۷۰
پاییز ۱۴۰۲	۳۶,۴۱۱,۲۸۶	۳۰,۹۳۹,۰۱۰
زمستان ۱۴۰۲	۳۴,۹۴۶,۹۳۴	۳۵,۴۵۵,۲۰۷

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.

^۶ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۴۰۲ می‌باشد.

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

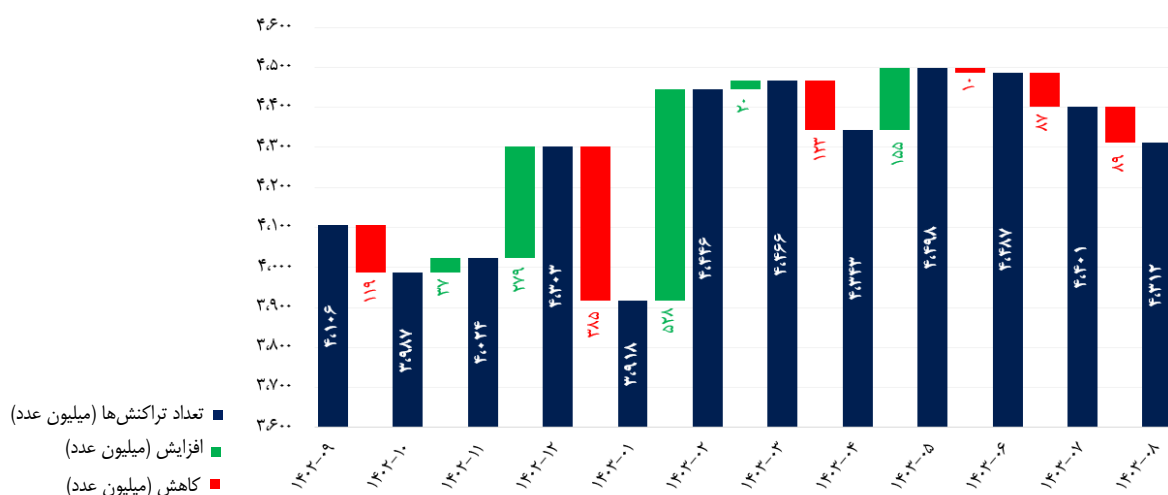
۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در شکل ۲-۱، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به آبان ماه ۱۴۰۳ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار

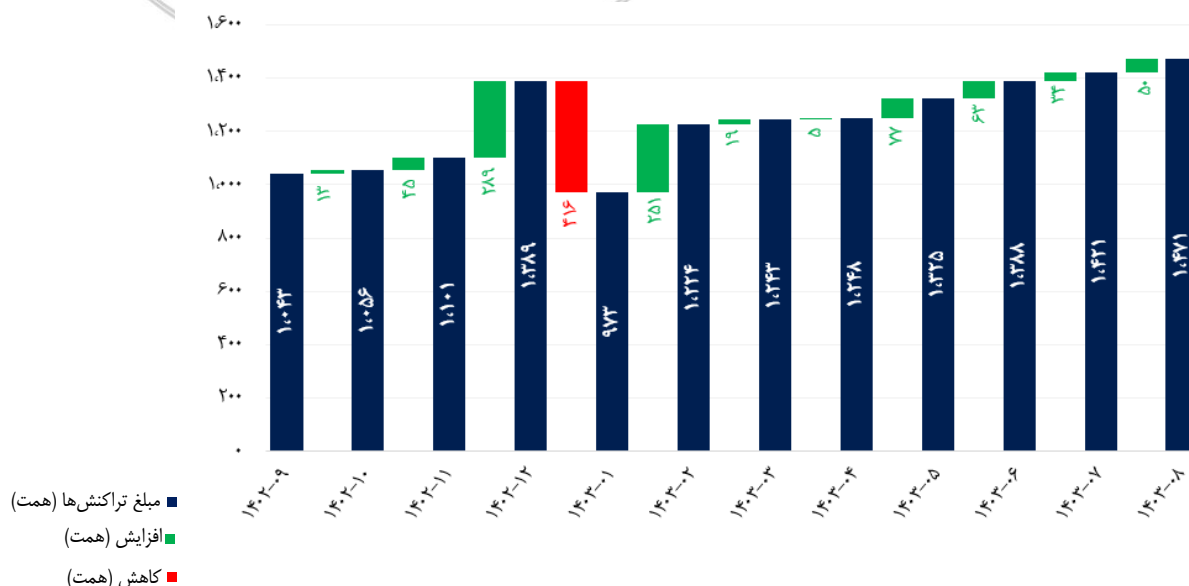
بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۳ رخ داده است.

شکل ۱-۲- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به آبان ماه ۱۴۰۳ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۲ و فروردین ۱۴۰۳ رخ داده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳

در آبان ماه ۱۴۰۳ بالغ بر ۴,۳۱۲ میلیون تراکنش با ارزش ۱۴,۷۱۲ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به مهر ماه رشد ۲/۰۲- درصدی در تعداد و ۳/۵۲ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در آبان ماه ۱۴۰۳ و درصد تغییرات آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۱-۲- مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۴,۴۰۰,۵۳۸,۰۸۹	۴,۳۱۱,۵۷۳,۹۳۳	-۲/۰۲%
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۴,۲۱۲,۲۷۹,۷۲۳	۱۴,۷۱۲,۰۰۳,۸۳۱	۳/۵۲%

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در آبان ۱۴۰۳ و ماه مشابه سال گذشته به همراه درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲- مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۲

نوع	آبان ۱۴۰۲	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۴,۱۰۳,۴۹۸,۰۰۵	۴,۳۱۱,۵۷۳,۹۳۳	۵/۰۷%
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۰,۳۹۰,۲۶۰,۹۹۱	۱۴,۷۱۲,۰۰۳,۸۳۱	۴۲/۹۷%

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های آبان ۱۴۰۳ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۲ از نظر تعدادی ۵/۰۷ و از نظر ریالی ۴۲/۹۷ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرک

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۷ را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۸ و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۴,۲۱۲,۲۷۹,۷۲۳/۳۹	۱۴,۷۱۲,۰۰۳,۸۳۰/۷۵	۳/۵۲٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۲۲۸,۹۴۷,۶۵۳/۹۳	۵,۲۶۳,۶۸۶,۵۲۲/۶۳	۰/۶۶٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۲۷۱/۸	۲۷۹/۵	۲/۸۳٪

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد).

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته با رشد ۳/۵۲ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۰/۶۶ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۴-۲ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۷ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)

^۸ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	آبان ۱۴۰۲	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۰,۲۹۰,۲۶۰,۹۹۱/۳۱	۱۴,۷۱۲,۰۰۳,۸۳۰/۷۵	۴۲/۹۷٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۴,۸۷۹,۲۱۳,۳۶۷/۱۵	۵,۲۶۳,۶۸۶,۵۲۲/۶۳	۷/۸۸٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۲۱۰/۹۰	۲۷۹/۵۰	۳۲/۵۳٪

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI: سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ رشد ۴۲/۹۷ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۷/۸۸ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاه" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی^۹ در آبان ۱۴۰۳ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته

^۹ ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	
	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۳۹۱,۶۰۱	۱,۴۱۵,۴۹۶
ابزار پذیرش موبایلی	۶,۸۳۸	۶,۶۰۱
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۸۹۶,۱۷۴	۱۰,۷۳۱,۷۰۲
مجموع ابزارها	۱۲,۲۹۴,۶۱۳	۱۲,۱۵۳,۷۹۹
		رشد
		۱/۷۲%
		-۳/۴۷%
		-۱/۵۱%
		-۱/۱۵%

بر اساس جدول ۲-۵ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به مهر ماه رشد ۱/۱۵- درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، کاهش ۱/۵۱- درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ۱۴۰۳ ماه رشد ۱/۷۲ درصدی را تجربه نموده‌اند. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۶ ارائه شده است.

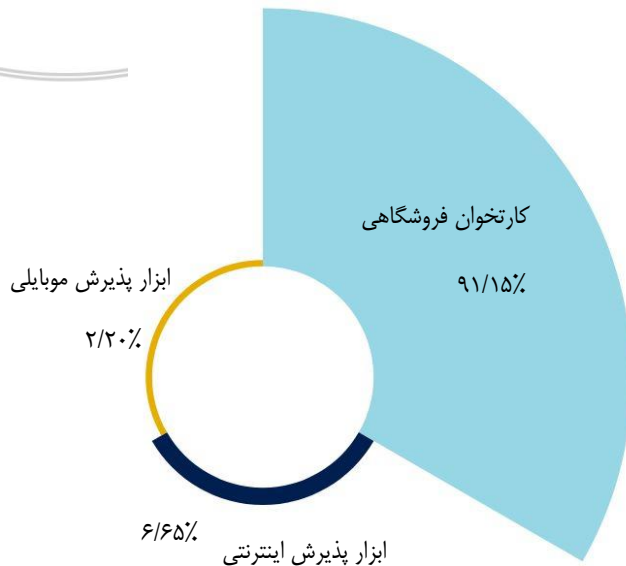
جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- آبان ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	مهر ۱۴۰۳		آبان ۱۴۰۳	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۳۹۱,۶۰۱	۱۱/۳۲%	۱,۴۱۵,۴۹۶	۱۱/۶۵%
ابزار پذیرش موبایلی	۶,۸۳۸	۰/۰۶%	۶,۶۰۱	۰/۰۵%
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۸۹۶,۱۷۴	۸۸/۶۳%	۱۰,۷۳۱,۷۰۲	۸۸/۳۰%
مجموع ابزارها	۱۲,۲۹۴,۶۱۳	۱۰۰/۰۰%	۱۲,۱۵۳,۷۹۹	۱۰۰/۰۰%

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۲-۳ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاهی با سهم ۹۱/۱۵ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- آبان ۱۴۰۳

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش موبایلی، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاهی، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش موبایل به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۲-۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۴۱۵,۴۹۶	۲۸۶,۸۰۱,۵۵۸	۲۰۳
ابزار پذیرش موبایلی	۶,۶۰۱	۹۴,۶۷۸,۳۹۱	۱۴,۳۴۳
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۷۳۱,۷۰۲	۳,۹۳۰,۰۹۳,۹۸۴	۳۶۶
مجموع ابزارها	۱۲,۱۵۳,۷۹۹	۴,۳۱۱,۵۷۳,۹۳۳	۳۵۵

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در آبان ۱۴۰۳، ۳۵۵ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته کاهش ۳/۱۷ واحدی (۰/۸۹- درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. در آبان ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با افزایش ۰/۱۶ درصدی از ۲۰۲ تراکنش در مهر ۱۴۰۳ به ۲۰۳ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار

پذیرش موبایلی ۱۴,۳۴۳ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۳۱۹/۱۲ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۳/۰۱ واحد کاهش نسبت به مهر ۱۴۰۳ به ۳۶۶ عدد در آبان ماه رسیده است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آبان ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۴۱۵,۴۹۶	۳,۵۰۹,۰۱۶,۱۰۰	۲,۴۷۹/۰۰
ابزار پذیرش موبایلی	۶۶۰۱	۲۱,۱۳۸,۱۶۷	۳,۲۰۲/۲۷
کارتخوان فروشگاه‌های	۱۰,۷۳۱,۷۰۲	۱۱,۱۸۱,۸۴۹,۵۶۴	۱,۰۴۱/۹۵
مجموع ابزارها	۱۲,۱۵۳,۷۹۹	۱۴,۷۱۲,۰۰۳,۸۳۱	۱,۲۱۰/۴۹

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در آبان ۱۴۰۳ ماه با افزایش ۱۸۷/۳۹ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۲,۴۷۹/۰۰ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۱۰۴/۷۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳,۲۰۲/۲۷ میلیون ریال به ازای هر ابزار در آبان ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با توجه به جدول ۲-۸ برابر با ۱,۰۴۱/۹۵ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۳۲/۲۲ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۲-۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار پرداخته شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - آبان ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۹۵,۶۶۳	۳,۵۰۹,۰۱۶,۱۰۰	۳۶,۶۸۱/۰
ابزار پذیرش موبایلی	۱۵۰	۲۱,۱۳۸,۱۶۷	۱۴۰,۹۲۱/۱
کارتخوان فروشگاهی	۸,۷۲۴,۷۰۲	۱۱,۱۸۱,۸۴۹,۵۶۴	۱,۲۸۱/۶
مجموع ابزارها	۸,۸۲۰,۵۱۵	۱۴,۷۱۲,۰۰۳,۸۳۱	۱,۶۶۷/۹۳

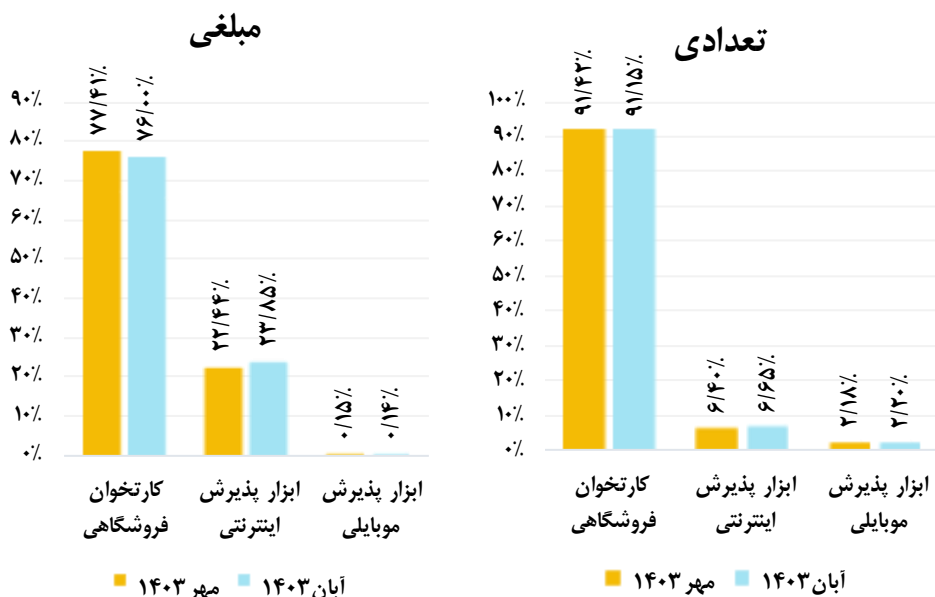
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در آبان ۱۴۰۳ ماه با افزایش ۱,۵۸۰/۳۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳۶,۶۸۱/۰ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار با کاهش ۱۱,۴۶۰/۵۶ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۴۰,۹۲۱/۱ میلیون ریال به ازای هر ابزار در آبان ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۹-۲ برابر با ۱,۲۸۱/۶ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۱۲/۵۱ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۱۰-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار پذیرش اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۱۰-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - آبان ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۶۶,۹۱۰,۱۰۶	۳,۵۰۹,۰۱۶,۱۰۰	۱۳/۱۵
ابزار پذیرش موبایلی	۹۴,۶۷۸,۳۳۲	۲۱,۱۳۸,۱۶۷	۰/۲۲
کارتخوان فروشگاهی	۳,۷۶۲,۵۹۰,۹۷۱	۱۱,۱۸۱,۸۴۹,۵۶۴	۲/۹۷
مجموع ابزارها	۴,۱۲۴,۱۷۹,۴۰۹	۱۴,۷۱۲,۰۰۳,۸۳۱	۳/۵۷

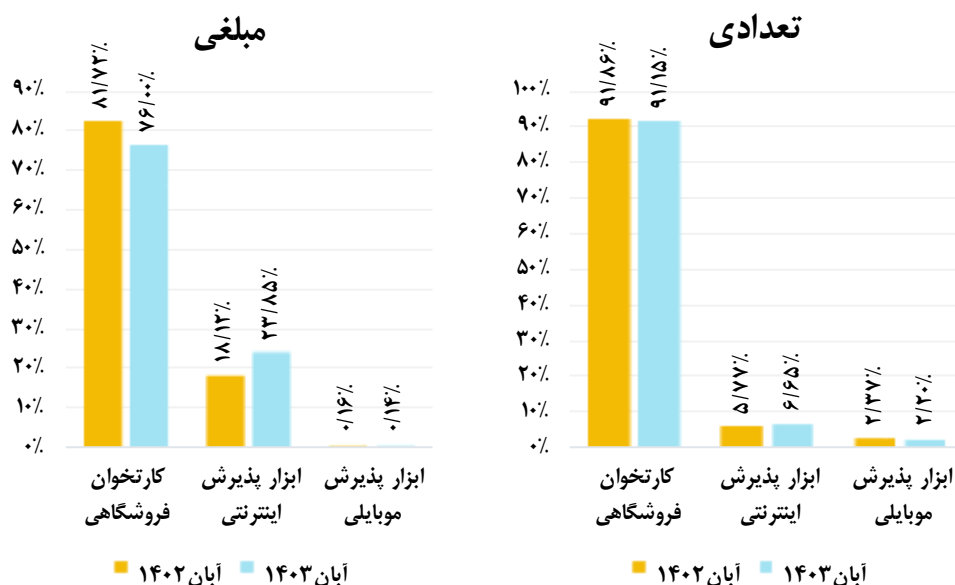
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در شکل ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۴۰۳

همانگونه که در شکل ۲-۴ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۲۷ و ۱/۴۱ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۲۵ و ۱/۴۱ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز به ترتیب افزایش ۰/۰۲ و کاهش ۰/۰۵ درصدی مشهود می‌باشد.

شکل ۲-۵ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای آبان ۱۴۰۳ و مقایسه آن با آبان ۱۴۰۲ را نشان می‌دهند.

شکل ۲-۵ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳ و ۱۴۰۲

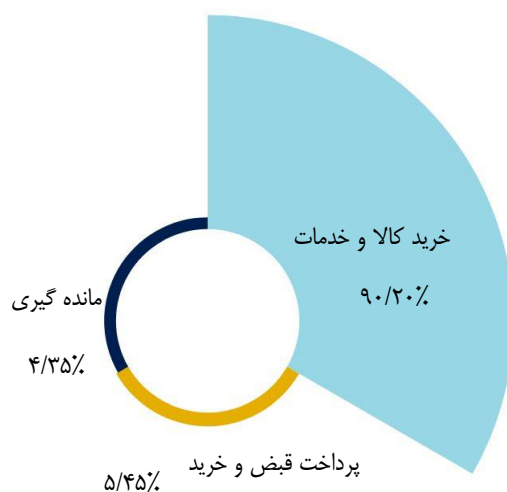
همانگونه که در شکل ۲-۵ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه در آبان ماه ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۷۱ و ۵/۷۲ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۰/۸۸ و ۵/۷۴ درصدی را تجربه نموده است. همچنین در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب با کاهش ۰/۱۷ و ۰/۱۹ درصدی همراه بوده است.

۲-۱-۵ عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

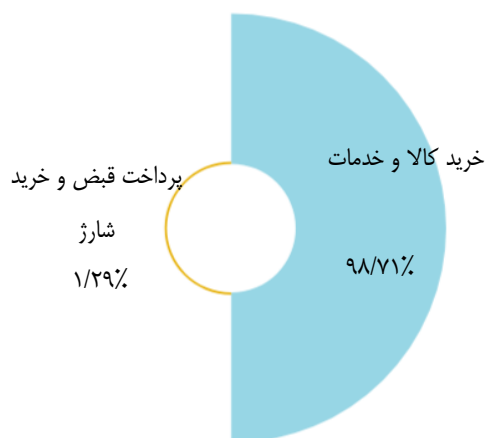
در این راستا شکل ۲-۶ و شکل ۲-۷ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۲-۶ مبین آن است که در آبان ۱۴۰۳، ۹۰/۲۰ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۸ نسبت به ماه گذشته این سهم کاهش ۰/۱۴۸ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده‌گیری" با ۴/۳۵ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - آبان ۱۴۰۳

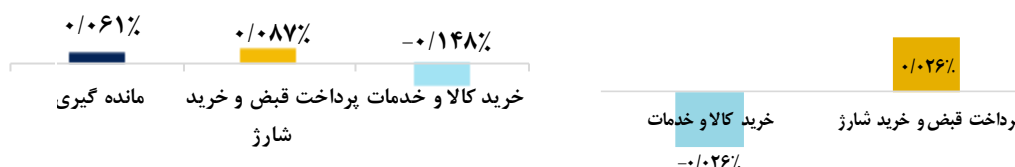
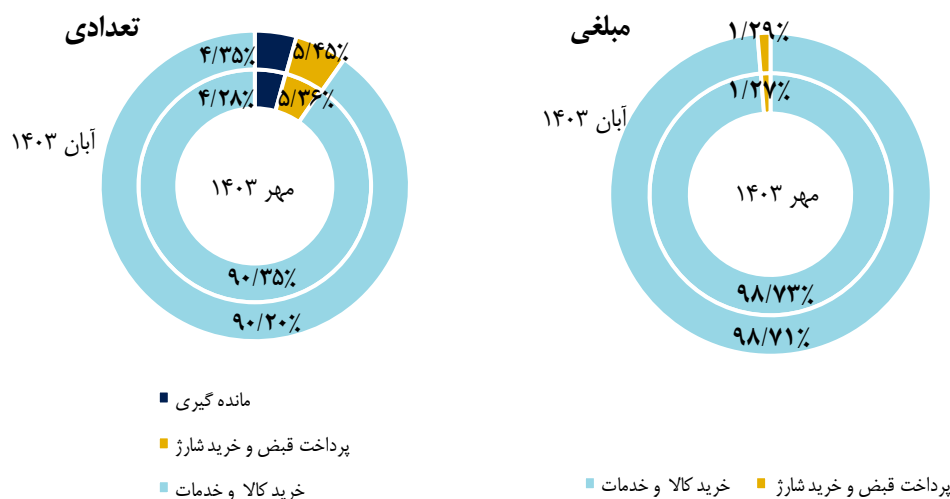
شکل ۲-۷ نشان می‌دهد که ۹۸/۷۱ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه آبان ۱۴۰۳ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳

برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۸ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

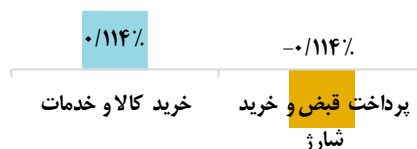
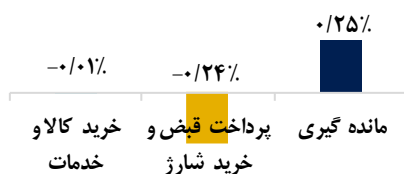
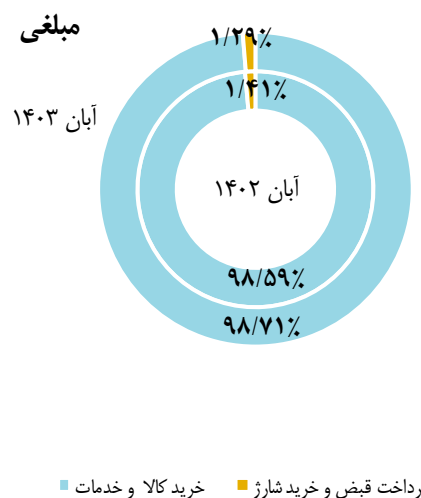
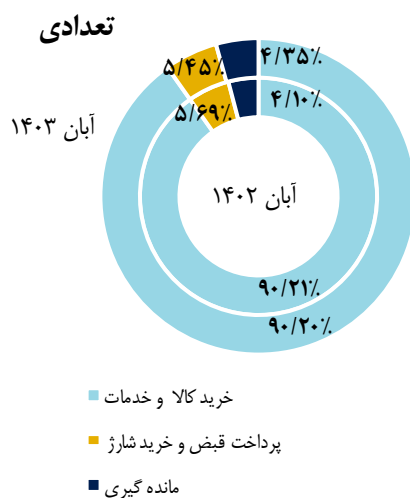
گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - مهر و آبان ۱۴۰۳

در شکل ۸-۲ ملاحظه می شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش ها با کاهش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده گیری" با افزایش مواجه بوده اند. سهم تعدادی تراکنش های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۱۴۸ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" افزایش ۰/۰۸۷ درصدی و سهم تعدادی تراکنش های "مانده گیری" با افزایش ۰/۰۶۱ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش های "خرید کالا و خدمات" نیز در آبان ماه با کاهش ۰/۰۲۶ درصدی همراه بوده است که میزان کاهش یافته به سهم مبلغی تراکنش های "پرداخت قبض و خرید شارژ" اضافه شده است.

در شکل ۹-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی آبان ۱۴۰۲ بررسی شده است.

شکل ۲-۹ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - آبان ۱۴۰۲ و آبان ۱۴۰۳

بر اساس شکل ۲-۹ ملاحظه می شود همزمان با کاهش ۰/۰۱ درصدی سهم تعداد تراکنش های "خرید کالا و خدمات" در آبان ۱۴۰۳ نسبت به آبان ۱۴۰۲، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۱۱۴ درصد افزایش داشته است. تعداد تراکنش های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۲۴ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش های مانده گیری نیز افزایش ۰/۲۵ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه ای

شاخص نفوذ منطقه ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^{۱۰} مصرف کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۱۱-۲ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در آبان ۱۳۹۴/۹۴ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاههای با تعداد ۱,۷۳۵/۹۱ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۱/۰۷ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۲۲۸/۹۶ ابزار پذیرش اینترنتی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاه، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام پرداختها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می باشد، متفاوت است.

جدول ۱۱-۲ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - آبان ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۴۱۵,۴۹۶	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۲۲۸/۹۶
ابزار پذیرش موبایلی	۶۶۰۱		۱/۰۷
کارتخوان فروشگاه	۱۰,۷۳۱,۷۰۲		۱,۷۳۵/۹۱
کل ابزارها	۱۲,۱۵۳,۷۹۹		۱,۹۶۵/۹۴

۲-۲-۲- سرانه تراکنشهای هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنشهای هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنشهای هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در آبان ماه سال جاری در جدول ۱۲-۲ ارائه گردیده است.

^{۱۰} آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

جدول ۲-۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- آبان ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۸۶,۸۰۱,۵۵۸	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۴/۶۴
ابزار پذیرش موبایلی	۹۴,۶۷۸,۳۹۱		۱/۵۳
کارتخوان فروشگاهی	۳,۹۳۰,۰۹۳,۹۸۴		۶۳/۵۷
کل ابزارها	۴,۳۱۱,۵۷۳,۹۳۳		۶۹/۷۴

همانطور که در جدول ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در آبان ماه سال جاری ۶۹/۷۴ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاهی با ۶۳/۵۷ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر

استان

در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاهی، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال و تغییرات آن در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

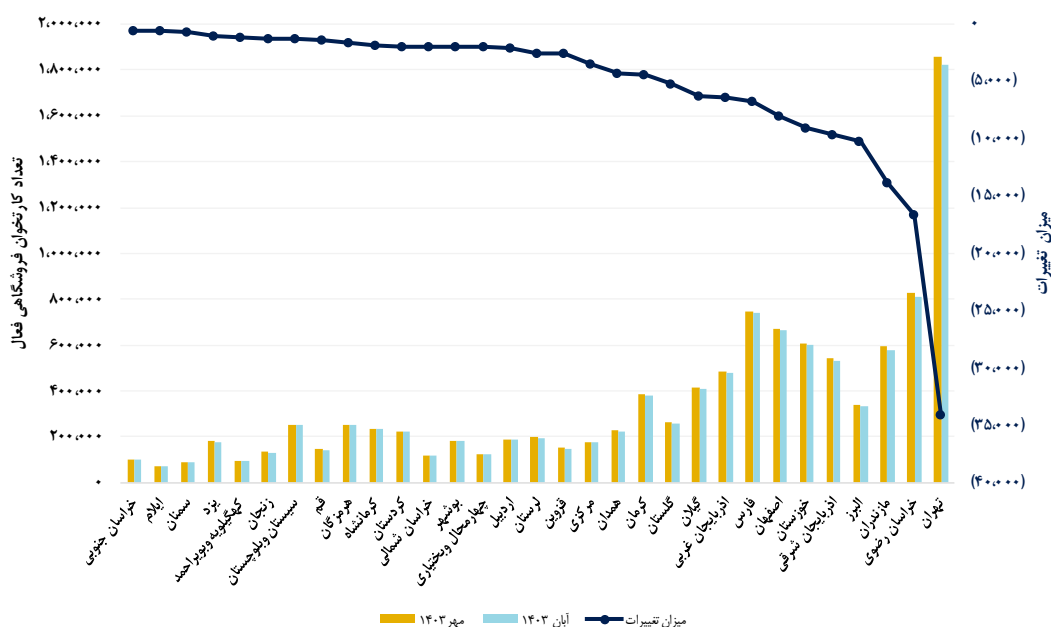
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۴۰۳

نام استان	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۸۵۵,۱۸۷	۱,۸۲۱,۱۲۹	-۳۴,۰۵۸	-۱/۸۴٪
خراسان رضوی	۸۲۸,۶۰۹	۸۱۱,۹۷۳	-۱۶,۶۳۶	-۲/۰۱٪
فارس	۷۴۵,۷۱۳	۷۳۸,۹۲۵	-۶,۷۸۸	-۰/۹۱٪
اصفهان	۶۷۲,۲۱۶	۶۶۴,۲۳۳	-۷,۹۸۳	-۱/۱۹٪
خوزستان	۶۰۹,۰۸۲	۶۰۰,۰۵۲	-۹,۰۳۰	-۱/۴۸٪

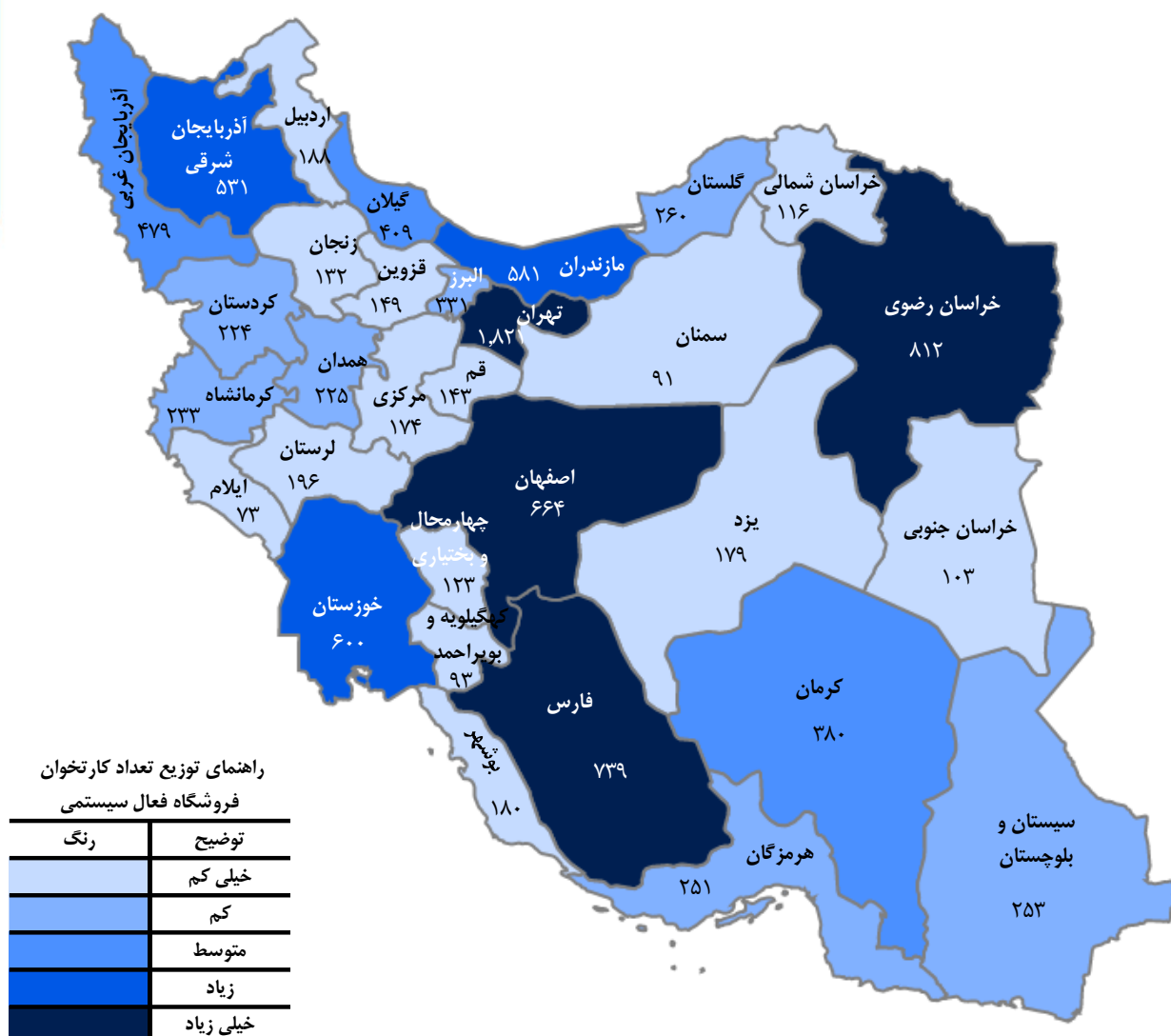
همانگونه که در جدول ۲-۱۳ مشاهده می‌شود، استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال در آبان ۱۴۰۳ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۳، شکل ۲-۱۰ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ماه نشان می‌دهد.

شکل ۲-۱۰ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - آبان نسبت به مهر ۱۴۰۳

در آبان ۱۴۰۳ کمترین کاهش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۵۲۴ کاهش متعلق به استان خراسان جنوبی می‌باشد. شکل ۲-۱۱ پراکندگی تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۲-۱۱ تعداد کارتخوان فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - آبان ۱۴۰۳

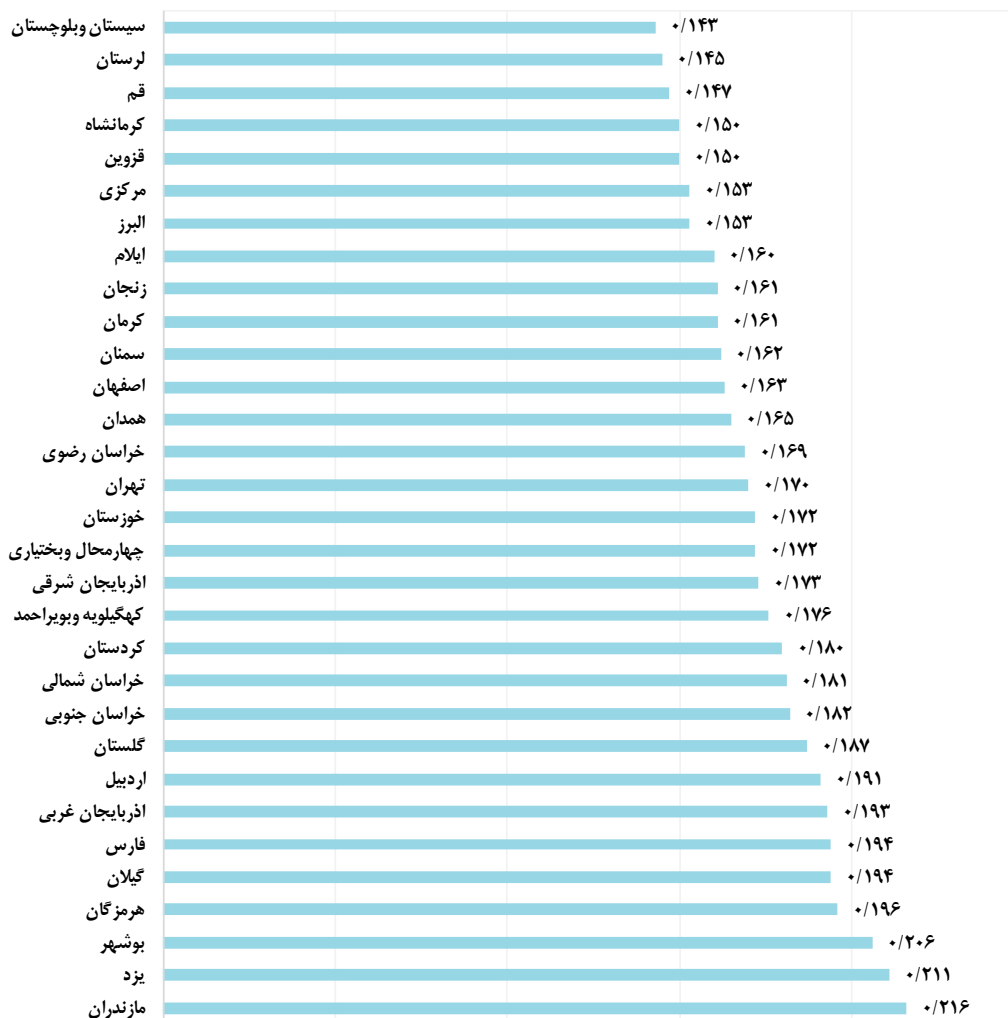
در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۴ ارائه شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۱۴ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مهر و آبان ۱۴۰۳

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات
سیستان و بلوچستان	۰/۱۴۴	۰/۱۴۳	-۰/۵۰٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۳	۰/۱۸۲	-۰/۵۱٪
یزد	۰/۲۱۲	۰/۲۱۱	-۰/۵۶٪
هرمزگان	۰/۱۹۸	۰/۱۹۶	-۰/۶۴٪
ایلام	۰/۱۶۱	۰/۱۶۰	-۰/۷۲٪
سمنان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۲	-۰/۷۴٪
کرمانشاه	۰/۱۵۱	۰/۱۵۰	-۰/۷۷٪
کردستان	۰/۱۸۲	۰/۱۸۰	-۰/۸۵٪
فارس	۰/۱۹۶	۰/۱۹۴	-۰/۹۱٪
زنجان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۱	-۰/۹۵٪
قم	۰/۱۴۹	۰/۱۴۷	-۰/۹۶٪
بوشهر	۰/۲۰۸	۰/۲۰۶	-۱/۰۸٪
اردبیل	۰/۱۹۳	۰/۱۹۱	-۱/۱۰٪
کرمان	۰/۱۶۳	۰/۱۶۱	-۱/۱۴٪
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۱۷۸	۰/۱۷۶	-۱/۱۷٪
اصفهان	۰/۱۶۵	۰/۱۶۳	-۱/۱۹٪
لرستان	۰/۱۴۷	۰/۱۴۵	-۱/۲۹٪
آذربایجان غربی	۰/۱۹۶	۰/۱۹۳	-۱/۳۳٪
خوزستان	۰/۱۷۴	۰/۱۷۲	-۱/۴۸٪
گیلان	۰/۱۹۷	۰/۱۹۴	-۱/۵۲٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۷۵	۰/۱۷۲	-۱/۶۰٪
خراسان شمالی	۰/۱۸۴	۰/۱۸۱	-۱/۶۴٪
قزوین	۰/۱۵۳	۰/۱۵۰	-۱/۷۱٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۷۶	۰/۱۷۳	-۱/۷۸٪
تهران	۰/۱۷۳	۰/۱۷۰	-۱/۸۴٪
همدان	۰/۱۶۸	۰/۱۶۵	-۱/۸۶٪
مرکزی	۰/۱۵۶	۰/۱۵۳	-۱/۹۵٪
گلستان	۰/۱۹۰	۰/۱۸۷	-۱/۹۷٪
خراسان رضوی	۰/۱۷۳	۰/۱۶۹	-۲/۰۱٪
مازندران	۰/۲۲۱	۰/۲۱۶	-۲/۳۳٪
البرز	۰/۱۵۸	۰/۱۵۳	-۳/۰۰٪

در شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

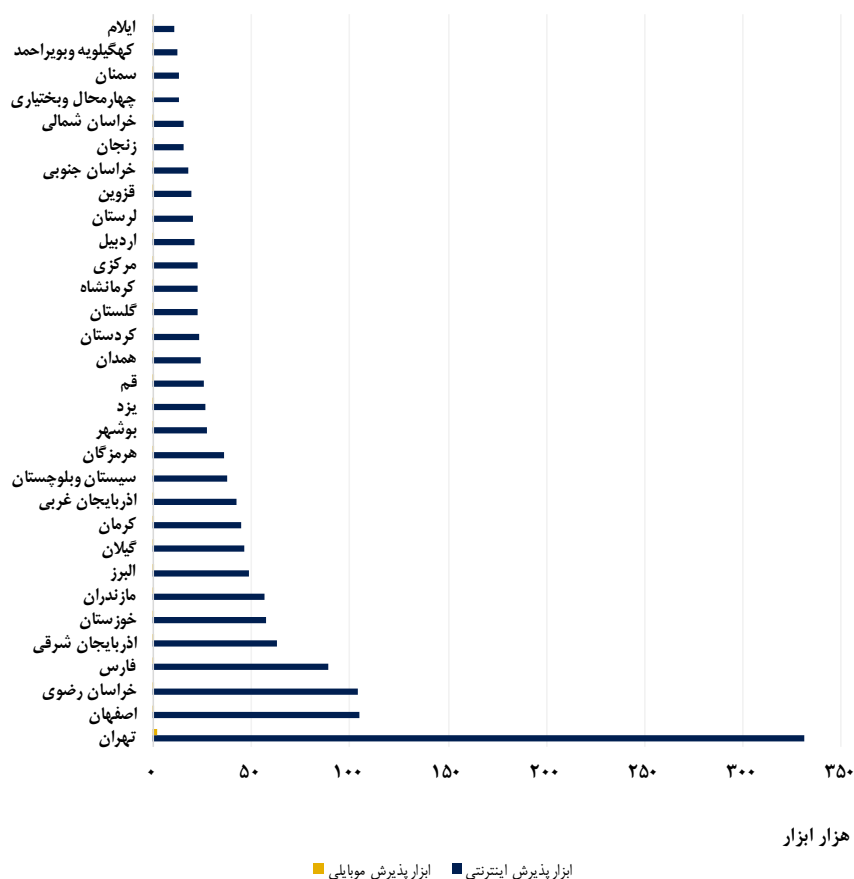
شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آبان ۱۴۰۳

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های مازندران، یزد و بوشهر و کمترین آن به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و قم تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در آبان ۱۴۰۳، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۷۳۶ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱,۷۳۶ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی ۴-۲-۲

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سویچ شاپرک، در شکل ۲-۱۳ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - آبان ۱۴۰۳

شکل ۲-۱۳ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه مهر و آبان ۱۴۰۳ ذکر گردیده است. همچنین درصد تغییرات برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

جدول ۲-۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- آبان ۱۴۰۳

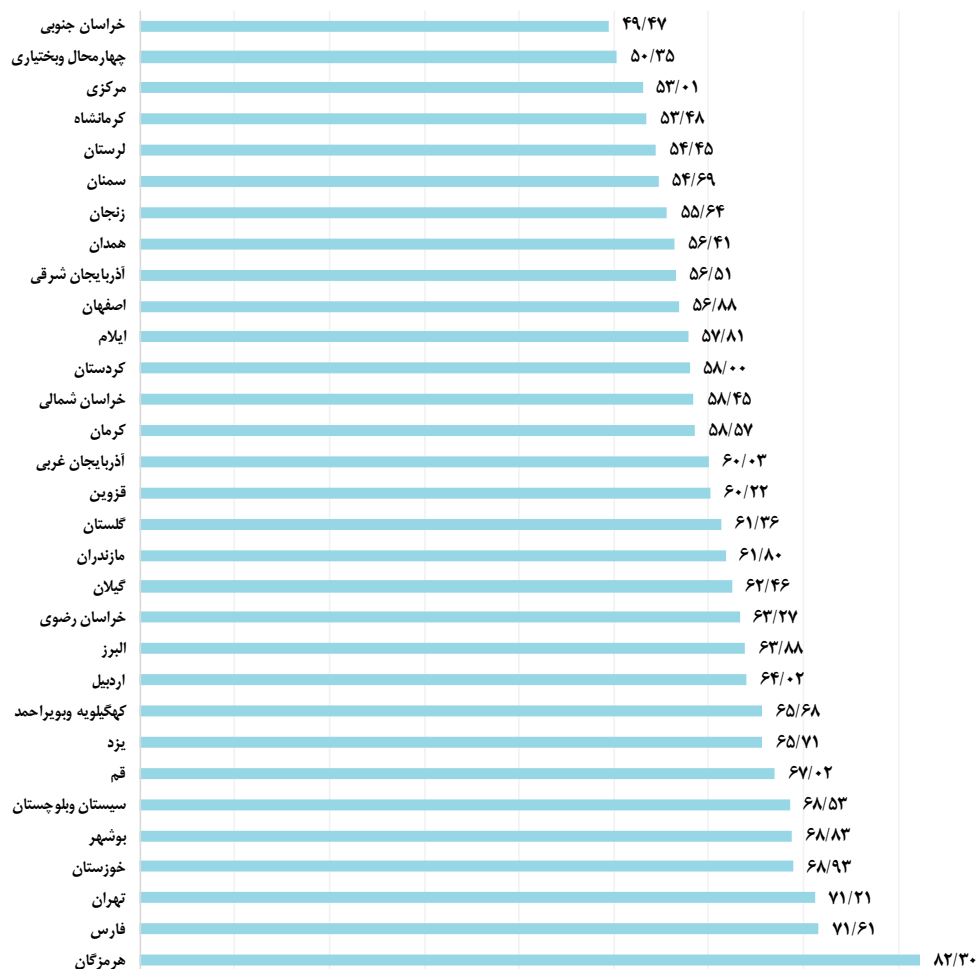
استان	تعداد تراکنش		مبلغ تراکنش (میلیون ریال)		درصد تغییرات
	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	
اذربایجان شرقی	۱۷۹,۵۱۴,۸۱۱	۱۷۴,۶۸۸,۸۱۲	۵۰۷,۶۵۱,۳۹۷	۵۲۰,۶۳۹,۷۰۲	۲/۵۶٪
اذربایجان غربی	۱۵۲,۰۸۲,۷۰۰	۱۴۹,۲۲۰,۵۱۷	۴۱۴,۴۵۰,۲۵۱	۴۳۶,۳۴۹,۵۲۷	۵/۲۸٪
اردبیل	۶۶,۹۷۲,۷۷۰	۶۳,۶۰۷,۸۷۵	۱۶۲,۴۰۴,۱۳۲	۱۵۹,۸۸۸,۰۸۲	-۱/۵۵٪
اصفهان	۲۴۰,۶۰۵,۵۲۹	۲۳۴,۱۶۸,۸۶۰	۷۲۴,۵۱۸,۶۹۴	۷۳۳,۶۰۴,۹۷۵	۱/۲۵٪
البرز	۱۴۲,۹۳۸,۴۴۳	۱۳۸,۸۲۹,۳۶۲	۳۹۱,۱۱۶,۰۲۰	۳۸۲,۷۹۲,۸۰۹	-۲/۱۳٪
ایلام	۲۶,۷۲۲,۶۸۶	۲۶,۲۵۴,۷۱۱	۵۷,۲۲۱,۶۱۹	۵۹,۵۳۹,۴۶۹	۴/۰۵٪
بوشهر	۵۸,۲۶۹,۲۹۸	۶۰,۳۱۰,۶۱۰	۱۵۴,۵۷۰,۲۴۱	۱۶۵,۱۷۰,۸۶۴	۶/۸۶٪
تهران	۱,۱۰۷,۱۵۳,۰۵۰	۱,۰۹۴,۰۰۲,۷۲۴	۵۶۰,۴۸۸,۳۷۹	۵,۹۱۳,۶۸۳,۶۶۹	۵/۵۱٪
چهارمحال و بختیاری	۳۷,۶۸۸,۰۳۸	۳۶,۰۷۷,۴۵۸	۹۴,۷۶۸,۹۸۵	۹۵,۲۹۷,۱۸۱	-۱/۵۶٪
خراسان جنوبی	۲۸,۸۱۶,۱۳۰	۲۸,۰۱۱,۷۴۱	۶۲,۹۹۰,۷۱۰	۶۳,۶۷۶,۹۶۵	۱/۰۹٪
خراسان رضوی	۳۲۳,۳۵۵,۲۹۸	۳۰۵,۹۶۱,۶۴۴	۸۲۸,۶۳۲,۲۲۴	۸۳۱,۵۳۱,۹۱۱	-۰/۳۵٪
خراسان شمالی	۳۹,۵۴۷,۴۷۲	۳۷,۵۲۵,۹۶۶	۸۰,۲۴۳,۵۸۸	۸۱,۵۳۲,۴۳۴	۱/۶۱٪
خوزستان	۲۳۶,۹۳۱,۴۰۷	۲۴۱,۳۳۵,۵۷۴	۵۷۹,۶۹۵,۰۲۰	۶۱۹,۷۱۹,۱۹۲	۶/۹۰٪
زنجان	۴۸,۲۶۲,۷۴۷	۴۶,۹۱۳,۱۲۹	۱۱۳,۸۹۴,۳۶۴	۱۲۶,۸۱۰,۸۵۸	۱۱/۳۴٪
سمنان	۳۲,۰۵۶,۲۰۲	۳۰,۸۴۲,۵۴۶	۷۲,۸۰۷,۴۶۷	۷۲,۹۶۹,۱۶۱	-۰/۲۲٪
سیستان و بلوچستان	۱۲۲,۲۸۲,۶۸۴	۱۲۱,۰۵۶,۰۰۴	۲۶۰,۱۹۱,۷۳۱	۲۵۸,۷۹۴,۹۳۲	-۰/۵۴٪
فارس	۲۷۹,۳۳۲,۰۵۷	۲۷۴,۳۸۳,۹۸۶	۷۵۳,۱۱۶,۰۱۵	۷۶۹,۶۶۴,۸۱۱	۲/۲۰٪
قزوین	۶۲,۷۵۵,۹۲۲	۶۰,۳۳۳,۸۲۹	۱۵۱,۷۶۱,۱۰۹	۱۵۱,۵۲۹,۶۰۷	-۰/۱۵٪
قم	۶۷,۷۸۴,۶۸۳	۶۶,۷۸۸,۰۷۱	۱۶۷,۵۰۵,۹۰۷	۱۷۳,۸۰۹,۱۹۳	۳/۷۶٪
کردستان	۷۳,۵۰۳,۶۴۱	۷۲,۱۶۹,۲۰۹	۱۷۸,۹۲۴,۰۴۲	۱۹۰,۷۰۲,۳۷۰	۶/۵۸٪
کرمان	۱۴۱,۰۰۳,۱۰۰	۱۳۸,۳۵۱,۲۱۴	۳۷۹,۱۹۲,۴۸۵	۳۹۱,۶۴۰,۵۲۱	۳/۲۸٪
کرمانشاه	۸۵,۹۴۴,۹۱۷	۸۳,۲۰۵,۴۸۴	۲۲۱,۳۲۹,۳۸۱	۲۲۲,۶۳۶,۴۶۵	-۰/۵۹٪
کهگیلویه و بویراحمد	۳۵,۴۰۶,۱۳۸	۳۴,۷۶۵,۹۵۵	۶۵,۹۶۶,۳۹۸	۶۷,۲۳۸,۲۸۰	۱/۹۳٪
گلستان	۸۸,۶۵۹,۲۷۶	۸۶,۱۹۸,۸۹۸	۲۲۱,۴۱۳,۸۴۴	۲۲۴,۴۸۶,۳۰۵	۱/۳۹٪
گیلان	۱۳۹,۵۹۷,۲۱۸	۱۳۳,۵۴۵,۱۶۲	۳۸۵,۸۰۶,۳۵۳	۳۸۲,۷۳۷,۷۷۴	-۰/۸۰٪

گزارش اقتصادی شاپرک

استان	تعداد تراکنش			مبلغ تراکنش (میلیون ریال)		
	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات
لرستان	۷۵,۸۳۸,۱۱۶	۷۳,۷۱۶,۳۳۶	-۲/۸۰٪	۱۷۰,۳۷۳,۰۵۹	۱۷۵,۰۰۴,۳۶۳	۲/۷۳٪
مازندران	۱۷۳,۸۱۸,۳۳۲	۱۶۶,۵۴۸,۰۳۶	-۴/۱۸٪	۵۵۶,۰۹۸,۸۵۶	۵۵۵,۵۹۷,۵۹۴	-۰/۰۹٪
مرکزی	۶۱,۸۲۰,۴۸۶	۶۰,۴۰۳,۶۰۴	-۲/۲۹٪	۱۴۹,۳۴۲,۲۴۷	۱۵۳,۲۳۵,۵۷۵	۲/۶۱٪
هرمزگان	۱۳۵,۲۴۵,۷۳۹	۱۳۸,۷۶۷,۸۳۷	۲/۶۰٪	۳۱۸,۵۹۶,۲۴۹	۳۳۸,۶۶۲,۸۹۷	۶/۳۰٪
همدان	۷۸,۸۴۱,۶۳۰	۷۷,۳۹۰,۷۶۴	-۱/۸۴٪	۱۹۷,۰۴۶,۳۴۲	۲۰۲,۲۱۸,۳۳۲	۲/۶۲٪
یزد	۵۷,۷۸۷,۵۶۹	۵۶,۱۹۸,۰۱۵	-۲/۷۵٪	۱۸۵,۷۶۲,۶۱۴	۱۹۰,۸۳۸,۰۱۲	۲/۷۳٪

۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای آبان ۱۴۰۳ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۴ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - آبان ۱۴۰۳

همانطور که در شکل ۲-۱۴ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، فارس و تهران در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و خراسان جنوبی، چهارمحال وبختیاری و مرکزی کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در آبان ۱۴۰۳ داشته‌اند.

۲-۳- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

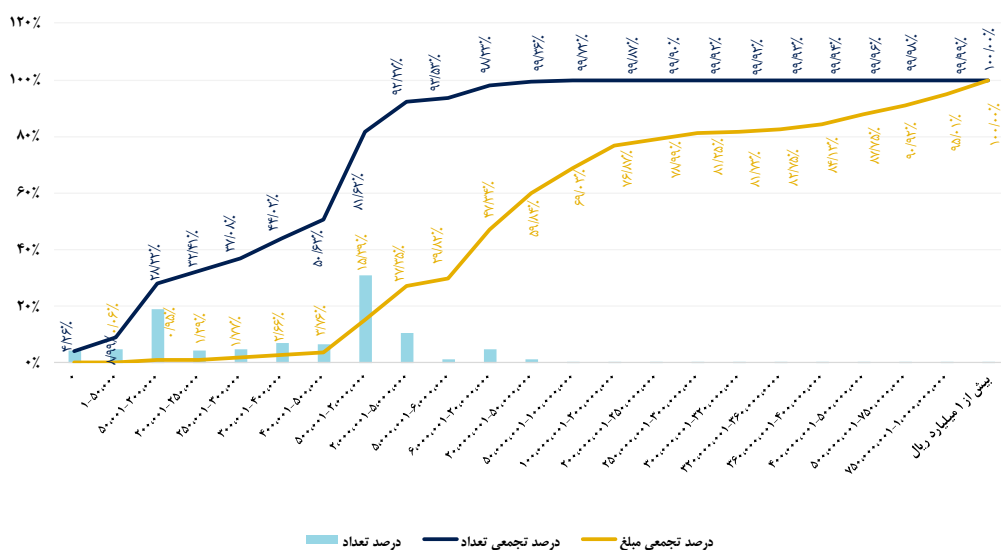
در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور همزمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه ۱-۳-۲-

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در آبان ۱۴۰۳ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بر اساس شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

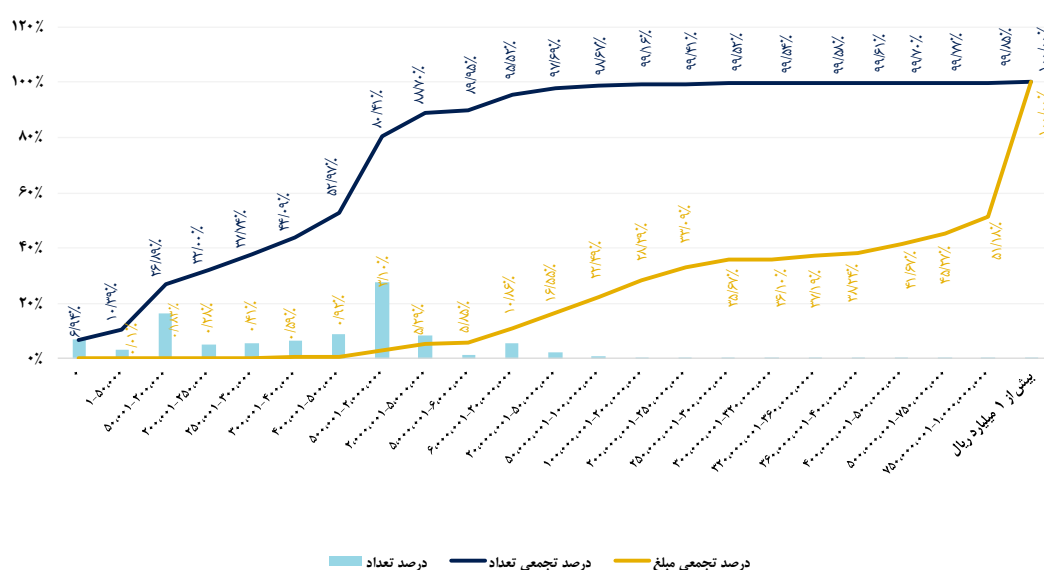
- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۱ تا ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بیش از ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ۴/۲۶ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۲-۱۵ مشخص است در آبان ۱۴۰۳:
- ۸۹/۲۷ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
 - ۶/۳۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
 - ۰/۱۳ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه (بر حسب ریال) - آبان ۱۴۰۳

در آبان ماه ۱۴۰۳، تعداد تراکنش‌های با مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۳,۵۰۸,۲۴۳,۰۵۱ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۲۴۹,۲۸۱,۰۲۳ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۵,۰۷۶,۵۷۴ عدد تراکنش می‌باشد.

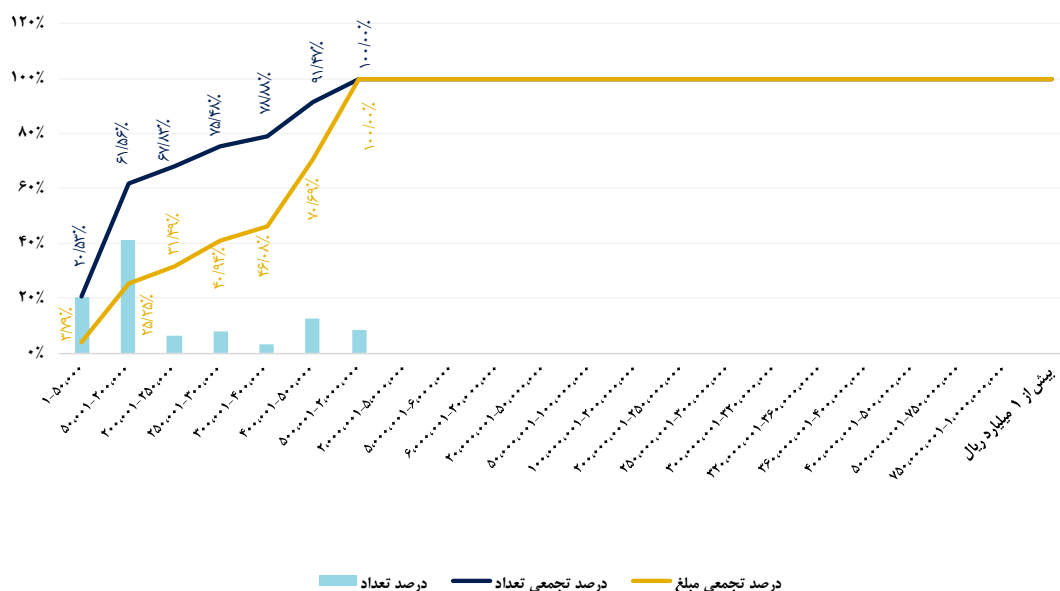
شکل ۲-۱۶ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی ۶/۹۴ درصد می‌باشد.

شکل ۲-۱۶ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - آبان ۱۴۰۳

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۳/۰۱ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۵/۵۷ درصد کل تراکنش‌ها در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

شکل ۲-۱۷ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد.

شکل ۲-۱۷ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - آبان ۱۴۰۳

در بررسی شکل ۲-۱۷ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۲۰/۵۳ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۰ تا ۵۰,۰۰۰ ریال و ۴۷/۳۰ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰ و ۲۵۰ هزار ریالی و همچنین استفاده فراوان ابزار پذیرش موبایلی به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های موبایلی در دامنه مبلغی بین ۰ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش موبایلی در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش موبایلی، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۲-۱۷ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها - ۲-۳-۲

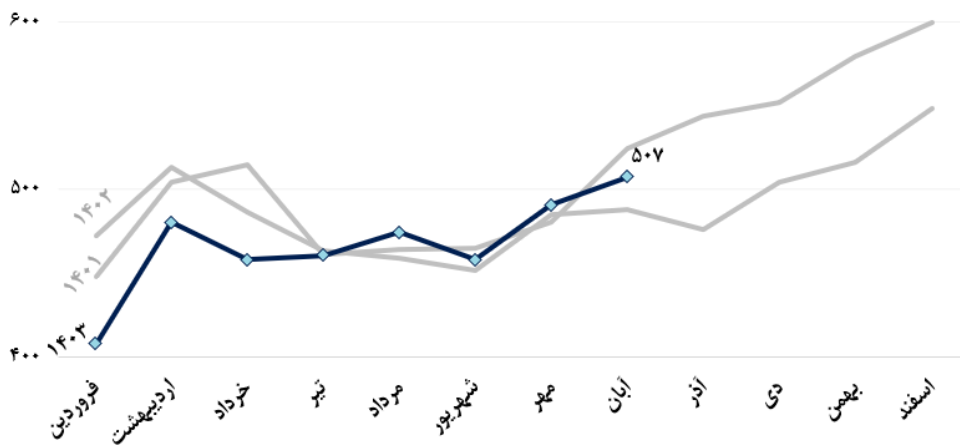
در این بخش شاخص نسبت دهکی ۱۱ به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپرک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در آبان ماه ۱۴۰۳ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۲ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

محاسبه نسبت دهکی	مقایسه ماهانه			مقایسه نقطه به نقطه		
	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات	آبان ۱۴۰۲	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات
میانگین مبلغ تراکنش دهک دهم (ریال)	۲۶,۷۷۷,۲۸۲	۲۸,۴۰۵,۴۴۹	۶/۰۸٪	۲۰,۶۷۹,۸۸۲	۲۸,۴۰۵,۴۴۹	۳۷/۳۶٪
میانگین مبلغ تراکنش دهک اول (ریال)	۵۴,۵۸۷	۵۵,۹۸۷	۲/۵۶٪	۴۲,۳۸۴	۵۵,۹۸۷	۳۲/۰۹٪
نسبت دهکی	۴۹۰/۵۴	۵۰۷/۳۶	۳/۴۳٪	۴۸۷/۹۲	۵۰۷/۳۶	۳/۹۸٪

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۳/۹۸ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۳/۴۳ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۶/۰۸ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۲/۵۶ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۳/۴۳ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

^{۱۱} تراکنش‌های دوره مورد بررسی بر اساس مبلغ مرتب شده، به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم و مورد بررسی قرار گرفته است.

شکل ۲-۱۸ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۱

با توجه به شکل ۲-۱۸، نسبت دهکی در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر رشد ۱۶/۸۲ واحدی را تجربه نموده و برابر با ۵۰۷ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

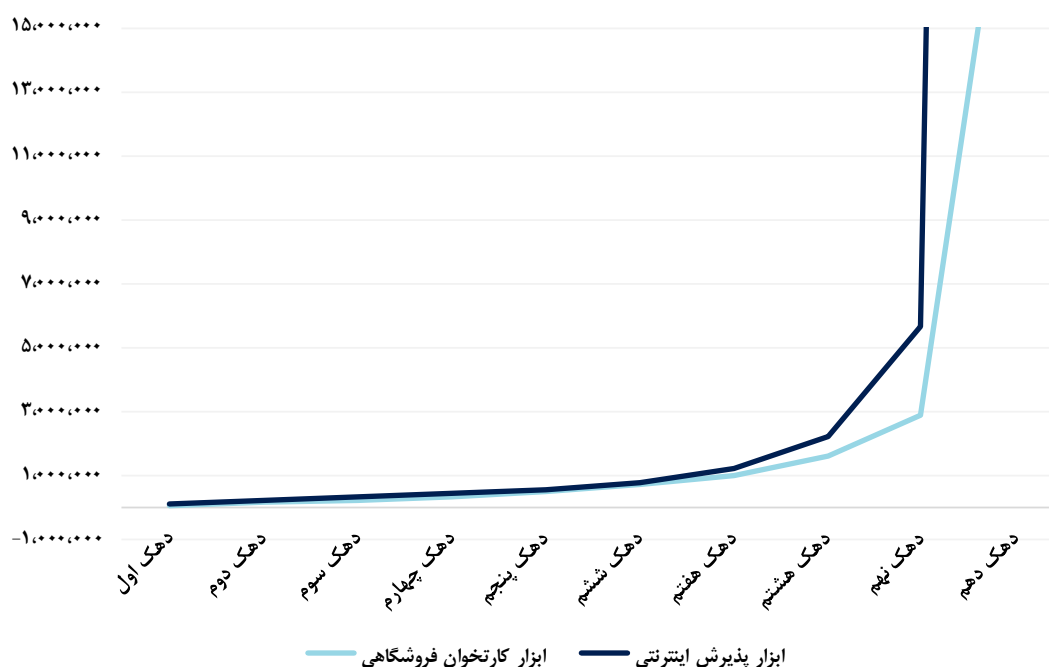
در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است. جدول ۲-۱۷ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار کارتخوان فروشگاه‌های	
۸۲,۲۱۰/۷۴	۵۵,۵۲۸/۳۳	دهک اول
۲۰۰,۲۲۳/۸۵	۱۳۱,۴۶۱/۸۳	دهک دوم
۲۹۴,۳۹۱/۸۸	۲۲۳,۱۵۵/۹۷	دهک سوم
۴۱۰,۹۷۰/۵۴	۳۳۸,۹۳۱/۷۵	دهک چهارم
۵۳۹,۳۹۳/۸۴	۴۸۰,۵۴۴/۷۰	دهک پنجم
۷۸۳,۱۱۸/۰۶	۶۹۲,۱۴۲/۵۱	دهک ششم
۱,۱۸۸,۳۱۱/۷۷	۱,۰۰۶,۷۹۶/۸۹	دهک هفتم
۲,۲۰۸,۹۰۷/۲۸	۱,۵۷۹,۷۴۸/۱۳	دهک هشتم
۵,۶۲۷,۰۹۸/۰۲	۲,۸۶۳,۹۸۴/۳۰	دهک نهم
۱۵۷,۸۷۲,۵۱۱/۱۱	۲۲,۶۶۴,۸۶۸/۶۱	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش موبایلی ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۶۰ درصد تراکنش‌ها (۶ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی مربوط به "خرید کالا و خدمات" با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است. اطلاعات جدول ۲-۱۷ در شکل ۲-۱۹ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۹ متوسط مبلغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - آبان ۱۴۰۳

در شکل ۲-۱۹ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۵۷,۸۷۲,۵۱۱/۱۱ ریال بوده است.

جدول ۲-۱۸ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

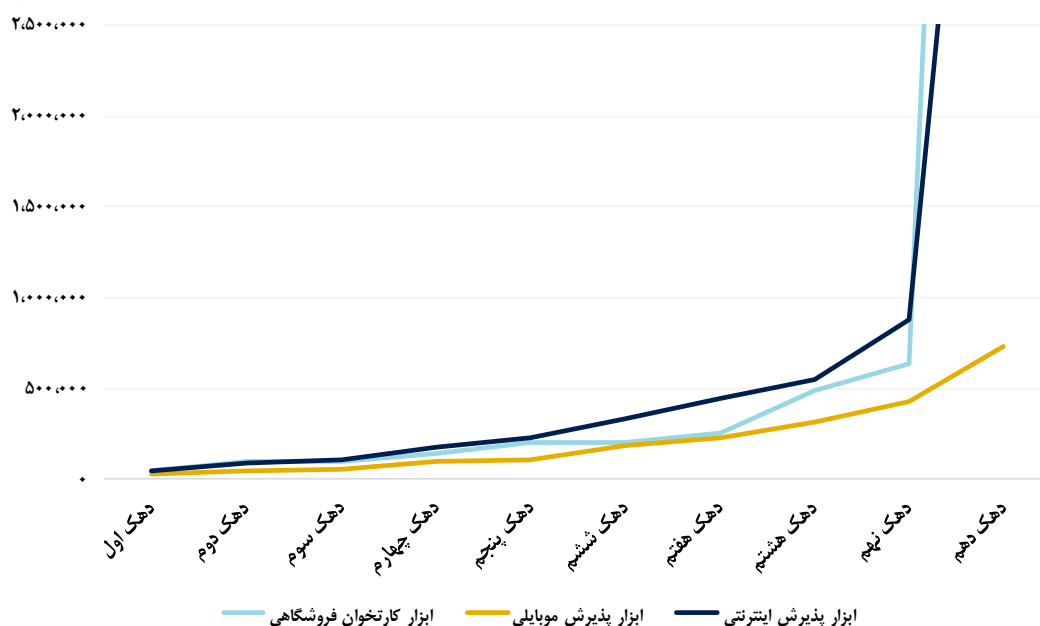
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار کارتخوان فروشگاهی	
۴۴,۵۶۸/۰۴	۳۲,۰۲۶/۱۴	۴۷,۲۶۴/۲۳	دهک اول
۸۹,۸۶۲/۴۶	۵۰,۰۰۰/۰۰	۹۸,۴۱۰/۵۳	دهک دوم
۱۰۷,۳۰۹/۹۱	۵۸,۳۳۷/۷۹	۱۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک سوم
۱۷۸,۱۲۹/۱۸	۹۹,۵۹۶/۹۶	۱۴۰,۵۷۲/۲۳	دهک چهارم
۲۲۷,۰۱۹/۶۲	۱۰۹,۲۶۳/۷۶	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک پنجم
۳۳۰,۳۴۷/۳۴	۱۸۳,۳۷۰/۸۹	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک ششم
۴۴۴,۹۱۴/۳۷	۲۲۸,۱۱۸/۸۹	۲۵۷,۴۰۹/۴۴	دهک هفتم
۵۴۹,۹۴۶/۱۸	۳۱۳,۹۳۷/۶۶	۴۹۰,۹۳۸/۳۷	دهک هشتم
۸۷۶,۳۶۷/۵۸	۴۳۰,۰۸۰/۵۸	۶۳۹,۹۹۶/۹۷	دهک نهم
۶,۱۶۰,۰۳۷/۹۰	۷۳۷,۹۹۷/۲۳	۱۲,۳۶۸,۷۰۶/۸۲	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۱۸-۲ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاهی و نیز ابزار پذیرش موبایلی به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاهی، خرید کارت شارژ ۱۰۰,۰۰۰ و ۲۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۲۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (سه دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش موبایلی با مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط به ترتیب حداقل ۲۰ و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی و ابزار پذیرش موبایلی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبلغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد.

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - آبان ۱۴۰۳

در شکل ۲-۲۰ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۶,۱۶۰,۰۳۷/۹۰ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاه در حدود ۱۲,۳۶۸,۷۰۶/۸۲ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش موبایلی متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۷۲۷,۹۹۷/۲۳ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کلرتی

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف‌کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در

گزارش اقتصادی شاپرک

پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^{۱۲}، "خطای پذیرندگی"^{۱۳}، "خطای شاپرکی"^{۱۴}، "خطای کاربری"^{۱۵} و "خطای کسب و کار"^{۱۶} طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۲/۷۰ درصدی تراکنش‌های موفق و ۷/۳۰ درصدی خطاهای رخ داده در آبان ۱۴۰۳ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۳۱۱,۵۷۳,۹۳۳	۹۲/۷۰٪
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۳۳۹,۷۷۹,۹۷۲	۷/۳۰٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۶۵۱,۳۵۳,۹۰۵	۱۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در آبان ۱۴۰۳ و ماه گذشته در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

جدول ۳-۲ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	درصد تغییرات
ناموفق	خطای پذیرندگی	۲,۳۰۵,۸۸۵	۳۶/۷۴٪
	خطای کاربری	۲۹۸,۴۱۸,۰۱۷	-۰/۹۴٪
	خطای صادرکنندگی	۲۳,۸۳۵,۲۶۷	۶۳/۷۵٪
	خطای شاپرکی	۷۹۱,۱۹۸	۳۱/۰۹٪
	خطای کسب و کار	۹۶۴,۷۵۸	-۱/۷۳٪
	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۳۳۹,۷۷۹,۹۷۲	۴/۱۳٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴,۴۰۰,۵۳۸,۰۸۳	۴,۳۱۱,۵۷۳,۹۳۳	-۲/۰۲٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۷۲۶,۸۵۳,۲۰۸	۴,۶۵۱,۳۵۳,۹۰۵	-۱/۶۰٪

^{۱۲} علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

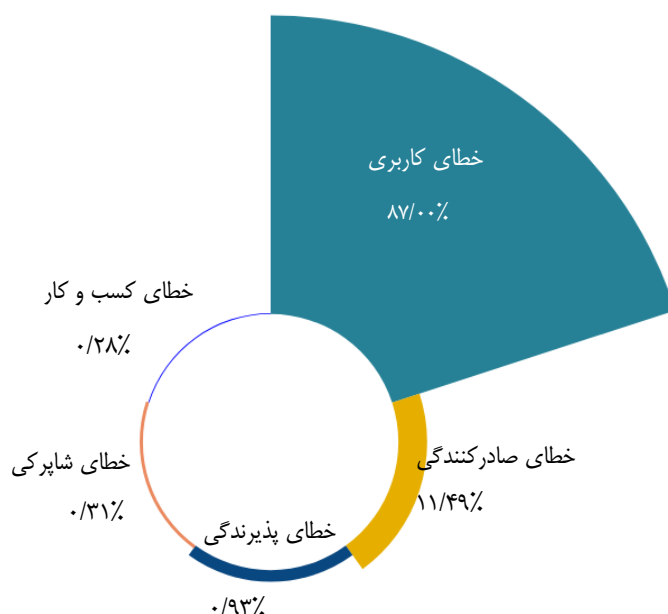
^{۱۳} علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^{۱۴} علت خطا سوئیچ شرکت شاپرک می‌باشد.

^{۱۵} علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیکی (دارندگان کارت) می‌باشد.

^{۱۶} رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

درصد تغییرات تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۲ قابل ملاحظه می‌باشد.

شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - آبان ۱۴۰۳

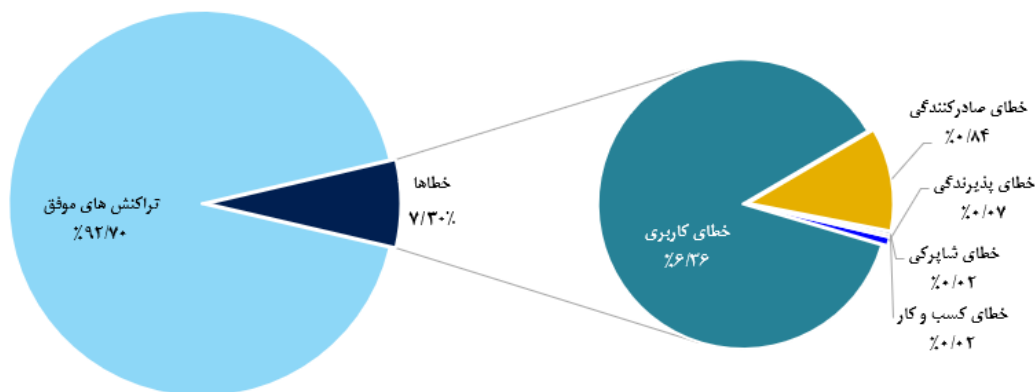
همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۳-۱ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۷/۰۰ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - آبان ۱۴۰۳

نوع تراکنش و انواع خطا		تعداد	سهم
موفق	تراکنش‌های موفق	۴,۳۱۱,۵۷۳,۹۳۳	۹۲/۷۰٪
ناموفق	خطای پذیرندگی	۳,۱۵۳,۰۸۱	۰/۰۷٪
	خطای کاربری	۲۹۵,۶۱۱,۰۳۵	۶/۳۶٪
	خطای صادرکنندگی	۳۹,۰۳۰,۶۱۰	۰/۸۴٪
	خطای شاپرکی	۱,۰۳۷,۱۹۲	۰/۰۲٪
	خطای کسب و کار	۹۴۸,۰۵۴	۰/۰۲٪
تعداد کل تراکنش‌ها		۴,۶۵۱,۳۵۳,۹۰۵	۱۰۰/۰۰٪

گزارش اقتصادی شاپرک

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳

همانگونه که در شکل ۳-۲ ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای کسب و کار با سهم ۰/۰۲ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۸ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - آبان ۱۴۰۳ و ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا	سهم از کل تراکنش‌ها مهر ۱۴۰۳	سهم از کل تراکنش‌ها آبان ۱۴۰۳	تغییر سهم
خطای پذیرندگی	۰/۰۵٪	۰/۰۷٪	۰/۰۱۹٪
خطای کاربری	۶/۳۱٪	۶/۳۶٪	۰/۰۴۲٪
خطای صادرکنندگی	۰/۵۰٪	۰/۸۴٪	۰/۳۳۵٪
خطای شاپرکی	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰۶٪
کسب و کار	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰۰٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۶/۹۰٪	۷/۳۰٪	۰/۴۰۲٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۹۳/۱۰٪	۹۲/۷۰٪	-۰/۴۰۳٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	-

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش تعداد تراکنش‌های آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ماه در تمام گروه‌های خطایی به جز خطای کسب و کار می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپراک

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپراک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپراک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص کیفیت خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپراک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

تراکنش‌های موفق	آبان ۱۴۰۲		مهر ۱۴۰۳		آبان ۱۴۰۳	
	تعداد تراکنش‌ها	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات
تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^{۱۷}	۴,۳۷۴,۹۳۲,۱۸۲	۹۹/۴۳٪	۴,۶۹۸,۹۵۶,۱۰۰	۹۹/۴۱٪	۴,۶۰۷,۱۸۴,۹۶۸	۹۹/۰۵٪
تراکنش‌های موفق سیستمی شاپراکی ^{۱۸}	۴,۳۹۹,۸۳۷,۳۳۵	۹۹/۹۹٪	۴,۷۲۶,۰۶۲,۰۱۰	۹۹/۹۸٪	۴,۶۵۰,۳۱۶,۷۱۳	۹۹/۹۸٪
تعداد کل تراکنش	۴,۴۰۰,۲۲۶,۵۸۴	-	۴,۷۲۶,۸۵۳,۲۰۸	-	۴,۶۵۱,۳۵۳,۹۰۵	-

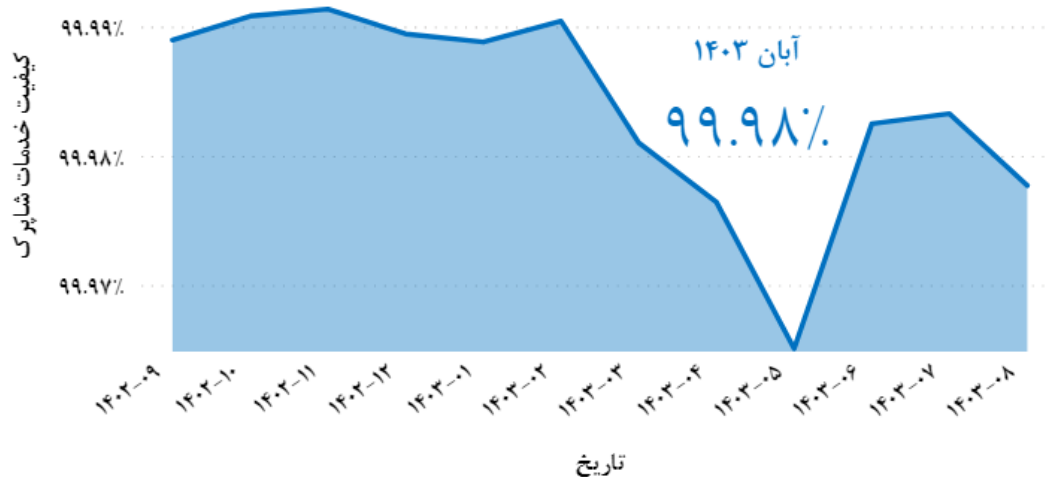
جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۸ درصدی خدمات شرکت شاپراک در آبان ۱۴۰۳ می‌باشد که نسبت به آبان ۱۴۰۲ و مهر ۱۴۰۳ به ترتیب رشد ۰/۰۱۳- و ۰/۰۰۶- درصدی داشته است.

در نمودارهای شکل ۳-۳ و شکل ۳-۴ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپراک و کل شبکه پرداخت در دوازده ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳ قابل مشاهده است.

^{۱۷} تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپراک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران رخ داده‌اند.

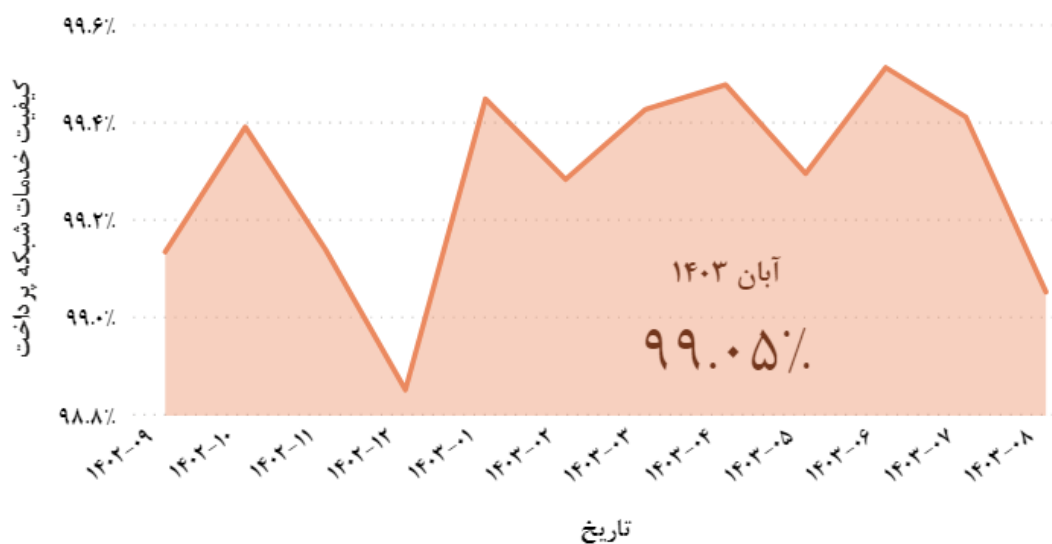
^{۱۸} تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپراک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپراکی را شامل می‌شود.

گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳

با توجه به شکل ۳-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های مرداد ۱۴۰۳ و بهمن ۱۴۰۲ رخ داده است.

شکل ۴-۳ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به آبان ۱۴۰۳

همچنین با توجه به شکل ۴-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۲ و شهریور ۱۴۰۳ مشاهده می‌شود.

۳-۴ - آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^{۱۹} رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - مهر و آبان ۱۴۰۳

وضعیت تراکنش	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	تغییرات
تعداد تراکنش‌های مغایرتی	۹۴۲,۵۰۳	۶۱۰,۷۴۲	-۳۵/۲۰٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴,۴۰۰,۵۳۸,۰۸۳	۴,۳۱۱,۵۷۳,۹۳۳	-۲/۰۲٪
نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق	۰/۰۲۱٪	۰/۰۱۴٪	-۰/۰۰۷۳٪

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام (مغایرتی) آبان ماه نسبت به مهر ماه با کاهش ۳۵/۲۰ درصدی همراه بوده است. همزمان با کاهش ۲/۰۲ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ماه، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با کاهش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۷۳ درصدی را تجربه نموده است.

^{۱۹} تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

فصل ۴

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

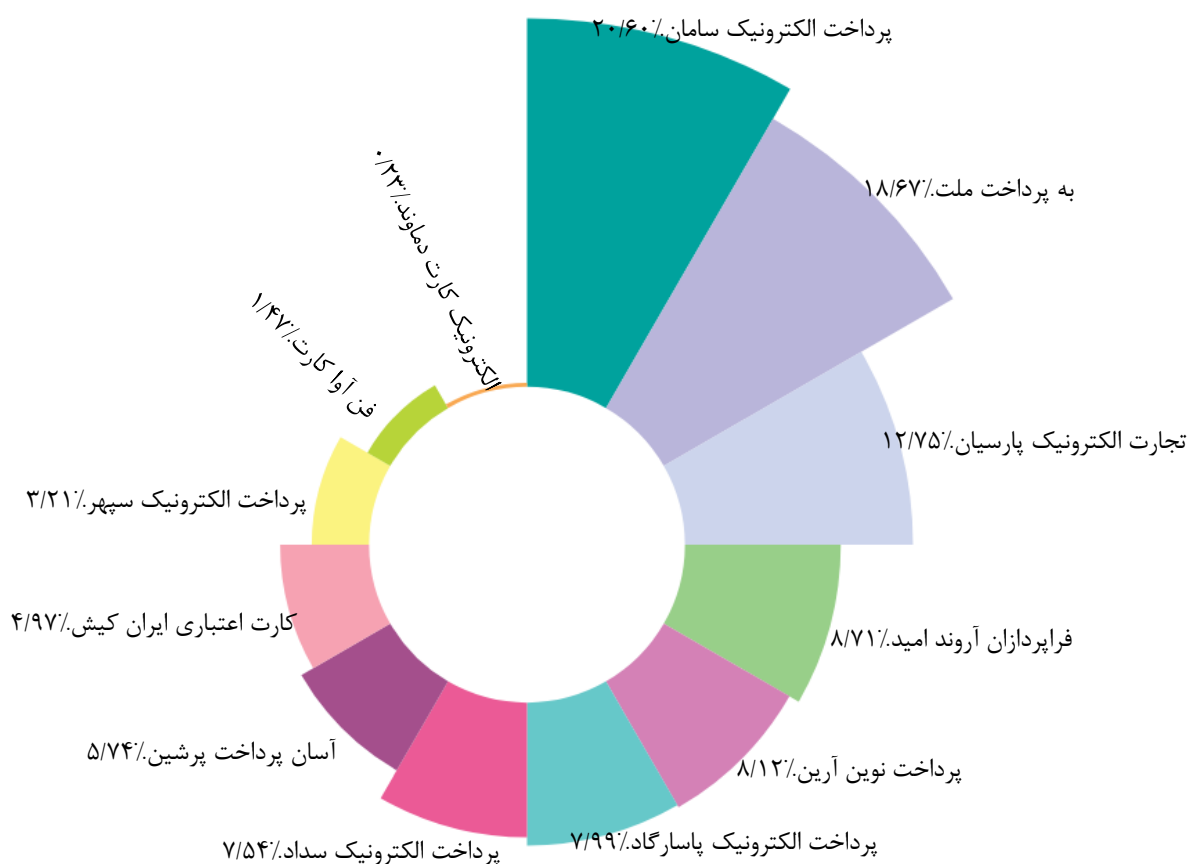
۴-۱- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

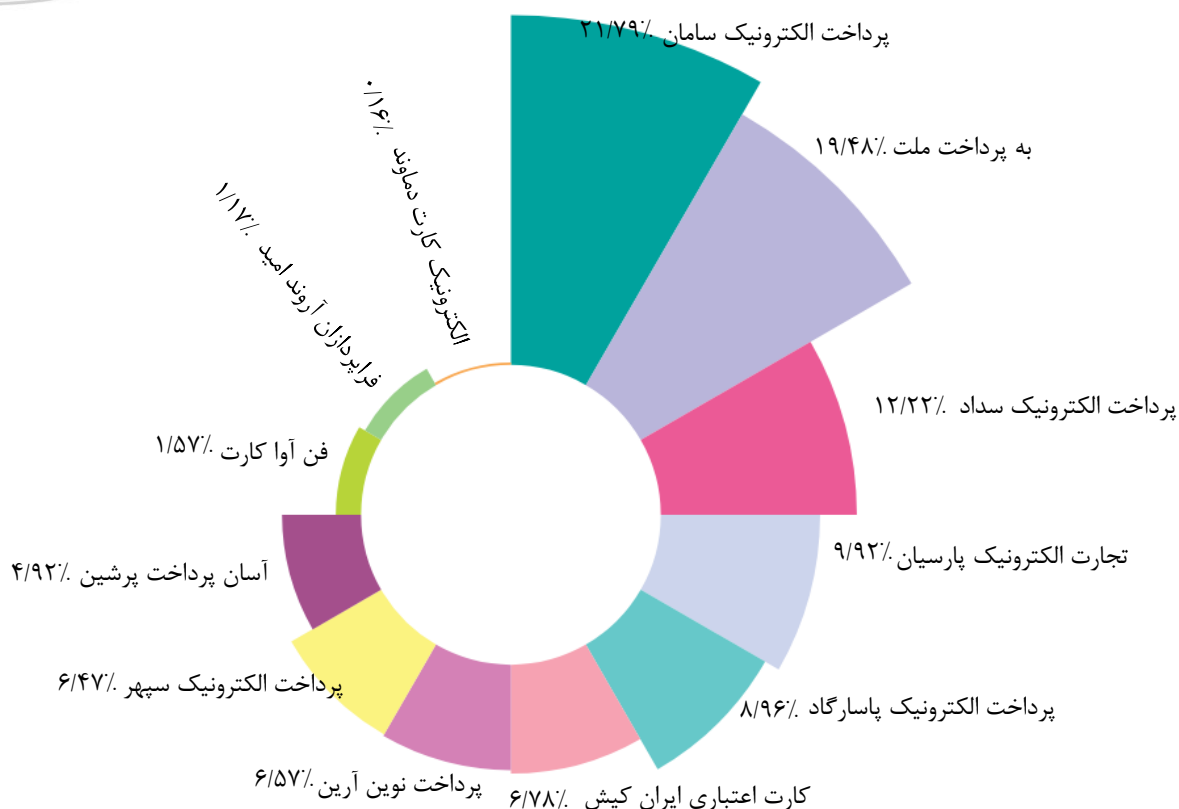
۴-۱-۱- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کاردی، در دو شکل ۴-۱ و ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - آبان ۱۴۰۳

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به ترتیب با سهم ۲۰/۶۰ و ۲۱/۷۹ درصدی جایگاه اول را به خود اختصاص داده است. در این ماه اختلاف سهم تعدادی و مبلغی شرکت "به پرداخت ملت" - دومین شرکت بازار - با این شرکت به ترتیب حدود ۱/۹۳ و ۲/۳۱ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش مهر ماه سال ۱۴۰۳ حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، بین دو شرکت "پرداخت نوین آراین" و "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" جابجایی صورت گرفته است. در سهم مبلغ تراکنش‌ها جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از

ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار

گزارش اقتصادی شاپرک

می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی مهر و آبان ۱۴۰۳ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

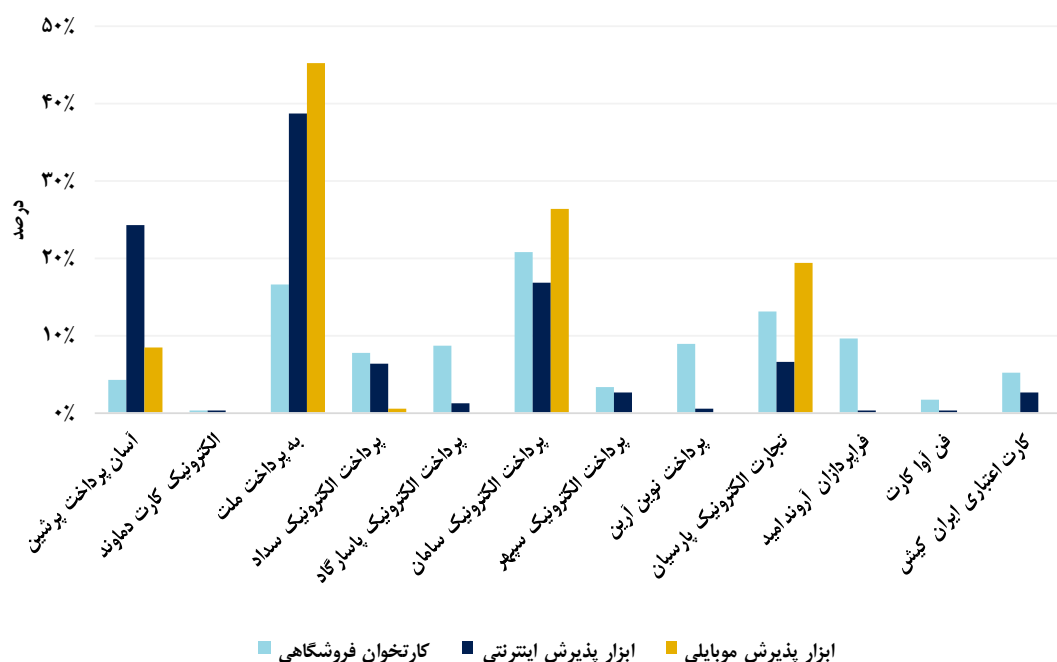
شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در آبان ماه با پوشش ۲۰/۷۴ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب با کسب ۳۸/۸۶ و ۴۵/۳۹ درصد از سهم بازار دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۶٪	۴/۳۱٪	-۰/۰۵٪	۲۴/۲۵٪	۲۴/۴۱٪	۰/۱۶٪	۸/۵۱٪	۸/۴۴٪	-۰/۰۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۶٪	۰/۲۵٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۶/۹۵٪	۱۶/۵۶٪	-۰/۳۹٪	۳۹/۷۰٪	۳۸/۸۶٪	-۰/۸۴٪	۴۵/۶۹٪	۴۵/۳۹٪	-۰/۳۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۷۱٪	۷/۸۰٪	۰/۰۹٪	۶/۷۵٪	۶/۳۳٪	-۰/۴۳٪	۰/۴۷٪	۰/۴۸٪	۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۸۰٪	۸/۶۹٪	-۰/۱۱٪	۱/۱۷٪	۱/۱۵٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۷۳٪	۲۰/۷۴٪	۰/۰۳٪	۱۶/۰۳٪	۱۶/۸۱٪	۰/۷۹٪	۲۴/۸۱٪	۲۶/۳۵٪	۱/۵۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۲۱٪	۳/۳۲٪	۰/۱۰٪	۲/۷۱٪	۲/۷۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۸/۵۷٪	۸/۸۶٪	۰/۲۹٪	۰/۳۸٪	۰/۵۶٪	۰/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۱۶٪	۱۳/۰۴٪	-۰/۱۲٪	۶/۲۸٪	۶/۵۲٪	۰/۲۴٪	۲۰/۵۲٪	۱۹/۳۵٪	-۱/۱۸٪
فرایردازان آروند امید	۹/۳۶٪	۹/۵۵٪	۰/۲۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۵۷٪	۱/۶۳٪	۰/۰۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۳۴٪	۵/۲۷٪	-۰/۰۷٪	۲/۶۸٪	۲/۵۸٪	-۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها با ۰/۳۹ درصد کاهش به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با رقم ۱/۵۳ درصد افزایش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز می‌باشد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۰/۸۴ درصد کاهش به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی مهر و آبان ۱۴۰۳ در

جدول ۲-۴ شده است. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۱۸/۶۱ درصدی از مبالغ بازار کارتخوان فروشگاه، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. این شرکت در آبان ماه نیز از مبالغ ابزار پذیرش موبایلی با پوشش ۴۷/۷۳ درصدی دارای بالاترین سهم می‌باشد. در ابزار پذیرش اینترنتی نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۳۲/۴۰ درصدی دارای بالاترین سهم در این ابزار می‌باشد.

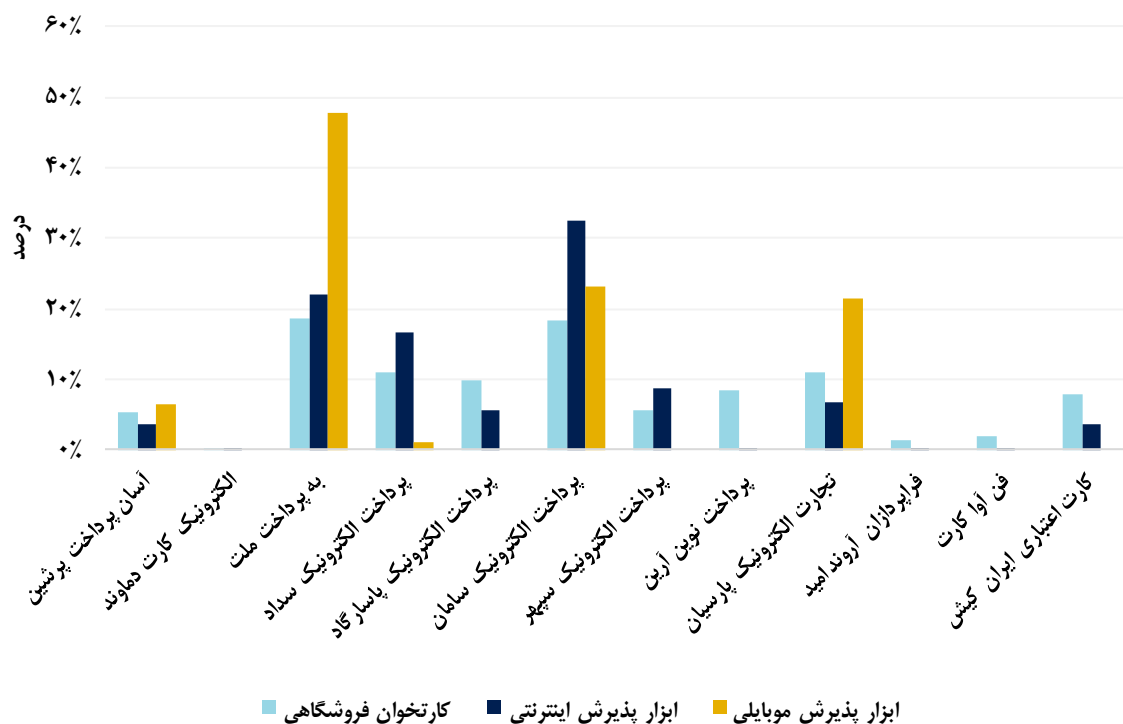
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مهر و آبان ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۵/۲۸٪	۵/۲۹٪	۰/۰۱٪	۳/۹۴٪	۳/۷۳٪	-۰/۲۲٪	۶/۵۰٪	۶/۵۸٪	۰/۰۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۱٪	۰/۲۰٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۹/۰۴٪	۱۸/۶۱٪	-۰/۴۳٪	۲۳/۶۰٪	۲۲/۰۹٪	-۱/۵۱٪	۴۸/۰۴٪	۴۷/۷۳٪	-۰/۳۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۶۸٪	۱۰/۸۸٪	۰/۲۰٪	۱۶/۹۳٪	۱۶/۵۳٪	-۰/۳۹٪	۱/۱۶٪	۱/۱۲٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۰/۲۱٪	۱۰/۰۰٪	-۰/۲۱٪	۴/۶۵٪	۵/۶۶٪	۱/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۸/۲۶٪	۱۸/۴۶٪	۰/۲۰٪	۳۲/۹۹٪	۳۲/۴۰٪	-۰/۵۹٪	۲۱/۶۴٪	۲۳/۲۳٪	۱/۵۹٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۷۲٪	۵/۷۶٪	۰/۰۴٪	۷/۴۱٪	۸/۷۵٪	۱/۳۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۸/۱۵٪	۸/۵۲٪	۰/۳۸٪	۰/۲۶٪	۰/۳۷٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۹۳٪	۱۰/۸۹٪	-۰/۰۴٪	۶/۲۹٪	۶/۷۶٪	۰/۴۷٪	۲۲/۶۶٪	۲۱/۳۴٪	-۱/۳۲٪
فراپردازان آروند امید	۱/۴۸٪	۱/۵۲٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۲/۰۱٪	۲/۰۵٪	۰/۰۴٪	۰/۰۶٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۰۲٪	۷/۷۹٪	-۰/۲۳٪	۳/۸۴٪	۳/۶۲٪	-۰/۲۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های نسبت به ماه گذشته با کاهش ۰/۴۳ درصدی به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. همچنین شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی با کاهش ۱/۵۱ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۱/۵۹ درصد افزایش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در آبان ۱۴۰۳ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری عملکرد شرکت‌های "الکترونیک کارت دماوند" و "فراپردازان آروند امید" به گونه‌ای بوده که کمترین مبلغ و تعداد تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را به خود اختصاص داده‌اند.

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی مهر و آبان ۱۴۰۳ در جدول ۴-۳ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۰/۸۸ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. این شرکت همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۷/۶۴ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب

گزارش اقتصادی شاپرک

۲۴/۸۹ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

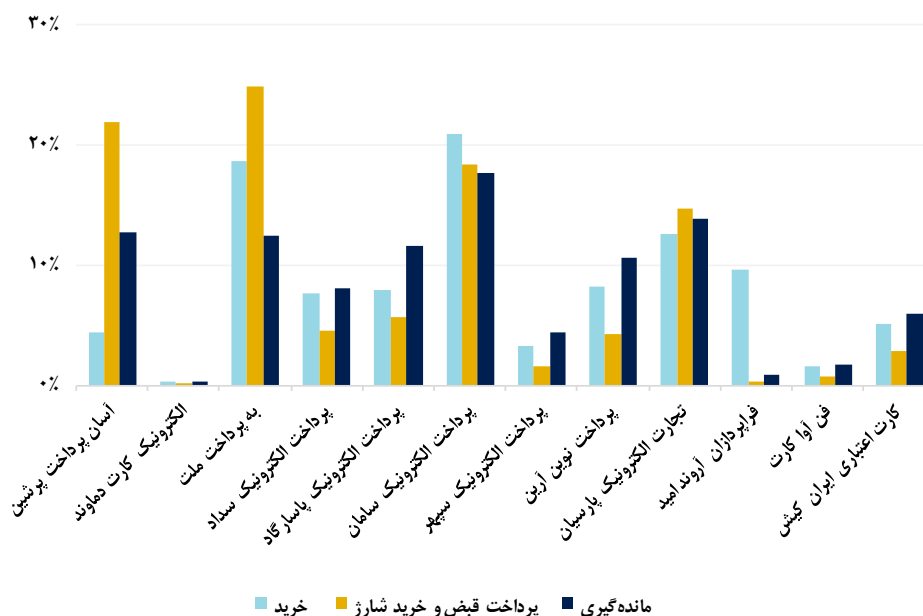
جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مهر و آبان ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۴۵٪	۴/۴۳٪	-۰/۰۳٪	۲۱/۵۸٪	۲۱/۹۸٪	۰/۳۹٪	۱۲/۶۵٪	۱۲/۷۱٪	۰/۰۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۹٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪	۰/۲۷٪	-۰/۰۱٪
به پرداخت ملت	۱۸/۹۴٪	۱۸/۶۰٪	-۰/۳۴٪	۲۵/۷۰٪	۲۴/۸۹٪	-۰/۸۱٪	۱۲/۵۵٪	۱۲/۴۱٪	-۰/۱۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۶۳٪	۷/۷۰٪	۰/۰۶٪	۴/۵۷٪	۴/۵۲٪	-۰/۰۴٪	۸/۰۱٪	۸/۰۰٪	-۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۰۹٪	۷/۹۶٪	-۰/۱۳٪	۵/۷۱٪	۵/۶۸٪	-۰/۰۳٪	۱۱/۸۶٪	۱۱/۶۶٪	-۰/۲۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۸۱٪	۲۰/۸۸٪	۰/۰۸٪	۱۷/۷۴٪	۱۸/۳۴٪	۰/۶۰٪	۱۷/۶۱٪	۱۷/۶۴٪	۰/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۱۵٪	۳/۲۵٪	۰/۱۰٪	۱/۵۴٪	۱/۵۸٪	۰/۰۴٪	۴/۲۲٪	۴/۳۴٪	۰/۱۲٪
پرداخت نوین آراین	۷/۹۸٪	۸/۲۳٪	۰/۲۵٪	۳/۹۹٪	۴/۳۱٪	۰/۳۲٪	۱۰/۲۲٪	۱۰/۵۹٪	۰/۳۶٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۷۰٪	۱۲/۵۸٪	-۰/۱۲٪	۱۵/۲۱٪	۱۴/۷۶٪	-۰/۴۶٪	۱۳/۸۹٪	۱۳/۸۲٪	-۰/۰۷٪
فراپردازان آروند امید	۹/۴۱٪	۹/۵۹٪	۰/۱۸٪	۰/۳۱٪	۰/۳۳٪	۰/۰۱٪	۰/۸۷٪	۰/۹۰٪	۰/۰۳٪
فن آوا کارت	۱/۴۷٪	۱/۵۱٪	۰/۰۴٪	۰/۶۴٪	۰/۶۴٪	۰/۰۰٪	۱/۶۶٪	۱/۶۸٪	۰/۰۲٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۳٪	۵/۰۵٪	-۰/۰۸٪	۲/۹۱٪	۲/۸۸٪	-۰/۰۳٪	۶/۱۸٪	۵/۹۹٪	-۰/۱۹٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه آبان نسبت به مهر با کاهش ۰/۳۴ درصدی به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "به پرداخت ملت" با کاهش ۰/۸۱ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "پرداخت نوین آراین" با افزایش ۰/۳۶ درصدی دارای می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۶,۹۴۰ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت" و "۲,۷۳۷ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "الکترونیک کارت دماوند"، "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سپهر" ثبت شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آبان ۱۴۰۳

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی مهر و آبان ۱۴۰۳ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در آبان ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۱/۸۹ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "فن آوا کارت" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ آبان ماه با سهم مبلغی ۱۶/۲۸ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

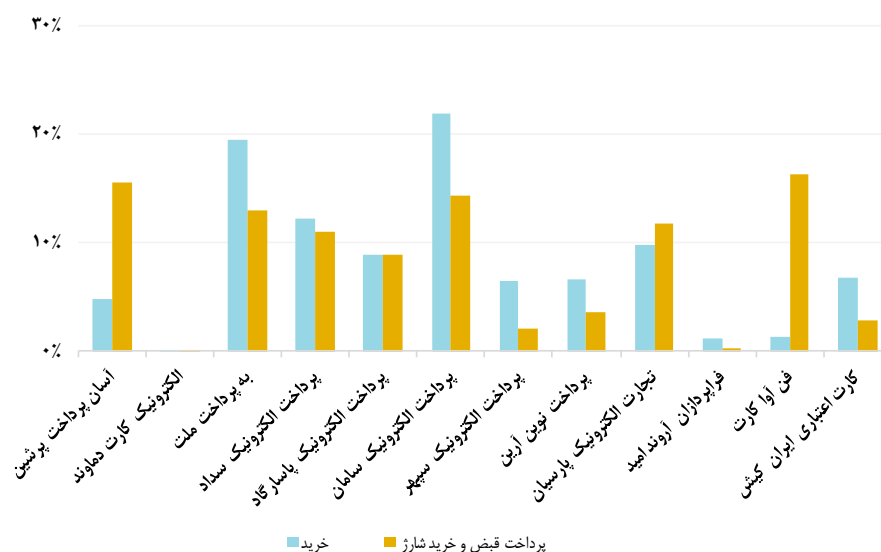
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مهر و آبان ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۸۴٪	۴/۷۸٪	-۰/۰۵٪	۱۶/۵۸٪	۱۵/۶۳٪	-۰/۹۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۷٪	۰/۱۶٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۰/۱۹٪	۱۹/۵۷٪	-۰/۶۲٪	۱۳/۸۱٪	۱۲/۹۶٪	-۰/۸۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۲/۰۸٪	۱۲/۲۳٪	۰/۱۵٪	۱۱/۲۲٪	۱۱/۰۶٪	-۰/۱۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۹۵٪	۸/۹۶٪	۰/۰۰٪	۸/۸۷٪	۸/۹۲٪	۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۶۶٪	۲۱/۸۹٪	۰/۲۳٪	۱۴/۲۶٪	۱۴/۴۵٪	۰/۱۸٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۱۴٪	۶/۵۲٪	۰/۳۸٪	۲/۵۲٪	۲/۱۳٪	-۰/۳۹٪
پرداخت نوین آراین	۶/۴۱٪	۶/۶۱٪	۰/۲۰٪	۳/۲۲٪	۳/۶۵٪	۰/۴۳٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۸۸٪	۹/۹۰٪	۰/۰۲٪	۱۱/۵۸٪	۱۱/۸۳٪	۰/۲۵٪
فراپردازان آروند امید	۱/۱۷٪	۱/۱۸٪	۰/۰۱٪	۰/۲۲٪	۰/۲۳٪	۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۱/۴۰٪	۱/۳۸٪	-۰/۰۲٪	۱۵/۰۱٪	۱۶/۲۸٪	۱/۲۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۱۲٪	۶/۸۳٪	-۰/۲۹٪	۲/۶۸٪	۲/۸۲٪	۰/۱۴٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در مهر ماه و ماه جاری با ۰/۶۲ درصد کاهش در شرکت "به پرداخت ملت" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با افزایش ۱/۲۷ درصدی، در شرکت "فن آوا کارت" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در آبان ماه نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - آبان ۱۴۰۳

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که دو شرکت "الکترونیک کارت دماوند" و "فراپردازان آروند امید" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن‌ها از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است.

۴-۱-۴ - بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای

تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی مهر و آبان ۱۴۰۳ را منعکس نموده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

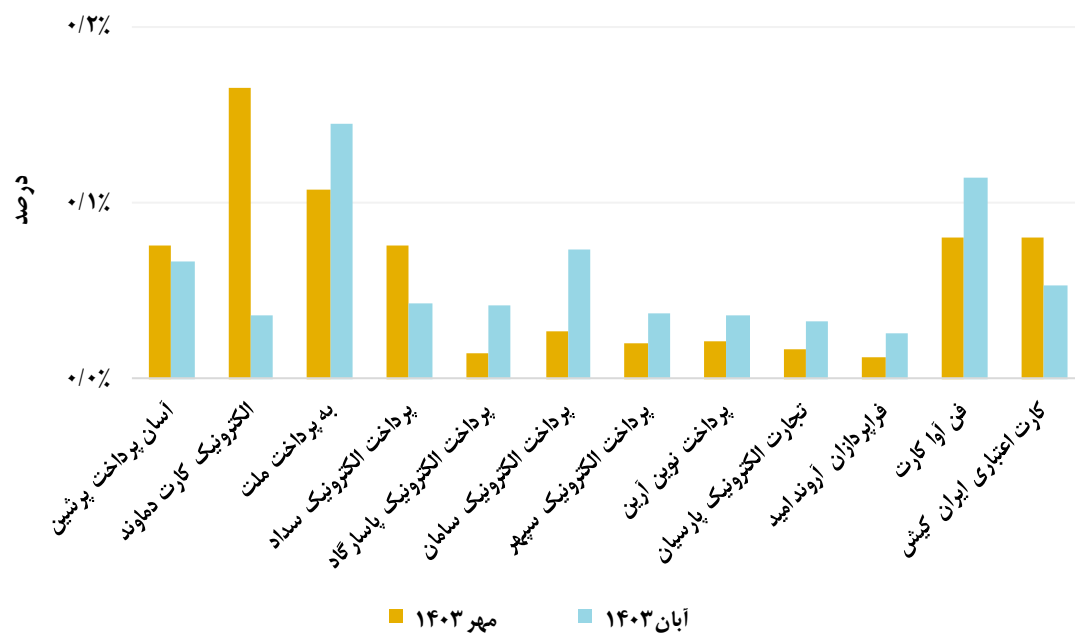
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - مهر و آبان ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	مهر	آبان	
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۷۶٪	۰/۰۶۷٪	-۰/۰۰۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۶۶٪	۰/۰۳۶٪	-۰/۱۳۰٪
به پرداخت ملت	۰/۱۰۸٪	۰/۱۴۵٪	۰/۰۳۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۷۶٪	۰/۰۴۳٪	-۰/۰۳۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۱۵٪	۰/۰۴۲٪	۰/۰۲۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۲۷٪	۰/۰۷۳٪	۰/۰۴۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۲۰٪	۰/۰۳۸٪	۰/۰۱۸٪
پرداخت نوین آرین	۰/۰۲۲٪	۰/۰۳۷٪	۰/۰۱۵٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۱۷٪	۰/۰۳۳٪	۰/۰۱۵٪
فراپردازان آروند امید	۰/۰۱۲٪	۰/۰۲۶٪	۰/۰۱۴٪
فن آوا کارت	۰/۰۸۰٪	۰/۱۱۵٪	۰/۰۳۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۰۸۰٪	۰/۰۵۳٪	-۰/۰۲۸٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه آبان شرکت "فراپردازان آروند امید"، با رقمی برابر با ۰/۰۲۶ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته است. در مقابل شرکت "به پرداخت ملت" با کسب رقم ۰/۱۴۵ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به‌ویژه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به‌گونه‌ای بوده که سبب افزایش ۳۶/۷۴ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - مهر و آبان ۱۴۰۳

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۱۳۰ درصد در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" رخ داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" رقم ۰/۰۴۶ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۱- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن^{۲۰} به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^{۲۱} شاخص هرفیندال-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای آبان ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار

^{۲۰} Herfindahl-Hirshman Index

^{۲۱} برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. درواقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳

شاخص H-H و شرکت PSP		کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
آسان پرداخت پرشین		۱۹	۴	۵۹۶	۲۴	۷۱	۸
الکترونیک کارت دماوند		۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت		۲۷۴	۱۷	۱,۵۱۰	۳۹	۲,۰۶۰	۴۵
پرداخت الکترونیک سداد		۶۱	۸	۴۰	۶	۰	۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد		۷۵	۹	۱	۱	۰	۰
پرداخت الکترونیک سامان		۴۳۰	۲۱	۲۸۲	۱۷	۶۹۴	۲۶
پرداخت الکترونیک سپهر		۱۱	۳	۷	۳	۰	۰
پرداخت نوین آراین		۷۹	۹	۰	۱	۰	۰
تجارت الکترونیک پارسیان		۱۷۰	۱۳	۴۳	۷	۳۷۴	۱۹
فراپردازان آروند امید		۹۱	۱۰	۰	۰	۰	۰
فن آوا کارت		۳	۲	۰	۰	۰	۰
کارت اعتباری ایران کیش		۲۸	۵	۷	۳	۰	۰
جمع		۱,۲۴۰	-	۲,۴۸۶	-	۳,۲۰۰	-

در آبان ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۲۴۰ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۲,۴۸۶ و ۳,۲۰۰ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در آبان ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - مهر و آبان ۱۴۰۳

شاخص H-H	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
شاخص H-H	۱,۲۴۸	۱,۲۴۰	-۸	۲,۵۲۲	۲,۴۸۶	-۳۶	۳,۱۹۷	۳,۲۰۰	۳

در ماه آبان شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در دو ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی کاهش و در ابزار پذیرش موبایلی افزایش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

۴-۱-۲- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای آبان ۱۴۰۳ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت های PSP به ازای نوع سرویس - آبان ۱۴۰۳

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده گیری	
		S_i^+	S_i	S_i^+	S_i	S_i^+	S_i
آسان پرداخت پرشین		۲۰	۴	۴۸۳	۲۲	۱۶۲	۱۳
الکترونیک کارت دماوند		۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت		۳۴۶	۱۹	۶۲۰	۲۵	۱۵۴	۱۲
پرداخت الکترونیک سداد		۵۹	۸	۲۰	۵	۶۴	۸
پرداخت الکترونیک پاسارگاد		۶۳	۸	۳۲	۶	۱۳۶	۱۲
پرداخت الکترونیک سامان		۴۳۶	۲۱	۳۳۶	۱۸	۳۱۱	۱۸
پرداخت الکترونیک سپهر		۱۱	۳	۲	۲	۱۹	۴
پرداخت نوین آرین		۶۸	۸	۱۹	۴	۱۱۲	۱۱
تجارت الکترونیک پارسیان		۱۵۸	۱۳	۲۱۸	۱۵	۱۹۱	۱۴
فرایردازان آروند امید		۹۲	۱۰	۰	۰	۱	۱
فن آوا کارت		۲	۲	۰	۱	۳	۲
کارت اعتباری ایران کیش		۲۶	۵	۸	۳	۳۶	۶
جمع		۱,۲۸۰	-	۱,۷۳۹	-	۱,۱۸۸	-

در آبان ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در تراکنش های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده گیری به ترتیب ۱,۲۸۰، ۱,۷۳۹ و ۱,۱۸۸ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان دهنده تمرکز ملایم در بازار این سرویس هاست. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش های سرویس های مذکور در بین شرکت ها توزیع شده و نمی توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت های خاصی می باشد. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت های PSP در مهر و آبان ۱۴۰۳

شاخص HHI		خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده گیری	
		مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
شاخص H-H		۱,۲۸۷	۱,۲۸۰	-۷	۱,۷۵۳	۱,۷۳۹	-۱۴
					۱,۱۹۰	۱,۱۸۸	-۲

در ماه آبان شاخص هرفیندال-هیرشمن در هر سه سرویس کاهش داشته است. این تغییرات در هیچ یک از سرویس ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص های حوزه ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می باشد. با توجه به آینده ی صنعت پرداخت در حوزه ی پرداخت های موبایلی

گزارش اقتصادی شاپرک

و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه مهر و آبان ۱۴۰۳ در جدول ۴-۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کسب سهم بازار ۱۷/۱۵ درصدی به عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی محسوب می‌گردد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" نیز با سهم بازار ۵۱/۵۴ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف بعضی از کارتخوان‌های فروشگاه‌ها خود به عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار موبایلی خود و بر بستر اینترنت می‌نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش موبایلی شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای موبایلی فعال سیستمی را با رقمی معادل ۵۰/۷۷ درصد در اختیار دارد.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مهر و آبان ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۸۸٪	۴/۸۸٪	۰/۰٪	۲۴/۵۹٪	۲۴/۵۴٪	-۰/۰۵٪	۵۱/۰۵٪	۵۰/۷۷٪	-۰/۲۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۱٪	۰/۵۱٪	۰/۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۱/۱۳٪	۱۱/۴۸٪	-۰/۳۵٪	۳/۴۳٪	۳/۴۶٪	-۰/۰۳٪	۳۷/۹۲٪	۳۷/۶۰٪	-۰/۳۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۳۵٪	۷/۳۶٪	-۰/۰۱٪	۱/۴۱٪	۱/۳۸٪	-۰/۰۳٪	۰/۵۷٪	۰/۵۹٪	-۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۸/۲۳٪	۱۷/۱۵٪	-۱/۰۸٪	۲/۳۱٪	۲/۲۴٪	-۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۱۲٪	۱۴/۱۳٪	-۰/۰۱٪	۶/۷۷٪	۶/۹۳٪	-۰/۱۶٪	۱۳/۹۷٪	۱۴/۵۳٪	-۰/۵۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۰۴٪	۶/۱۹٪	-۰/۱۵٪	۵/۸۸٪	۶/۰۶٪	-۰/۱۸٪	۰/۳۵٪	۰/۳۵٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آربن	۱۳/۰۵٪	۱۳/۴۰٪	-۰/۳۵٪	۰/۱۳٪	۰/۱۲٪	-۰/۰۱٪	۰/۲۵٪	۰/۲۶٪	-۰/۰۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۶۱٪	۱۰/۶۸٪	-۰/۰۷٪	۵۱/۸۷٪	۵۱/۵۴٪	-۰/۳۳٪	۳/۸۵٪	۴/۰۴٪	-۰/۲۰٪
فراپردازان آروند امید	۲/۸۴٪	۲/۹۰٪	-۰/۰۶٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۱۰٪	۰/۱۱٪	-۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۳/۱۵٪	۳/۲۲٪	-۰/۰۶٪	۰/۱۴٪	۰/۱۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۰۹٪	۸/۱۱٪	-۰/۰۲٪	۳/۳۱٪	۳/۴۳٪	-۰/۱۲٪	۱/۹۰٪	۱/۷۱٪	-۰/۱۹٪

در سهم تعدادی کارتخوانهای فروشگاهی، در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با ۱/۰۸ درصد کاهش نسبت به ماه پیشین، بیشترین اختلاف رخ داده است. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با کاهش ۰/۳۳ درصدی مشاهده می شود. در سهم ابزار پذیرش موبایلی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۰/۵۶ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. سهم هریک از شرکت های PSP از تعداد کارتخوانهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی موبایلی تراکنش دار در دو ماه متوالی مهر و آبان ۱۴۰۳ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می گردد، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" در ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش دار با کسب ۱۷/۱۷ درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم ۳۲/۵۴ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۵۰/۶۷ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش دار موبایلی را نیز در دست دارد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار - مهر و آبان ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۵۶٪	۴/۵۵٪	-۰/۰۲٪	۵/۱۱٪	۵/۸۴٪	+۰/۲۷٪	۶/۴۷٪	۶/۰۰٪	-۰/۴۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۳٪	۰/۴۱٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۱/۶۶٪	۱۱/۷۹٪	+۰/۱۳٪	۱۷/۷۹٪	۱۷/۱۱٪	-۰/۶۸٪	۲۰/۱۴٪	۲۰/۰۰٪	-۰/۱۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۲۲٪	۸/۱۷٪	-۰/۰۵٪	۵/۱۵٪	۴/۷۷٪	-۰/۳۸٪	۱۰/۷۹٪	۱۰/۰۰٪	-۰/۷۹٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۷/۴۷٪	۱۷/۱۷٪	-۰/۳۰٪	۲/۸۷٪	۳/۰۸٪	-۰/۲۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۵/۱۳٪	۱۵/۲۳٪	+۰/۱۰٪	۳۳/۰۷٪	۳۲/۵۴٪	-۰/۵۳٪	۵۶/۸۳٪	۵۰/۶۷٪	-۶/۱۷٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۱۰٪	۶/۱۷٪	+۰/۰۷٪	۲۸/۹۲٪	۲۹/۴۶٪	+۰/۵۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱۲/۲۴٪	۱۲/۵۶٪	+۰/۳۲٪	۰/۴۷٪	۰/۴۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۹۶٪	۹/۹۸٪	+۰/۰۲٪	۳/۸۷٪	۳/۷۱٪	-۰/۱۶٪	۵/۷۶٪	۱۳/۳۳٪	+۷/۵۸٪
فرایردان آروند امید	۲/۶۴٪	۲/۶۶٪	+۰/۰۲٪	۰/۳۳٪	۰/۳۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۲/۹۱٪	۲/۹۴٪	+۰/۰۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۶۸٪	۸/۳۶٪	-۰/۳۲٪	۲/۳۴٪	۲/۶۱٪	-۰/۲۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

سهم بازار کارتخوان فروشگاهی دو شرکت "پرداخت نوین آراین" و "کارت اعتباری ایران کیش" همزمان به ترتیب با افزایش و کاهش ۰/۳۲ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته‌اند. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار شرکت "آسان پرداخت پرشین" با افزایش ۰/۷۳ بالاترین تفاضل را داشته است. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" نیز با افزایش ۷/۵۸ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^{۳۲} تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان

^{۳۲} سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در آبان ماه نزدیک به ۹۱ درصد بوده که حدود ۷۶ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

فروشگاهی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱ - سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های

کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

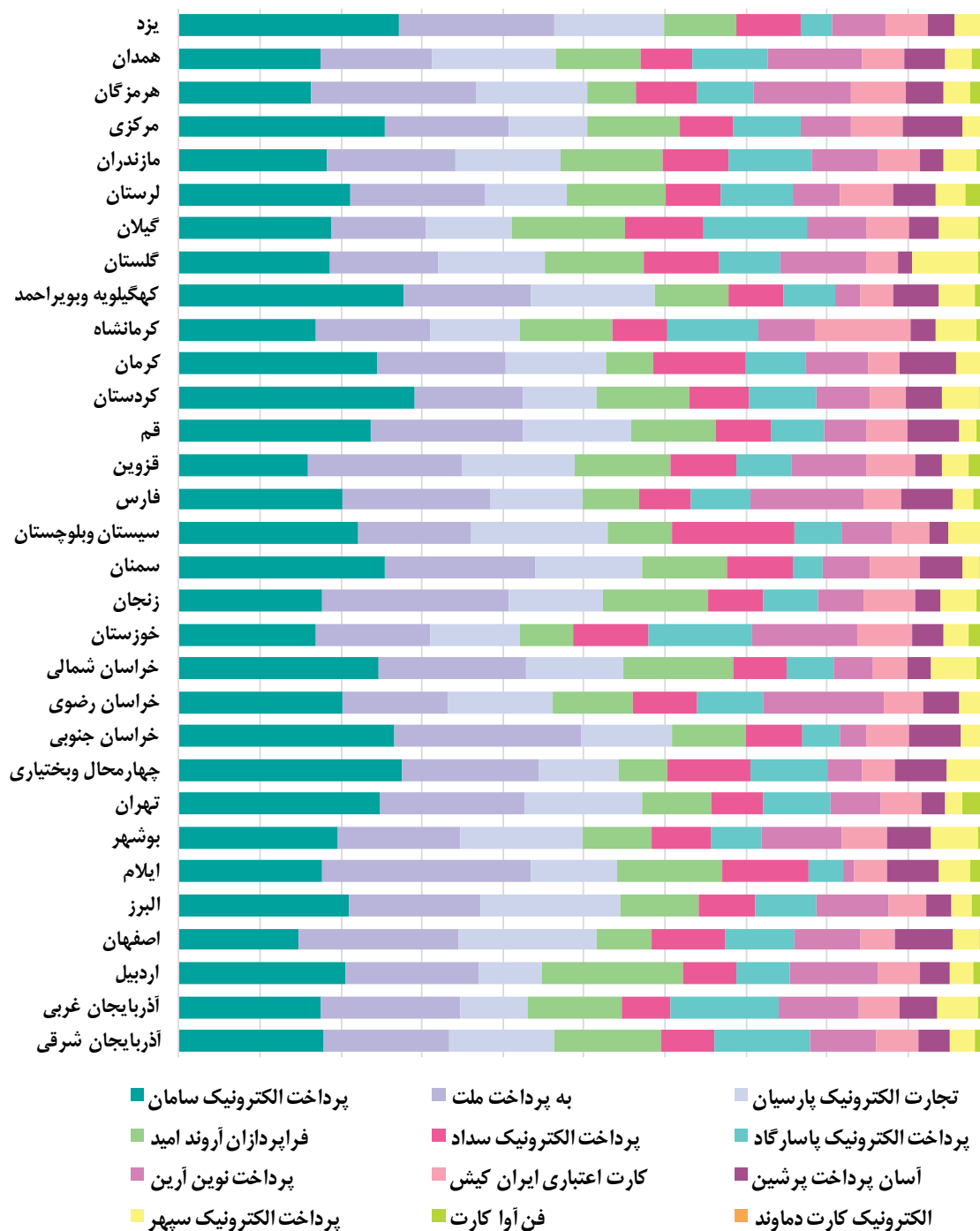
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور در آبان ماه در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارس‌پول" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تقریباً در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نمایند.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش های کارتهای فروشنده به تفکیک استان آبان ۱۴۰۳

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	فرابازار آوند امید	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۳/۷۴٪	۰/۱۰٪	۱۵/۵۳٪	۶/۶۲٪	۱۱/۷۴٪	۱۷/۸۶٪	۳/۱۱٪	۸/۱۶٪	۱۲/۸۸٪	۱۳/۲۵٪	۱/۶۵٪	۵/۳۵٪
آذربایجان غربی	۴/۷۰٪	۰/۱۴٪	۱۷/۲۴٪	۵/۹۵٪	۱۳/۴۴٪	۱۷/۴۸٪	۴/۹۱٪	۹/۸۳٪	۸/۳۱٪	۱۱/۶۳٪	۱/۲۶٪	۵/۱۱٪
اردبیل	۳/۸۴٪	۰/۲۰٪	۱۶/۴۳٪	۶/۶۹٪	۶/۵۹٪	۲۰/۶۵٪	۲/۹۱٪	۱۰/۸۳٪	۷/۶۵٪	۱۷/۴۷٪	۱/۶۵٪	۵/۰۸٪
اصفهان	۷/۱۴٪	۰/۲۸٪	۱۹/۷۰٪	۹/۲۰٪	۸/۵۵٪	۱۴/۷۳٪	۳/۳۱٪	۸/۰۳٪	۱۷/۱۱٪	۶/۷۳٪	۰/۸۵٪	۴/۳۷٪
البرز	۲/۹۳٪	۰/۲۷٪	۱۶/۳۳٪	۷/۰۷٪	۷/۳۹٪	۲۰/۸۶٪	۲/۵۶٪	۹/۰۳٪	۱۷/۲۵٪	۹/۷۱٪	۱/۸۷٪	۴/۷۱٪
ایلام	۶/۳۸٪	۰/۰۳٪	۲۵/۷۶٪	۱۰/۷۰٪	۴/۲۸٪	۱۷/۷۳٪	۳/۷۹٪	۱/۳۰٪	۱۰/۶۸٪	۱۲/۸۱٪	۲/۲۸٪	۴/۲۶٪
بوشهر	۵/۴۱٪	۰/۶۹٪	۱۵/۰۰٪	۷/۴۷٪	۶/۱۷٪	۱۹/۶۸٪	۵/۹۱٪	۹/۸۰٪	۱۵/۱۳٪	۸/۵۴٪	۰/۶۰٪	۵/۶۰٪
تهران	۲/۸۹٪	۰/۱۸٪	۱۷/۹۴٪	۶/۳۹٪	۸/۳۶٪	۲۴/۷۷٪	۲/۱۱٪	۶/۱۵٪	۱۴/۵۲٪	۸/۴۴٪	۳/۰۷٪	۵/۱۷٪
چهارمحال و بختیاری	۶/۴۱٪	۰/۱۳٪	۱۶/۸۸٪	۱۰/۳۷٪	۹/۵۵٪	۲۷/۶۰٪	۴/۴۵٪	۴/۳۵٪	۹/۷۷٪	۵/۹۶٪	۰/۵۳٪	۴/۰۹٪
خراسان جنوبی	۶/۴۸٪	۰/۱۶٪	۲۳/۰۰٪	۷/۰۵٪	۴/۵۴٪	۲۶/۶۱٪	۲/۴۷٪	۳/۲۳٪	۱۱/۲۱٪	۹/۱۸٪	۰/۸۳٪	۵/۲۴٪
خراسان رضوی	۴/۵۵٪	۰/۱۶٪	۱۲/۹۸٪	۷/۹۰٪	۸/۰۳٪	۲۰/۱۹٪	۲/۵۸٪	۱۵/۰۳٪	۱۲/۹۷٪	۹/۹۸٪	۰/۸۷٪	۴/۷۶٪
خراسان شمالی	۳/۰۳٪	۰/۳۳٪	۱۸/۱۶٪	۶/۵۰٪	۵/۸۶٪	۲۴/۶۷٪	۵/۵۳٪	۴/۷۴٪	۱۱/۹۸٪	۱۳/۶۷٪	۱/۲۳٪	۴/۳۱٪
خوزستان	۳/۸۵٪	۰/۸۱٪	۱۴/۱۷٪	۹/۲۸٪	۱۲/۸۳٪	۱۶/۷۹٪	۳/۲۴٪	۱۲/۹۷٪	۱۱/۱۴٪	۶/۶۴٪	۱/۶۰٪	۶/۶۹٪
زنجان	۳/۰۹٪	۰/۷۳٪	۲۳/۲۴٪	۶/۷۶٪	۶/۶۸٪	۱۷/۵۶٪	۴/۴۷٪	۵/۷۲٪	۱۱/۵۹٪	۱۲/۹۷٪	۰/۷۳٪	۶/۴۵٪
سمنان	۵/۱۹٪	۰/۰۱٪	۱۸/۷۴٪	۸/۱۲٪	۳/۶۴٪	۲۵/۳۷٪	۲/۱۹٪	۵/۷۸٪	۱۳/۰۰٪	۱۰/۵۵٪	۱/۱۳٪	۶/۲۹٪
سیستان و بلوچستان	۲/۴۶٪	۰/۰۳٪	۱۳/۹۹٪	۱۵/۲۰٪	۵/۸۸٪	۲۲/۰۷٪	۴/۷۲٪	۶/۲۹٪	۱۶/۹۲٪	۷/۹۰٪	۰/۲۰٪	۴/۵۴٪
فارس	۶/۴۰٪	۰/۱۹٪	۱۸/۳۹٪	۶/۵۰٪	۷/۳۹٪	۲۰/۱۰٪	۲/۵۶٪	۱۳/۹۷٪	۱۱/۲۶٪	۷/۰۰٪	۱/۶۳٪	۴/۶۱٪
قزوین	۳/۴۰٪	۰/۶۳٪	۱۸/۹۱٪	۸/۱۶٪	۶/۷۵٪	۱۵/۹۸٪	۳/۱۹٪	۹/۴۸٪	۱۳/۸۹٪	۱۱/۸۳٪	۱/۹۴٪	۵/۸۴٪
قم	۶/۲۶٪	۰/۰۱٪	۱۸/۹۲٪	۶/۶۴٪	۶/۶۷٪	۲۳/۶۱٪	۲/۲۶٪	۵/۱۶٪	۱۳/۳۴٪	۱۰/۵۱٪	۱/۴۸٪	۵/۱۳٪
کردستان	۴/۴۷٪	۰/۱۳٪	۱۳/۴۷٪	۷/۴۴٪	۸/۲۸٪	۲۹/۰۷٪	۴/۶۵٪	۶/۵۵٪	۹/۰۹٪	۱۱/۳۷٪	۱/۰۹٪	۴/۳۸٪
کرمان	۷/۰۴٪	۰/۰۵٪	۱۵/۸۶٪	۱۱/۳۴٪	۷/۴۸٪	۲۴/۴۰٪	۳/۰۹٪	۷/۶۴٪	۱۲/۵۸٪	۵/۷۵٪	۰/۹۱٪	۳/۸۸٪
کرمانشاه	۳/۰۷٪	۰/۰۳٪	۱۴/۲۶٪	۶/۶۶٪	۱۱/۳۸٪	۱۶/۸۶٪	۴/۹۲٪	۶/۹۲٪	۱۰/۹۷٪	۱۱/۴۸٪	۱/۵۸٪	۱۱/۸۷٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۶۶٪	۰/۰۲٪	۱۵/۷۳٪	۶/۸۸٪	۶/۲۷٪	۲۷/۷۸٪	۴/۳۸٪	۳/۱۶٪	۱۵/۲۹٪	۹/۰۰٪	۱/۷۳٪	۴/۰۹٪
گلستان	۱/۸۶٪	۰/۲۳٪	۱۳/۵۵٪	۹/۳۱٪	۷/۴۵٪	۱۸/۵۴٪	۸/۰۰٪	۱۰/۶۲٪	۱۳/۱۲٪	۱۲/۲۴٪	۱/۱۵٪	۳/۹۱٪
گیلان	۳/۷۱٪	۰/۲۴٪	۱۱/۷۵٪	۹/۵۷٪	۱۲/۸۱٪	۱۸/۷۳٪	۴/۷۶٪	۷/۴۸٪	۱۰/۵۹٪	۱۴/۰۳٪	۱/۰۹٪	۵/۲۲٪
لرستان	۵/۳۳٪	۰/۰۰٪	۱۶/۷۹٪	۶/۷۴٪	۹/۰۰٪	۲۱/۰۷٪	۳/۵۶٪	۵/۷۸٪	۹/۹۴٪	۱۲/۳۰٪	۲/۹۳٪	۶/۵۶٪
مازندران	۲/۸۹٪	۰/۵۹٪	۱۵/۸۹٪	۸/۱۹٪	۱۰/۲۳٪	۱۸/۲۷٪	۴/۰۸٪	۸/۲۸٪	۱۲/۹۵٪	۱۲/۵۳٪	۰/۸۷٪	۵/۲۴٪
مرکزی	۷/۳۵٪	۰/۰۳٪	۱۵/۲۴٪	۶/۵۶٪	۸/۲۹٪	۲۵/۴۵٪	۲/۴۲٪	۶/۱۹٪	۹/۷۴٪	۱۱/۴۹٪	۰/۸۰٪	۶/۴۴٪
هرمزگان	۴/۷۷٪	۰/۲۳٪	۲۰/۳۷٪	۷/۵۳٪	۶/۸۷٪	۱۶/۳۵٪	۳/۳۰٪	۱۲/۱۴٪	۱۳/۶۴٪	۶/۱۳٪	۱/۹۸٪	۶/۶۸٪
همدان	۵/۱۷٪	۰/۸۰٪	۱۳/۸۱٪	۶/۳۳٪	۹/۲۸٪	۱۷/۳۹٪	۳/۲۴٪	۱۱/۶۰٪	۱۵/۲۹٪	۱۰/۵۷٪	۱/۲۹٪	۵/۲۵٪
یزد	۳/۳۸٪	۰/۱۱٪	۱۹/۲۹٪	۷/۹۶٪	۳/۸۰٪	۲۷/۰۶٪	۳/۵۷٪	۶/۵۵٪	۱۳/۵۱٪	۹/۰۴٪	۰/۵۳٪	۵/۲۱٪

سهم بازار هر یک از شرکت های PSP از تعداد تراکنش های کارتهای فروشنده به تفکیک استان های کشور برای آبان ماه ۱۴۰۳ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌ها- آبان ۱۴۰۳

۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان

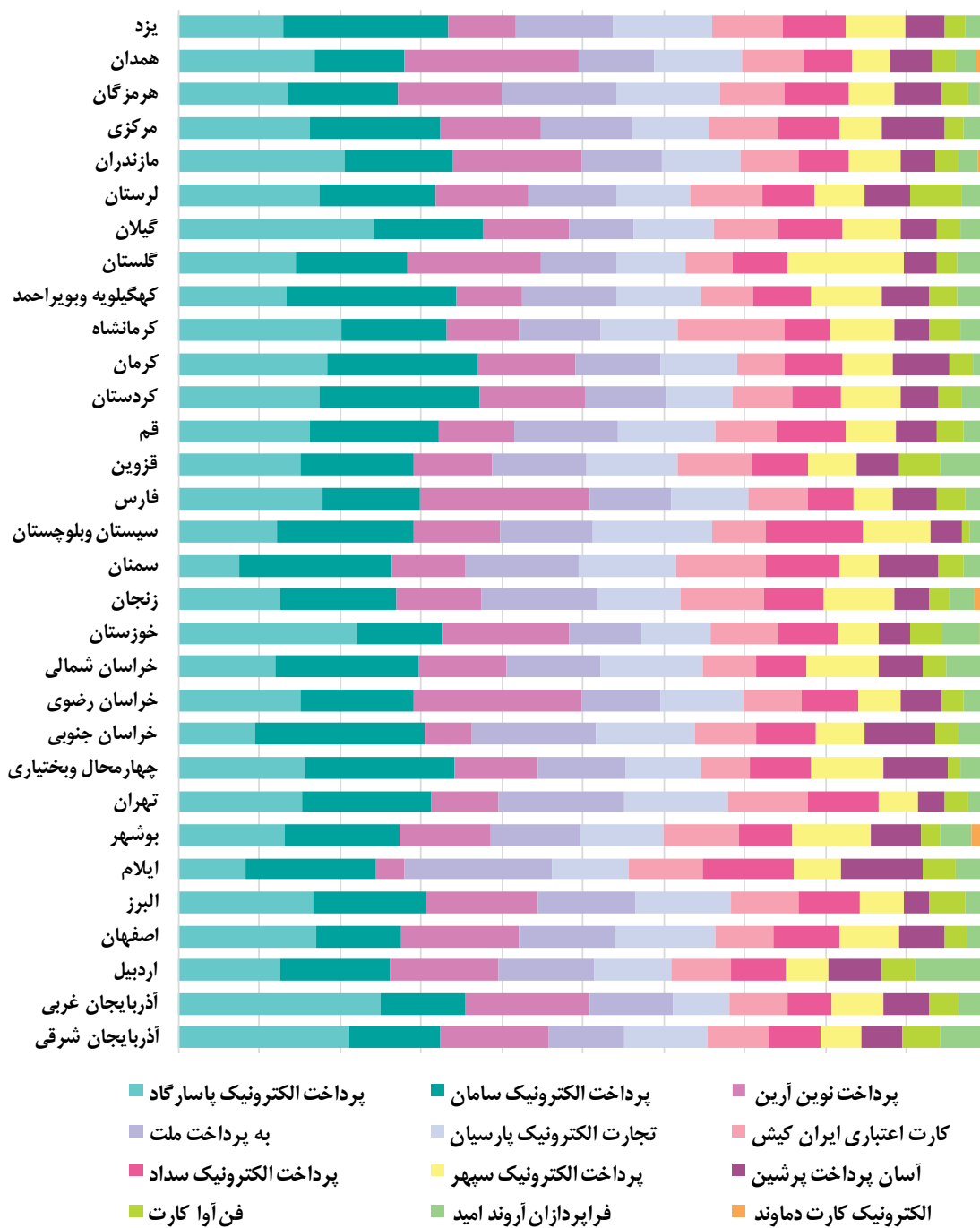
فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای آبان ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "پرداخت نوین آراین" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - آبان ۱۴۰۳

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	فرایند آرنود امید	فن و اکارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۵/۰۲٪	۰/۲۵٪	۹/۱۹٪	۶/۵۱٪	۲۱/۱۵٪	۱۱/۱۱٪	۵/۱۲٪	۱۳/۵۷٪	۱۰/۴۰٪	۵/۵۱٪	۴/۷۰٪	۷/۴۶٪
آذربایجان غربی	۵/۶۲٪	۰/۲۳٪	۱۰/۲۴٪	۵/۳۵٪	۲۴/۹۰٪	۱۰/۶۷٪	۶/۵۱٪	۱۵/۳۲٪	۶/۹۸٪	۳/۲۱٪	۳/۷۵٪	۷/۲۳٪
اردبیل	۶/۶۲٪	۰/۴۰٪	۱۱/۸۸٪	۶/۷۵٪	۱۲/۵۴٪	۱۳/۵۲٪	۵/۳۰٪	۱۳/۴۳٪	۹/۶۰٪	۸/۶۱٪	۳/۹۴٪	۷/۴۱٪
اصفهان	۵/۶۳٪	۰/۳۴٪	۱۱/۸۶٪	۸/۲۸٪	۱۷/۰۲٪	۱۰/۵۸٪	۷/۲۸٪	۱۴/۵۸٪	۱۲/۴۴٪	۲/۱۷٪	۲/۷۲٪	۷/۰۱٪
البرز	۳/۱۵٪	۰/۳۴٪	۱۲/۱۰٪	۷/۴۸٪	۱۶/۶۱٪	۱۴/۰۴٪	۵/۵۲٪	۱۳/۶۷٪	۱۱/۸۰٪	۲/۴۸٪	۴/۲۸٪	۸/۵۳٪
ایلام	۱۰/۱۳٪	۰/۰۹٪	۱۸/۱۷٪	۱۱/۱۳٪	۸/۳۰٪	۱۶/۱۴٪	۵/۹۵٪	۳/۴۷٪	۹/۶۰٪	۳/۷۹٪	۳/۹۹٪	۹/۲۴٪
بوشهر	۶/۲۷٪	۱/۹۵٪	۱۱/۱۰٪	۶/۶۱٪	۱۳/۲۰٪	۱۴/۰۷٪	۹/۷۵٪	۱۱/۲۶٪	۱۰/۳۶٪	۳/۸۵٪	۲/۳۲٪	۹/۲۶٪
تهران	۳/۲۴٪	۰/۳۰٪	۱۵/۵۰٪	۸/۷۸٪	۱۵/۲۸٪	۱۵/۸۶٪	۴/۷۵٪	۸/۴۹٪	۱۲/۷۶٪	۲/۰۷٪	۲/۹۶٪	۱۰/۰۱٪
چهارمحال و بختیاری	۸/۰۱٪	۰/۴۷٪	۱۰/۹۰٪	۷/۵۶٪	۱۵/۵۵٪	۱۸/۶۱٪	۸/۸۷٪	۱۰/۱۸٪	۹/۳۰٪	۲/۷۶٪	۱/۶۴٪	۶/۱۵٪
خراسان جنوبی	۸/۸۷٪	۰/۶۰٪	۱۵/۲۵٪	۷/۵۴٪	۹/۴۸٪	۲۰/۹۹٪	۵/۸۶٪	۵/۸۳٪	۱۲/۳۲٪	۲/۹۴٪	۲/۸۳٪	۷/۵۱٪
خراسان رضوی	۵/۰۱٪	۰/۴۱٪	۹/۷۶٪	۶/۹۵٪	۱۵/۰۰٪	۱۴/۱۳٪	۵/۲۵٪	۲۰/۶۷٪	۱۰/۲۴٪	۲/۵۸٪	۲/۷۳٪	۷/۲۸٪
خراسان شمالی	۵/۳۵٪	۰/۵۲٪	۱۱/۷۲٪	۶/۳۱٪	۱۱/۸۹٪	۱۷/۷۷٪	۸/۹۴٪	۱۰/۸۷٪	۱۲/۶۴٪	۴/۶۰٪	۲/۸۹٪	۶/۵۰٪
خوزستان	۳/۸۷٪	۰/۹۶٪	۸/۹۳٪	۷/۴۳٪	۲۲/۰۳٪	۱۰/۴۵٪	۴/۹۴٪	۱۵/۷۴٪	۸/۷۲٪	۴/۷۳٪	۳/۹۲٪	۸/۲۸٪
زنجان	۴/۳۵٪	۱/۵۵٪	۱۴/۵۲٪	۷/۴۱٪	۱۲/۵۵٪	۱۴/۴۳٪	۸/۶۸٪	۱۰/۳۹٪	۱۰/۲۲٪	۳/۱۴٪	۲/۴۲٪	۱۰/۳۳٪
سمنان	۷/۴۷٪	۰/۱۵٪	۱۴/۰۷٪	۹/۱۷٪	۷/۴۷٪	۱۸/۸۵٪	۴/۸۶٪	۹/۱۴٪	۱۱/۹۷٪	۲/۷۹٪	۳/۰۳٪	۱۱/۰۴٪
سیستان و بلوچستان	۳/۹۱٪	۰/۱۱٪	۱۱/۵۴٪	۱۲/۱۰٪	۱۲/۲۴٪	۱۶/۸۱٪	۸/۲۹٪	۱۰/۶۳٪	۱۴/۸۳٪	۲/۰۳٪	۰/۹۹٪	۶/۵۲٪
فارس	۵/۳۸٪	۰/۷۴٪	۱۰/۱۸٪	۵/۵۴٪	۱۷/۷۴٪	۱۲/۰۵٪	۴/۸۶٪	۲۱/۰۱٪	۹/۴۲٪	۱/۹۳٪	۳/۶۵٪	۷/۵۰٪
قزوین	۵/۴۳٪	۰/۸۶٪	۱۱/۶۷٪	۷/۰۶٪	۱۵/۰۸٪	۱۴/۰۵٪	۵/۸۸٪	۹/۵۸٪	۱۱/۳۹٪	۴/۹۵٪	۴/۹۸٪	۹/۰۷٪
قم	۴/۹۳٪	۰/۰۶٪	۱۲/۹۶٪	۸/۴۸٪	۱۶/۳۱٪	۱۵/۸۴٪	۶/۳۵٪	۹/۳۰٪	۱۱/۹۴٪	۲/۹۲٪	۳/۳۰٪	۷/۶۱٪
کردستان	۴/۶۱٪	۰/۳۷٪	۱۰/۱۲٪	۵/۹۶٪	۱۷/۴۵٪	۱۹/۷۸٪	۷/۴۶٪	۱۲/۹۹٪	۸/۲۵٪	۲/۸۱٪	۲/۸۸٪	۷/۳۲٪
کرمان	۷/۰۶٪	۰/۱۶٪	۱۰/۴۷٪	۷/۱۹٪	۱۸/۳۴٪	۱۸/۷۸٪	۶/۱۷٪	۱۲/۰۲٪	۹/۵۸٪	۱/۶۵٪	۲/۷۹٪	۵/۸۰٪
کرمانشاه	۴/۲۸٪	۰/۱۳٪	۱۰/۱۹٪	۵/۶۰٪	۲۰/۲۱٪	۱۲/۸۸٪	۸/۰۱٪	۸/۹۶٪	۹/۵۰٪	۳/۲۲٪	۳/۸۱٪	۱۳/۲۱٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۸۷٪	۰/۰۹٪	۱۱/۷۳٪	۷/۲۸٪	۱۳/۳۱٪	۲۰/۹۳٪	۸/۶۴٪	۸/۱۵٪	۱۰/۵۰٪	۳/۵۷٪	۳/۵۶٪	۶/۳۷٪
گلستان	۴/۰۰٪	۰/۵۳٪	۹/۳۸٪	۶/۹۰٪	۱۴/۵۲٪	۱۳/۸۲٪	۱۴/۳۵٪	۱۶/۴۳٪	۸/۶۳٪	۳/۱۳٪	۲/۵۹٪	۵/۷۲٪
گیلان	۴/۴۸٪	۰/۴۳٪	۷/۸۳٪	۷/۸۸٪	۲۴/۲۰٪	۱۳/۴۵٪	۷/۱۶٪	۱۰/۷۲٪	۹/۸۸٪	۲/۹۳٪	۲/۹۲٪	۸/۱۲٪
لرستان	۵/۶۵٪	۰/۰۳٪	۱۰/۷۶٪	۶/۳۷٪	۱۷/۳۵٪	۱۴/۳۸٪	۶/۳۰٪	۱۱/۵۸٪	۹/۱۳٪	۳/۰۹٪	۶/۳۷٪	۸/۹۹٪
مازندران	۴/۳۰٪	۱/۲۶٪	۹/۹۷٪	۶/۱۰٪	۲۰/۵۷٪	۱۳/۲۶٪	۶/۴۸٪	۱۵/۹۶٪	۹/۸۰٪	۲/۳۳٪	۲/۷۹٪	۷/۱۸٪
مرکزی	۷/۷۲٪	۰/۱۵٪	۱۱/۱۱٪	۷/۶۱٪	۱۶/۲۳٪	۱۶/۲۰٪	۵/۲۱٪	۱۲/۴۷٪	۹/۵۴٪	۲/۷۶٪	۲/۳۵٪	۸/۶۶٪
هرمزگان	۵/۸۲٪	۰/۸۸٪	۱۴/۱۴٪	۸/۰۵٪	۱۳/۵۷٪	۱۳/۵۰٪	۵/۵۲٪	۱۲/۹۲٪	۱۲/۸۴٪	۱/۵۲٪	۳/۳۳٪	۷/۹۱٪
همدان	۵/۲۹٪	۱/۴۴٪	۹/۳۱٪	۶/۰۳٪	۱۶/۸۲٪	۱۱/۱۳٪	۴/۶۶٪	۲۱/۵۹٪	۱۰/۹۱٪	۲/۴۵٪	۲/۹۵٪	۷/۴۲٪
یزد	۴/۹۵٪	۰/۴۵٪	۱۲/۰۴٪	۷/۶۶٪	۱۲/۹۳٪	۲۰/۳۶٪	۷/۴۴٪	۸/۴۲٪	۱۲/۳۱٪	۲/۳۶٪	۲/۳۶٪	۸/۷۲٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره آبان ۱۴۰۳ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - آبان ۱۴۰۳

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها است.^{۳۳} عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جایی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در آبان ماه محاسبه شده است.

^{۳۳} این شاخص به عبارتی همان متوسط تعداد تراکنش کارتخوان فروشگاه‌ها هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت - مهر و آبان ۱۴۰۳

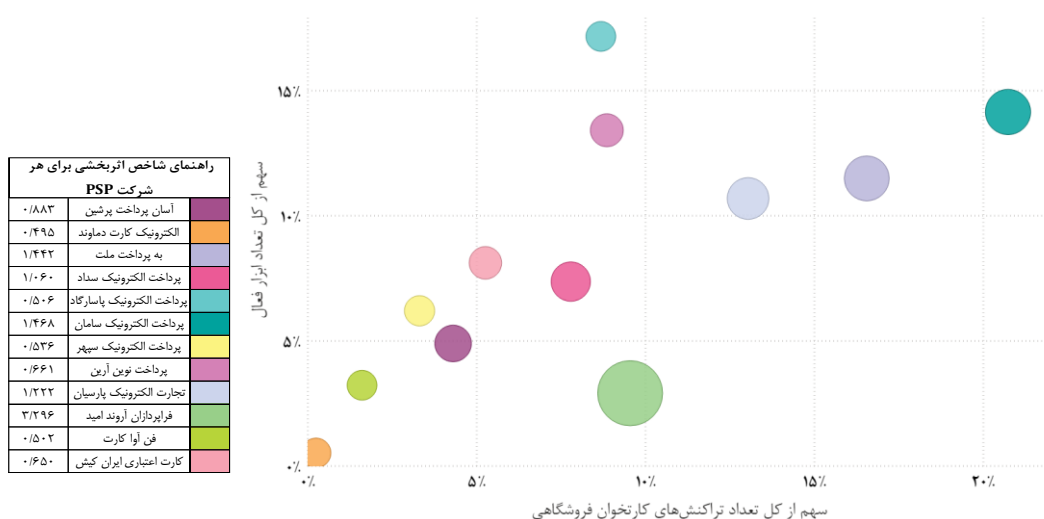
شرکت	کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی		اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی	
	سهم از کل تراکنشها	سهم از کل تعداد ابزار	مهر	آبان
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۱٪	۴/۸۸٪	۰/۸۹۴	۰/۸۸۳
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۵٪	۰/۵۱٪	۰/۴۹۶	۰/۴۹۵
به پرداخت ملت	۱۶/۵۶٪	۱۱/۴۸٪	۱/۵۲۲	۱/۴۴۲
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۰٪	۷/۳۶٪	۱/۰۴۸	۱/۰۶۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۶۹٪	۱۷/۱۵٪	۰/۴۸۳	۰/۵۰۶
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۷۴٪	۱۴/۱۳٪	۱/۴۶۷	۱/۴۶۸
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۳۲٪	۶/۱۹٪	۰/۵۳۲	۰/۵۳۶
پرداخت نوین آراین	۸/۸۶٪	۱۳/۴۰٪	۰/۶۵۷	۰/۶۶۱
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۰۴٪	۱۰/۶۸٪	۱/۲۴۱	۱/۲۲۲
فراپردازان آروند امید	۹/۵۵٪	۲/۹۰٪	۳/۲۹۸	۳/۲۹۶
فن آوا کارت	۱/۶۲٪	۳/۲۲٪	۰/۴۹۹	۰/۵۰۲
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۲۷٪	۸/۱۱٪	۰/۶۶۰	۰/۶۵۰

در آبان ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهای آنها بیشتر از سهم تعداد کارتهای هایشان از کل کارتهای کشورهای کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در آبان ماه ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در شرکت "به پرداخت ملت" با ۰/۰۸۰ واحد کاهش گزارش می‌شود. این امر به دلیل کاهش سهم تعداد تراکنش‌ها و افزایش تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتهای فروشگاهی آنها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴-۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره آبان ۱۴۰۳ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپراک کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP- آبان ۱۴۰۳

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^{۲۴} در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص

^{۲۴} با حداقل یک تراکنش در ماه.

گزارش اقتصادی شاپرک

بالتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی را بر حسب ابزارهای کارتهای فروشگاهی تراکنش دار در آبان ماه محاسبه و ارائه می نماید.

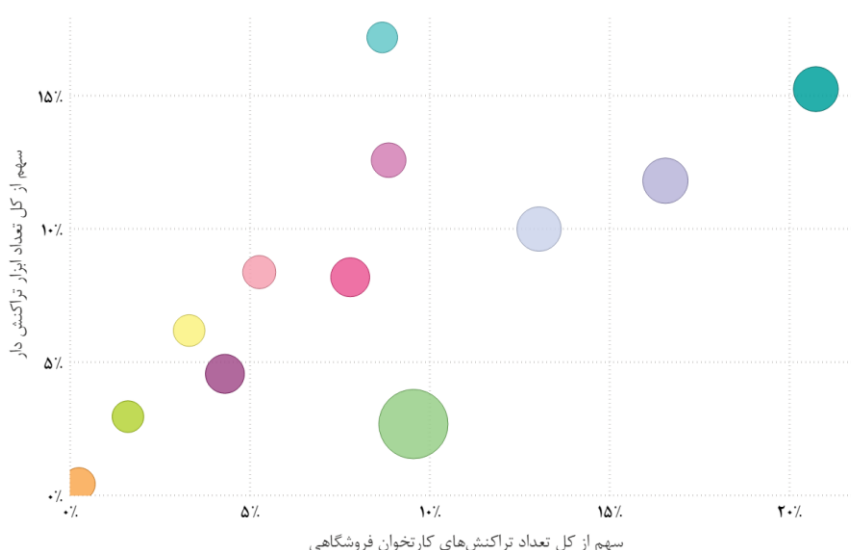
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار هر شرکت - مهر و آبان ۱۴۰۳

شرکت	کارتهای فروشگاهی تراکنش دار		اثربخشی کارتهای تراکنش دار		
	سهم از کل تراکنش ها	سهم از کل تعداد ابزار	مهر	آبان	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۱٪	۴/۵۵٪	۰/۹۵۵	۰/۹۴۸	-۰/۰۰۶
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۵٪	۰/۴۱٪	۰/۵۹۶	۰/۶۰۸	۰/۰۱۱
به پرداخت ملت	۱۶/۵۶٪	۱۱/۷۹٪	۱/۴۵۳	۱/۴۰۴	-۰/۰۴۹
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۰٪	۸/۱۷٪	۰/۹۳۷	۰/۹۵۴	۰/۰۱۷
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۶۹٪	۱۷/۱۷٪	۰/۵۰۴	۰/۵۰۶	۰/۰۰۲
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۷۴٪	۱۵/۲۳٪	۱/۳۶۹	۱/۳۶۲	-۰/۰۰۷
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۳۳٪	۶/۱۷٪	۰/۵۲۷	۰/۵۳۷	۰/۰۱۱
پرداخت نوین آراین	۸/۸۶٪	۱۲/۵۶٪	۰/۷۰۰	۰/۷۰۵	۰/۰۰۵
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۰۴٪	۹/۹۸٪	۱/۳۲۲	۱/۳۰۷	-۰/۰۱۵
فراپردازان آروند امید	۹/۵۵٪	۲/۶۶٪	۳/۵۴۶	۳/۵۸۸	۰/۰۴۱
فن آوا کارت	۱/۶۳٪	۲/۹۴٪	۰/۵۴۱	۰/۵۴۹	۰/۰۰۸
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۲۷٪	۸/۳۶٪	۰/۶۱۵	۰/۶۳۰	۰/۰۱۵

در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار همانند ماه گذشته شرکت های "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به عددی بالاتر از یک دست یافته اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش دار نیز در شرکت "به پرداخت ملت" با کاهش ۰/۰۴۹ واحدی مشاهده می شود. چرا که سهم تعداد تراکنش های کارتهای فروشگاهی کاهش و سهم تعداد ابزار افزایش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش دار، بدین معناست که جذب تراکنش های این شرکت ها بر روی کارتهای تراکنش دار بیشتر از سهم تعداد کارتهای تراکنش از کل کارتهای تراکنش دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای تراکنش های فروشگاهی این شرکت ها به گونه ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش ها به نسبت سایر شرکت ها موفق تر عمل نموده اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت های PSP در کسب سهم بازار تراکنش ها و کارتهای تراکنش دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضا با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

راهنمای شاخص اثربخشی برای هر شرکت PSP	
۰/۹۴۸	آسان پرداخت پرشین
۰/۶۰۸	الکترونیک کارت دماوند
۱/۴۰۴	به پرداخت ملت
۰/۹۵۴	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۵۰۶	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۱/۳۶۲	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۵۳۷	پرداخت الکترونیک سپهر
۰/۷۰۵	پرداخت نوین آریا
۱/۳۰۷	تجارت الکترونیک پارسیان
۳/۵۸۸	فراپردازان آروند امید
۰/۵۴۹	فن آوا کارت
۰/۶۳۰	کارت اعتباری ایران کیش

شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP - آبان ۱۴۰۳

شکل ۴-۱۱، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره آبان ۱۴۰۳ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

۴-۳-۴ - شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور

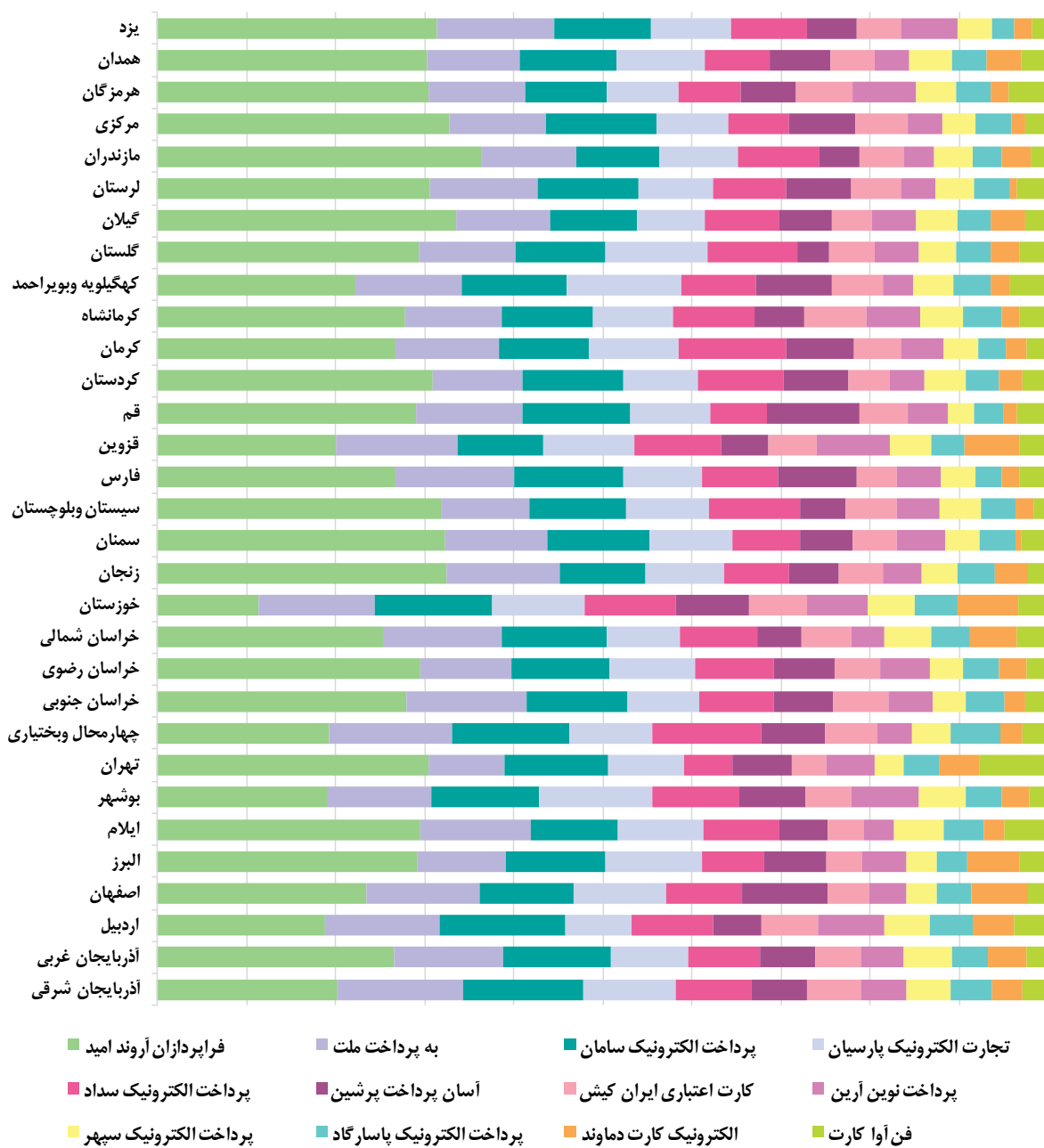
در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "فراپردازان آروند امید" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. در جدول ۴-۱۷ این شاخص در آبان ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - آبان ۱۴۰۳

استان	آسان پرداخت بر شش	الکترونیک کارت دماوند	بد پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	فرابرداران آوند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۰/۷۴۶	۰/۳۹۸	۱/۶۹۰	۱/۰۱۷	۰/۵۵۵	۱/۶۰۷	۰/۶۰۷	۰/۶۰۲	۱/۲۳۸	۲/۴۰۴	۰/۳۵۲	۰/۷۱۷
آذربایجان غربی	۰/۸۳۶	۰/۶۰۴	۱/۶۸۵	۱/۱۱۲	۰/۵۴۰	۱/۶۳۹	۰/۷۵۵	۰/۶۴۲	۱/۱۹۰	۲/۶۲۸	۰/۳۳۵	۰/۷۰۶
اردبیل	۰/۵۸۰	۰/۴۹۳	۱/۳۸۳	۰/۹۹۱	۰/۵۲۶	۱/۵۲۸	۰/۵۴۹	۰/۸۰۷	۰/۷۹۷	۲/۰۲۹	۰/۴۱۹	۰/۶۸۵
اصفهان	۱/۲۶۷	۰/۸۳۱	۱/۶۶۲	۱/۱۱۱	۰/۵۰۲	۱/۳۹۲	۰/۴۴۹	۰/۵۵۱	۱/۳۷۵	۲/۱۰۲	۰/۳۱۴	۰/۶۲۳
البرز	۰/۹۳۱	۰/۷۹۸	۱/۳۵۰	۰/۹۴۶	۰/۴۴۵	۱/۴۸۶	۰/۴۶۵	۰/۶۶۱	۱/۴۶۱	۲/۹۲۲	۰/۴۴۶	۰/۵۵۲
ایلام	۰/۶۳۰	۰/۲۶۵	۱/۴۱۸	۰/۹۶۱	۰/۵۱۶	۱/۰۹۹	۰/۶۳۶	۰/۳۷۴	۱/۱۱۳	۲/۳۷۸	۰/۵۷۱	۰/۴۶۱
بوشهر	۰/۸۶۳	۰/۳۵۵	۱/۳۵۱	۱/۱۳۱	۰/۴۶۸	۱/۳۹۸	۰/۶۰۷	۰/۸۷۰	۱/۴۶۰	۲/۱۱۷	۰/۲۵۹	۰/۶۰۵
تهران	۰/۸۹۲	۰/۵۹۷	۱/۱۵۸	۰/۷۳۸	۰/۵۲۸	۱/۵۶۲	۰/۴۴۵	۰/۷۳۴	۱/۱۳۸	۴/۰۷۶	۱/۰۳۶	۰/۵۱۶
چهارمحال و بختیاری	۰/۸۰۱	۰/۲۸۹	۱/۵۴۸	۱/۳۵۹	۰/۶۴۴	۱/۴۸۳	۰/۵۰۲	۰/۴۲۷	۱/۰۵۰	۲/۱۶۰	۰/۳۳۴	۰/۶۶۵
خراسان جنوبی	۰/۷۳۱	۰/۲۶۳	۱/۵۰۸	۰/۹۳۶	۰/۴۷۹	۱/۲۶۷	۰/۴۲۱	۰/۵۵۵	۰/۹۱۰	۲/۱۲۵	۰/۲۹۵	۰/۶۹۸
خراسان رضوی	۰/۹۰۹	۰/۴۰۱	۱/۳۲۹	۱/۱۳۶	۰/۵۲۵	۱/۴۲۹	۰/۴۹۱	۰/۷۳۷	۱/۲۶۷	۲/۸۶۶	۰/۳۲۰	۰/۶۵۴
خراسان شمالی	۰/۵۶۶	۰/۶۱۶	۱/۵۵۰	۱/۰۳۲	۰/۴۹۳	۱/۳۸۸	۰/۶۱۸	۰/۴۳۷	۰/۹۴۸	۲/۹۷۰	۰/۴۳۴	۰/۶۶۳
خوزستان	۰/۹۹۵	۰/۸۴۳	۱/۵۸۶	۱/۲۴۹	۰/۵۸۲	۱/۶۰۷	۰/۶۵۶	۰/۸۲۴	۱/۳۷۸	۱/۰۴۳	۰/۴۱۰	۰/۸۰۸
زنجان	۰/۷۱۰	۰/۴۷۳	۱/۶۰۱	۰/۹۱۳	۰/۵۳۳	۱/۲۱۷	۰/۵۱۵	۰/۵۵۱	۱/۱۳۵	۴/۱۳۲	۰/۲۹۸	۰/۶۳۴
سمنان	۰/۶۹۵	۰/۰۵۹	۱/۳۳۲	۰/۸۸۶	۰/۴۸۸	۱/۳۴۶	۰/۴۵۱	۰/۶۳۲	۱/۰۸۶	۲/۷۸۶	۰/۳۶۸	۰/۵۷۰
سیستان و بلوچستان	۰/۶۳۰	۰/۲۵۴	۱/۲۱۲	۱/۲۵۶	۰/۴۶۴	۱/۳۱۳	۰/۵۶۹	۰/۵۹۲	۱/۱۴۱	۲/۹۰۲	۰/۲۰۳	۰/۹۹۷
فارس	۱/۱۸۹	۰/۲۶۲	۱/۸۰۶	۱/۱۷۲	۰/۴۱۷	۱/۶۶۷	۰/۵۲۷	۰/۶۶۵	۱/۱۹۶	۲/۶۳۲	۰/۴۴۶	۰/۶۱۶
قزوین	۰/۶۲۶	۰/۷۳۲	۱/۶۲۱	۱/۱۵۶	۰/۴۴۷	۱/۱۳۷	۰/۵۴۲	۰/۹۹۰	۱/۲۲۰	۲/۳۸۹	۰/۳۹۱	۰/۶۴۳
قم	۱/۲۶۹	۰/۱۸۱	۱/۴۶۰	۰/۷۸۳	۰/۴۰۹	۱/۴۹۱	۰/۳۵۶	۰/۵۵۵	۱/۱۱۸	۲/۵۹۳	۰/۴۴۹	۰/۶۷۵
کردستان	۰/۹۶۸	۰/۳۵۷	۱/۳۳۱	۱/۲۴۹	۰/۴۷۴	۱/۴۶۹	۰/۶۲۴	۰/۵۰۵	۱/۱۰۲	۴/۰۴۷	۰/۳۸۰	۰/۵۹۸
کرمان	۰/۹۹۸	۰/۲۹۹	۱/۵۱۵	۱/۵۷۸	۰/۴۰۸	۱/۲۹۹	۰/۵۰۱	۰/۶۳۵	۱/۳۱۲	۲/۴۹۰	۰/۳۳۶	۰/۶۶۸
کرمانشاه	۰/۷۱۷	۰/۲۶۰	۱/۳۹۹	۱/۱۸۹	۰/۵۶۳	۱/۳۰۹	۰/۶۱۴	۰/۷۷۳	۱/۱۵۴	۲/۵۷۰	۰/۴۱۴	۰/۸۹۹
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۹۶۳	۰/۲۴۹	۱/۳۴۱	۰/۹۴۶	۰/۴۷۱	۱/۳۲۷	۰/۵۰۸	۰/۳۸۷	۱/۴۵۷	۲/۵۲۰	۰/۴۸۳	۰/۶۴۲
گلستان	۰/۴۶۶	۰/۴۳۲	۱/۴۴۴	۱/۳۴۹	۰/۵۱۳	۱/۳۴۲	۰/۵۵۷	۰/۶۴۷	۱/۵۲۱	۲/۹۰۸	۰/۴۴۳	۰/۶۸۴
گیلان	۰/۸۲۹	۰/۵۶۶	۱/۵۰۲	۱/۲۱۳	۰/۵۲۹	۱/۳۹۲	۰/۶۶۵	۰/۶۹۸	۱/۰۷۲	۴/۷۹۵	۰/۳۷۲	۰/۶۴۴
لرستان	۰/۹۴۴	۰/۰۹۹	۱/۵۶۰	۱/۰۵۹	۰/۵۱۹	۱/۴۶۶	۰/۵۶۵	۰/۴۹۹	۱/۰۸۹	۲/۹۷۴	۰/۴۵۸	۰/۷۳۰
مازندران	۰/۶۷۱	۰/۴۶۳	۱/۵۹۴	۱/۳۴۳	۰/۴۹۷	۱/۳۷۸	۰/۶۲۹	۰/۵۱۹	۱/۳۲۲	۵/۳۸۱	۰/۳۱۰	۰/۷۳۰
مرکزی	۰/۹۵۲	۰/۱۹۷	۱/۳۷۲	۰/۸۶۳	۰/۵۱۱	۱/۵۷۱	۰/۴۶۵	۰/۴۹۷	۱/۰۲۰	۴/۱۶۵	۰/۳۴۳	۰/۷۴۳
هرمزگان	۰/۸۱۹	۰/۲۶۵	۱/۴۴۱	۰/۹۳۶	۰/۵۰۶	۱/۲۱۱	۰/۵۹۸	۰/۹۴۰	۱/۰۶۳	۴/۰۲۳	۰/۵۹۵	۰/۸۴۵
همدان	۰/۹۷۹	۰/۵۵۳	۱/۴۸۲	۱/۰۴۸	۰/۵۵۲	۱/۵۶۲	۰/۶۹۵	۰/۵۳۷	۱/۴۰۱	۴/۳۱۶	۰/۴۳۹	۰/۷۰۷
یزد	۰/۶۸۳	۰/۲۴۹	۱/۶۰۲	۱/۰۴۰	۰/۲۹۴	۱/۳۲۹	۰/۴۸۰	۰/۷۷۷	۱/۰۹۸	۲/۸۲۶	۰/۲۲۳	۰/۵۹۷

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴-۱۲ آمده است.

شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - آبان ۱۴۰۳

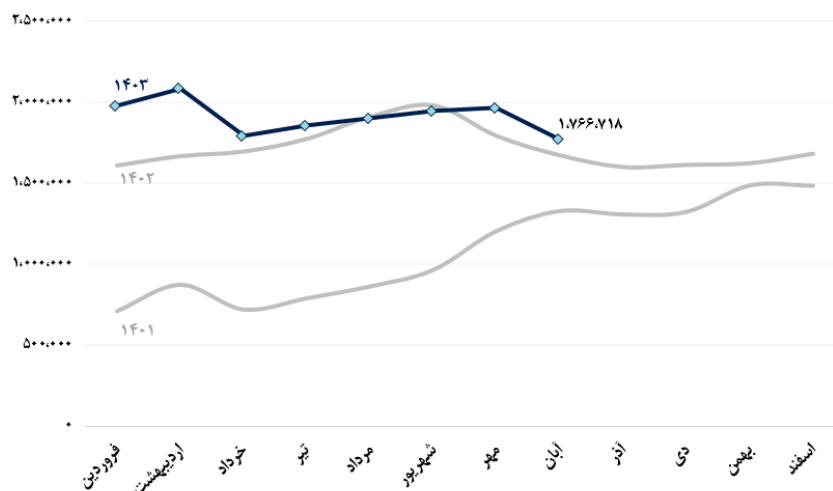
کم‌تراکنش و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشنده و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاه‌ها به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از اردیبهشت ماه ۹۷ مفهوم این نوع کارتخوان‌ها بازتعریف گردیده و بر این اساس به کارتخوانی کم‌تراکنش گفته می‌شود که در یک بازه زمانی دو ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع تراکنش‌های آن در دو ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد^{۲۵}. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی دو ماهه در تعریف ابزار کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است.

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۱ تا آبان ۱۴۰۳ رسم شده است.

^{۲۵} مدت زمان تعریف کارتخوان کم تراکنش در گذشته، سه ماه متوالی بوده است.

شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۱ تاکنون

تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش در آبان ماه با تعداد ۱,۷۶۶,۷۱۸ عدد با کاهش ۹/۸۹ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۶/۴۶ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در مهر ماه تنها ۱/۵۳ درصد کاهش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن- آبان ۱۴۰۳

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		اختلاف
	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	
آسان پرداخت پرشین	۲۲/۹۳٪	۲۱/۹۲٪	-۱/۰۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۳۱/۴۸٪	۳۱/۱۷٪	-۰/۳۱٪
به پرداخت ملت	۱۳/۶۹٪	۱۳/۶۶٪	-۰/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۲/۰۲٪	۱۱/۱۱٪	-۰/۹۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۲۱/۳۴٪	۱۷/۴۰٪	-۳/۹۴٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۵۸٪	۹/۵۹٪	-۱/۹۹٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱۶/۵۸٪	۱۶/۲۳٪	-۰/۳۵٪
پرداخت نوین آراین	۲۲/۵۵٪	۲۱/۳۳٪	-۱/۲۲٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۲۱/۷۵٪	۲۰/۹۴٪	-۰/۸۱٪
فراپردازان آروند امید	۲۲/۴۱٪	۲۱/۳۶٪	-۱/۰۵٪
فن آوا کارت	۲۳/۴۳٪	۲۲/۷۸٪	-۰/۶۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۲۸٪	۱۳/۰۵٪	-۱/۲۳٪
مجموع	۱۷/۹۹٪	۱۶/۴۶٪	-۱/۵۳٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتخوان‌های فعال سیستمی با کاهش ۳/۹۴ درصد، در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" رخ داده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۳۱/۱۷ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۹/۵۹ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" را کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - آبان ۱۴۰۳

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	مجموع
پرداخت الکترونیک سداد	۹۰/۲۹٪	۲۳/۳۴٪	۳۸/۴۶٪	۸۸/۶۷٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۷/۶۰٪	۳۱/۷۲٪	۷/۹۲٪	۸۴/۱۶٪
به پرداخت ملت	۸۳/۵۱٪	۳۳/۳۸٪	۱/۶۵٪	۸۱/۴۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸۱/۳۸٪	۹/۳۰٪	۰/۰۰٪	۸۰/۱۶٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸۳/۸۸٪	۵/۱۵٪	۰/۰۰٪	۷۹/۷۱٪
پرداخت نوین آراین	۷۶/۲۱٪	۲۵/۶۵٪	۰/۰۰٪	۷۶/۱۵٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۸۱/۰۷٪	۳۲/۸۷٪	۰/۰۰٪	۷۵/۵۵٪
فراپردازان آروند امید	۷۴/۷۰٪	۱۴/۰۷٪	۰/۰۰٪	۷۴/۲۶٪
فن آوا کارت	۷۴/۳۸٪	۳/۴۵٪	۰/۰۰٪	۷۴/۰۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۶۶/۲۴٪	۱۲/۵۰٪	۰/۰۰٪	۶۶/۱۹٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۷۵/۹۹٪	۰/۴۹٪	۷/۴۹٪	۴۶/۶۱٪
آسان پرداخت پرشین	۷۵/۶۶٪	۱/۶۱٪	۰/۲۷٪	۴۵/۹۷٪
شبکه پرداخت	۸۱/۳۰٪	۶/۷۶٪	۲/۲۷٪	۷۲/۵۷٪

شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در آبان ماه ۱۴۰۳ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز این شرکت در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "آسان پرداخت پرشین" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادرکنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^{۲۶} پذیرنده^{۲۷} و صادرکننده^{۲۸} در شبکه پرداخت الکترونیک کارت می‌شود.

۲۹

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

^{۲۶} در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.

^{۲۷} بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است.

^{۲۸} بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

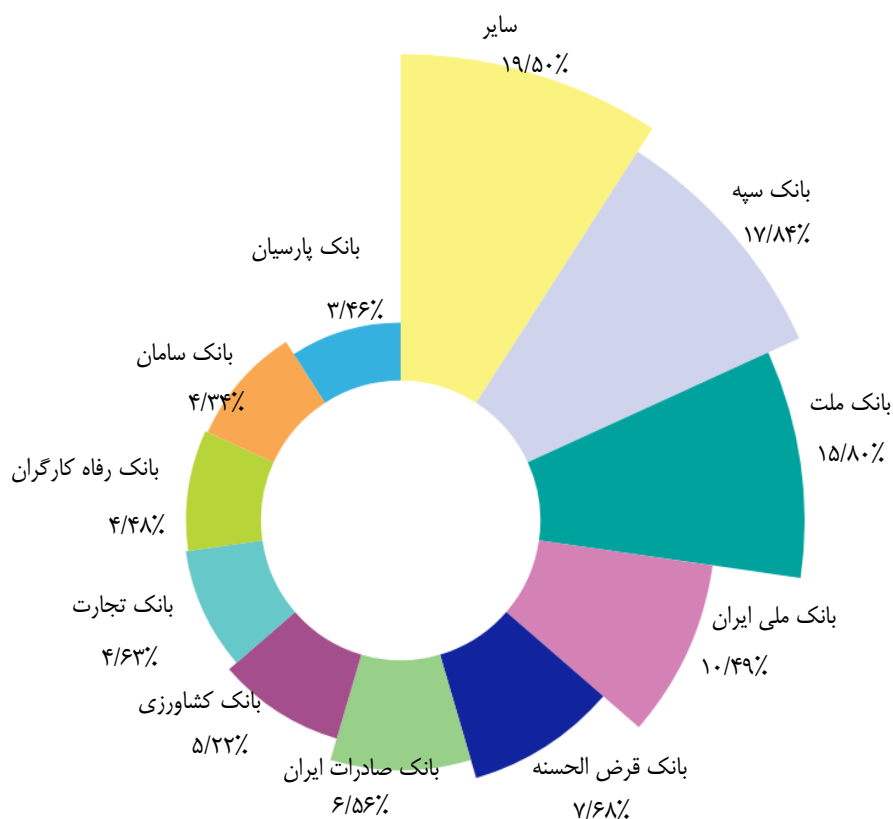
^{۲۹} پیرو نامه‌های ابلاغی بانک مرکزی طی ماه‌های گذشته مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهر اقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ

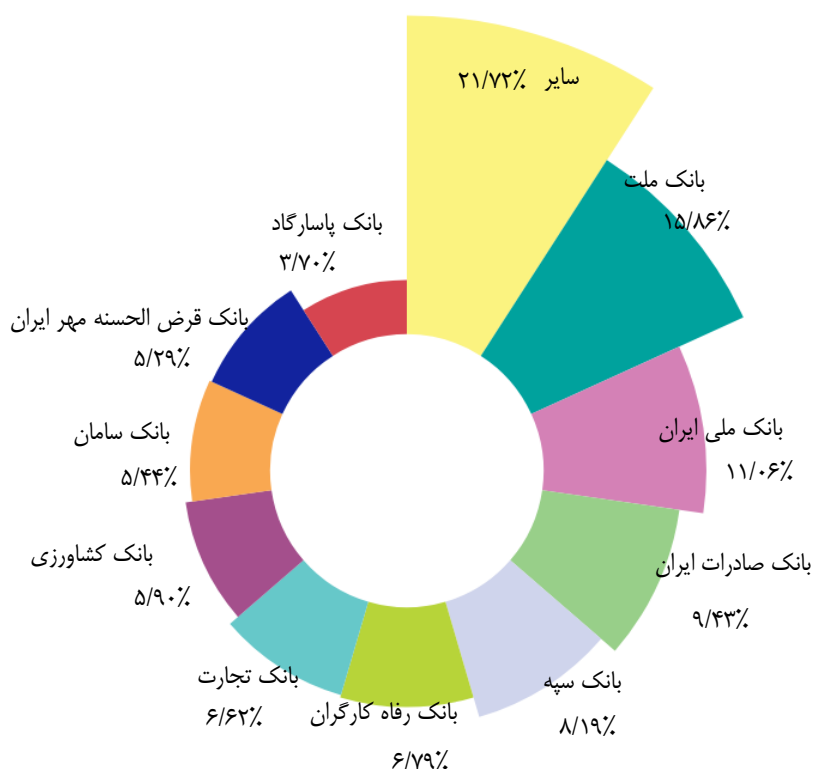
تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۱-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - آبان ۱۴۰۳

همچنین شکل ۱-۵ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در آبان ۱۴۰۳ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - آبان ۱۴۰۳

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک سپه" با سهم ۱۷/۸۴ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و "بانک ملت" با سهم ۱۵/۸۶ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته‌اند.

۵-۱-۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است

گزارش اقتصادی شاپرک

که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^{۳۰} نیز در نظر گرفته می‌شود.

سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای آبان ۱۴۰۳ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آبان ۱۴۰۳

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارت‌خوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارت‌خوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۲۱٪	۱/۰۷٪	۰/۰۴٪	۱/۱۶٪	۰/۳۷٪	۰/۰۵٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۶٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۵۱٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۱/۴۳٪	۴/۲۸٪	۲/۷۷٪	۱/۱۶٪	۷/۶۲٪	۲/۴۹٪
۴	بانک پارسیان	۳/۴۷٪	۴/۱۲٪	۱/۱۶٪	۲/۶۸٪	۲/۴۰٪	۳/۰۵٪
۵	بانک پاسارگاد	۳/۱۹٪	۱/۸۰٪	۰/۰۴٪	۳/۰۳٪	۵/۸۷٪	۰/۰۸٪
۶	بانک تجارت	۵/۰۱٪	۰/۹۶٪	۰/۰۰٪	۶/۴۹٪	۷/۰۷٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۶٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۱/۰۱٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۹٪	۹/۵۶٪	۰/۰۰٪	۰/۱۹٪	۳/۳۴٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۲۱٪	۱/۴۷٪	۰/۱۴٪	۰/۳۰٪	۰/۲۲٪	۰/۲۹٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۴/۶۲٪	۲/۲۰٪	۵/۳۵٪	۵/۰۱٪	۱۲/۴۶٪	۴/۵۷٪
۱۲	بانک سامان	۴/۱۸٪	۷/۷۲٪	۰/۷۶٪	۴/۲۶٪	۹/۲۳٪	۱/۷۳٪
۱۳	بانک سپه	۱۹/۲۶٪	۴/۱۳٪	۱/۰۷٪	۱۰/۱۲٪	۲/۰۶٪	۰/۵۶٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۹٪	۰/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۹۸٪	۱/۸۶٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۱/۴۹٪	۳/۰۹٪	۰/۰۰٪	۱/۵۱٪	۲/۰۶٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۷/۱۱٪	۱/۳۳٪	۰/۰۰٪	۱۰/۲۹٪	۶/۷۵٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۴٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳/۰۳٪	۱/۶۶٪	۲۵/۷۶٪	۲/۴۷٪	۱/۰۲٪	۲۴/۲۳٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۸/۲۱٪	۰/۵۸٪	۷/۰۳٪	۶/۷۰٪	۰/۷۸٪	۷/۶۳٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۰٪	۰/۴۸٪	۰/۰۰٪	۰/۲۱٪	۰/۴۶٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۵/۶۷٪	۰/۸۸٪	۰/۰۰٪	۷/۴۸٪	۰/۹۰٪	۰/۰۲٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۵۵٪	۰/۳۱٪	۰/۰۱٪	۰/۵۸٪	۰/۶۵٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۱۵٪	۳/۸۳٪	۰/۰۰٪	۲/۱۲٪	۸/۷۶٪	۰/۰۰٪

^{۳۰} منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

ردیف	بانک پذیرنده	سهیم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهیم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۲۵	بانک مسکن	۰/۹۶٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۱/۰۷٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۳/۱۰٪	۴۰/۳۲٪	۵۲/۱۹٪	۱۵/۷۵٪	۱۶/۰۰٪	۵۱/۸۸٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۷۳٪	۹/۵۷٪	۳/۶۴٪	۱۱/۶۰٪	۹/۳۹٪	۳/۳۹٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۶۱٪	۰/۱۹٪	۰/۰۰٪	۲/۶۳٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۴۰٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک خاورمیانه" و "بانک سامان"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک رفاه کارگران"، "بانک ملی ایران" و "بانک سامان"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران" می‌باشد.

۵-۱-۳ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از

تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - آبان ۱۴۰۳

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کار تخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کار تخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۳/۸۵٪	۶/۰۷٪	۰/۰۸٪	۹۰/۹۹٪	۹/۰۱٪	۰/۰۱٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۵۹٪	۰/۴۱٪	۰/۰۰٪	۹۶/۷۱٪	۳/۲۹٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۷۸/۹۱٪	۱۷/۲۸٪	۳/۸۱٪	۳۲/۵۹٪	۶۷/۲۷٪	۰/۱۳٪
۴	بانک پارسیان	۹۱/۳۳٪	۷/۹۱٪	۰/۷۶٪	۷۷/۹۱٪	۲۱/۹۲٪	۰/۱۷٪
۵	بانک پاسارگاد	۹۶/۰۲٪	۳/۹۵٪	۰/۰۳٪	۶۲/۱۹٪	۳۷/۸۱٪	۰/۰۰٪
۶	بانک تجارت	۹۸/۶۲٪	۱/۳۸٪	۰/۰۰٪	۷۴/۵۱٪	۲۵/۴۹٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۹۹/۷۳٪	۰/۳۷٪	۰/۰۰٪	۹۳/۱۳٪	۶/۸۷٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۷۳/۴۴٪	۲۶/۵۶٪	۰/۰۰٪	۱۱/۲۵٪	۸۸/۷۵٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۱۱/۲۱٪	۸۸/۷۹٪	۰/۰۰٪	۱۵/۰۲٪	۸۴/۹۸٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۶۵/۱۵٪	۳۳/۷۳٪	۱/۱۱٪	۸۱/۰۲٪	۱۸/۸۳٪	۰/۱۵٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۹۴/۰۲٪	۳/۲۸٪	۲/۷۱٪	۵۶/۱۴٪	۴۳/۷۷٪	۰/۱۰٪
۱۲	بانک سامان	۸۷/۷۵٪	۱۱/۸۵٪	۰/۴۰٪	۵۹/۵۱٪	۴۰/۴۵٪	۰/۰۵٪
۱۳	بانک سپه	۹۸/۳۳٪	۱/۵۴٪	۰/۱۴٪	۹۴/۰۰٪	۵/۹۹٪	۰/۰۱٪
۱۴	بانک سرمایه	۹۹/۹۱٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۹۹/۵۳٪	۰/۴۷٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۹۶/۷۴٪	۳/۲۶٪	۰/۰۰٪	۶۲/۷۰٪	۳۷/۳۰٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۸۶/۸۲٪	۱۳/۱۸٪	۰/۰۰٪	۷۰/۰۰٪	۳۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹۸/۶۶٪	۱/۳۴٪	۰/۰۰٪	۸۲/۹۲٪	۱۷/۰۸٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۹۹/۵۱٪	۰/۴۹٪	۰/۰۰٪	۶۲/۲۸٪	۳۷/۷۲٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۷۹/۸۹٪	۳/۲۰٪	۱۶/۹۱٪	۸۷/۰۷٪	۱۱/۳۱٪	۱/۶۲٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۴۲٪	۰/۵۱٪	۲/۰۸٪	۹۶/۲۶٪	۳/۵۳٪	۰/۲۱٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۲۱	بانک کارآفرین	۷۵/۰۱٪	۲۴/۹۹٪	۰/۰۰٪	۵۹/۷۸٪	۴۰/۲۲٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۹۸/۸۸٪	۱/۱۲٪	۰/۰۰٪	۹۶/۳۷٪	۳/۶۳٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۹۶/۰۰٪	۳/۹۸٪	۰/۰۲٪	۷۳/۸۷٪	۲۶/۱۳٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۸۰/۴۸٪	۱۹/۵۲٪	۰/۰۰٪	۴۳/۵۲٪	۵۶/۴۸٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۹۹/۷۱٪	۰/۲۰٪	۰/۰۹٪	۹۹/۷۳٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۲۳/۱۷٪	۷۶/۸۳٪	۰/۰۰٪	۷۳/۰۳٪	۲۶/۹۷٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۷۵/۵۴٪	۱۶/۹۸٪	۷/۴۸٪	۷۵/۴۸٪	۲۴/۰۵٪	۰/۴۷٪
۲۸	بانک ملی ایران	۹۳/۱۵٪	۶/۰۷٪	۰/۷۸٪	۷۹/۷۱٪	۲۰/۲۵٪	۰/۰۴٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۴۶٪	۰/۵۴٪	۰/۰۰٪	۹۸/۹۳٪	۱/۰۷٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۲۱٪	۰/۷۹٪	۰/۰۰٪	۹۳/۳۷٪	۶/۶۳٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در آبان ۱۴۰۳ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک آینده" و "بانک رفاه کارگران" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در آبان ۱۴۰۳ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک دی" و "بانک توسعه صادرات ایران" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵-۱-۴ اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۳ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - آبان ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۰	۰
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک آینده	۱	۲	۴	۱۸	۳	۸
۴	بانک پارسیان	۳	۱۲	۴	۱۷	۱	۱
۵	بانک پاسارگاد	۳	۱۰	۲	۳	۰	۰
۶	بانک تجارت	۵	۲۵	۱	۱	۰	۰
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۱۰	۹۱	۰	۰
۱۰	بانک دی	۰	۰	۱	۲	۰	۰
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵	۲۱	۲	۵	۵	۲۹
۱۲	بانک سامان	۴	۱۷	۸	۶۰	۱	۱
۱۳	بانک سپه	۱۹	۳۷۱	۴	۱۷	۱	۱
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۶	بانک شهر	۱	۲	۳	۱۰	۰	۰
۱۷	بانک صادرات ایران	۷	۵۱	۱	۲	۰	۰
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۲	۳	۲۶	۶۶۴
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۸	۶۷	۱	۰	۷	۴۹
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۶	۳۲	۱	۱	۰	۰
۲۳	بانک گردشگری	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۴	۱۵	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۳	۱۷۲	۴۰	۱۶۲۵	۵۲	۲۷۲۴
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱	۱۱۵	۱۰	۹۲	۴	۱۳

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si	Si ⁺	Si	Si ⁺	Si	Si ⁺
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳	۷	۰	۰	۰	۰
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴	۰/۲	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۹۲۰	-	۱,۹۶۳	-	۳,۴۸۹

ملاحظه می شود در آبان ۱۴۰۳ شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای پذیرنده تراکنشها برای ابزار پذیرش موبایلی عدد ۳,۴۸۹ و در بازار ابزار پذیرش اینترنتی ۱,۹۶۳ به دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۳-۵ همچنان نشان دهنده تمرکز بالا در بازار ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی تعداد بسیار کمی از بانکها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنشهای بازار را در اختیار گرفته اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی ۹۲۰ حاصل شده است (کمتر از ۱۰۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۳-۵، این رقم مبین وجود رقابت در بازار این ابزار بین بانکهای پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال - هیرشمن برای بازار بانکهای پذیرنده در آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ۱۴۰۳ در جدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای پذیرنده - مهر و آبان ۱۴۰۳

کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی			HHI
مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	اختلاف	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	اختلاف	مهر ۱۴۰۳	آبان ۱۴۰۳	اختلاف	
۹۲۲	۹۲۰	-۲/۳	۲,۰۲۴	۱,۹۶۳	-۶۲	۳,۵۳۷	۳,۴۸۹	-۴۷	شاخص H-H

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می شود که میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای پذیرنده برای هر سه ابزار پذیرش کاهش داشته است.

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^{۳۱} ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^{۳۲}، کارت اعتباری^{۳۳} و کارت پیش‌پرداخته^{۳۴} یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در آبان ۱۴۰۳، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک مجموعاً ۱۵۶,۴۶۲,۴۰۳ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۴۸,۸۵۲,۱۹۷ عدد و سهم تعدادی ۹۵/۱۴ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۲,۰۱۲,۸۵۹ عدد و سهم ۱/۲۹ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

۳۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

Debit card ۳۲

Credit card ۳۳

Prepaid ۳۴

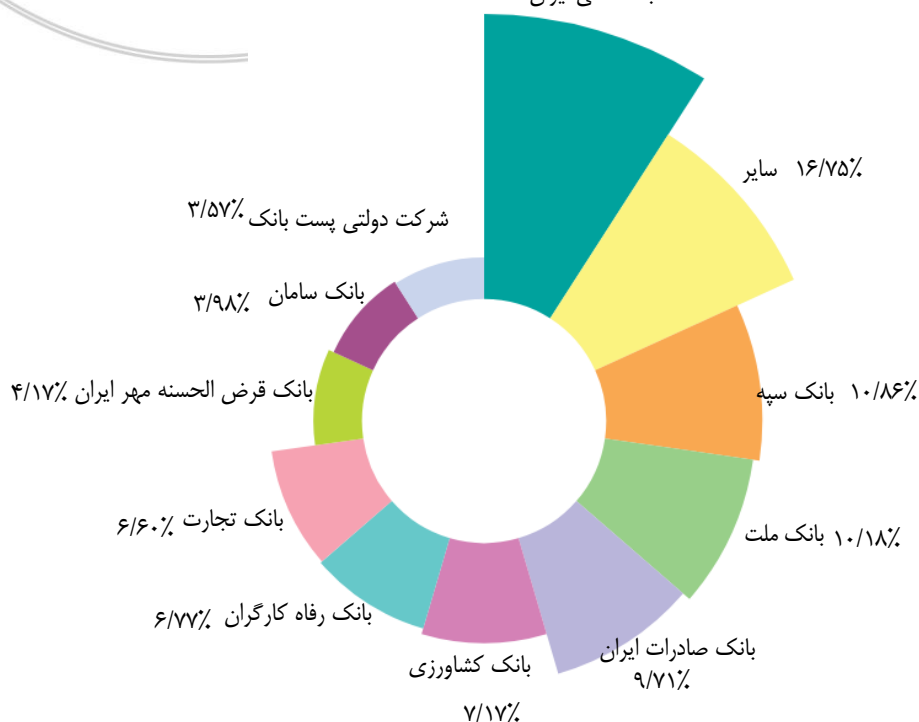
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آبان ۱۴۰۳

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
مهر ۱۴۰۳	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۵,۸۱۶,۶۶۲	۱,۹۷۶,۶۲۲	۱۴۷,۴۷۲,۲۲۴	۱۵۵,۲۶۵,۵۰۸
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۷۵٪	۱/۲۷٪	۹۴/۹۸٪	-
آبان ۱۴۰۳	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۵,۵۹۷,۳۴۷	۲,۰۱۲,۸۵۹	۱۴۸,۸۵۲,۱۹۷	۱۵۶,۴۶۲,۴۰۳
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۵۸٪	۱/۲۹٪	۹۵/۱۴٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار					
		-۳/۷۷٪	۱/۸۳٪	۰/۹۴٪	۰/۷۷٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته، ۰/۷۷ درصد افزایش داشته و نرخ رشد تنها در دسته کارت هدیه و بن کارت کاهش یافته است.

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی آبان ۱۴۰۳ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۱ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵-۳ ترسیم شده است.

شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - آبان ۱۴۰۳

ملاحظه می‌شود که در آبان ۱۴۰۳ "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" دارای بیشترین سهم از تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۳-۲-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع

کارتهای بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای آبان ۱۴۰۳ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران"؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک شهر"، "بانک سپه" و "بانک پارسیان" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آبان ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۹۶٪	۰/۷۳٪	۱/۲۰٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۵۴٪	۰/۴۱٪	۰/۷۷٪
۳	بانک آینده	۱/۱۶٪	۱/۲۴٪	۱/۹۱٪
۴	بانک پارسیان	۱/۶۹٪	۱/۳۱٪	۱۰/۱۲٪
۵	بانک پاسارگاد	۳/۸۱٪	۲/۸۱٪	۲/۹۵٪
۶	بانک تجارت	۳/۹۶٪	۶/۶۴٪	۶/۳۵٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۰۶٪	۰/۹۱٪	۰/۷۸٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۳٪	۰/۱۱٪	۰/۰۶٪
۱۰	بانک دی	۰/۷۱٪	۰/۵۳٪	۰/۶۰٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷/۴۳٪	۶/۸۴٪	۴/۶۶٪
۱۲	بانک سامان	۳/۳۰٪	۴/۰۲٪	۳/۱۷٪
۱۳	بانک سپه	۱۲/۳۱٪	۱۰/۸۵٪	۱۰/۶۲٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۴۷٪	۰/۲۰٪	۰/۲۷٪
۱۵	بانک سینا	۱/۴۰٪	۰/۶۵٪	۱/۱۸٪
۱۶	بانک شهر	۳/۴۵٪	۱/۴۶٪	۱۲/۵۸٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۰/۶۷٪	۹/۸۰٪	۶/۷۸٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۷٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۳۳٪	۱/۸۳٪	۱/۲۶٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴/۰۳٪	۴/۱۱٪	۵/۸۱٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۰۸٪	۰/۱۰٪	۰/۳۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۳/۶۴٪	۷/۳۴٪	۳/۶۹٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۳۱٪	۰/۲۶٪	۰/۵۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۸۵٪	۲/۹۹٪	۱/۲۲٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۵/۵۱٪	۱۰/۲۰٪	۷/۸۲٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۳/۰۲٪	۲۰/۵۹٪	۱۳/۹۳٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۴/۸۸٪	۳/۶۴٪	۱/۱۶٪
۳۰	مؤسسه اعتباری ملل	۱/۳۵٪	۰/۴۰٪	۰/۱۸٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۵/۵۱ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۲۰/۵۹ درصد و ۱۳/۹۳ درصد متعلق به "بانک ملی ایران" بوده است.

بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای آبان ۱۴۰۳ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - آبان ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۶۵٪	۹۲/۶۴٪	۵/۷۱٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۶۱٪	۹۱/۹۱٪	۶/۴۸٪
۳	بانک آینده	۱/۱۸٪	۹۳/۳۹٪	۵/۴۳٪
۴	بانک پارسیان	۱/۳۳٪	۷۶/۴۸٪	۲۲/۱۸٪
۵	بانک پاسارگاد	۱/۷۴٪	۹۴/۵۲٪	۳/۷۴٪
۶	بانک تجارت	۰/۷۷٪	۹۵/۷۹٪	۳/۴۴٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۵۱٪	۹۵/۴۱٪	۳/۰۹٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۵۸٪	۹۳/۰۹٪	۶/۳۳٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۳۹٪	۹۷/۷۶٪	۱/۸۶٪
۱۰	بانک دی	۱/۷۰٪	۹۴/۲۵٪	۴/۰۵٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۱/۴۱٪	۹۶/۱۲٪	۲/۴۶٪
۱۲	بانک سامان	۱/۰۷٪	۹۶/۰۹٪	۲/۸۵٪
۱۳	بانک سپه	۱/۴۶٪	۹۵/۰۴٪	۳/۵۰٪
۱۴	بانک سرمایه	۲/۹۷٪	۹۲/۲۹٪	۴/۷۴٪
۱۵	بانک سینا	۲/۶۶٪	۹۱/۱۰٪	۶/۲۴٪
۱۶	بانک شهر	۲/۳۶٪	۷۳/۷۵٪	۲۳/۸۹٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱/۴۱٪	۹۶/۰۹٪	۲/۵۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۲/۷۱٪	۸۵/۸۲٪	۱۱/۴۷٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۹۴٪	۹۶/۵۶٪	۲/۵۰٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۲۴٪	۹۳/۷۷٪	۴/۹۹٪
۲۱	بانک کارآفرین	۱/۰۶٪	۸۸/۴۷٪	۱۰/۴۸٪
۲۲	بانک کشاورزی	۰/۶۵٪	۹۷/۵۰٪	۱/۸۴٪
۲۳	بانک گردشگری	۱/۵۰٪	۹۱/۸۰٪	۶/۷۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۷۹/۸۶٪	۲۰/۱۴٪
۲۵	بانک مسکن	۱/۲۵٪	۹۷/۲۶٪	۱/۴۹٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۱/۰۹٪	۸۵/۸۰٪	۱۳/۱۱٪
۲۷	بانک ملت	۱/۹۶٪	۹۵/۲۹٪	۲/۷۵٪
۲۸	بانک ملی ایران	۰/۸۳٪	۹۶/۷۱٪	۲/۴۶٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۱/۷۶٪	۹۷/۰۷٪	۱/۱۷٪
۳۰	مؤسسه اعتباری ملل	۴/۳۱٪	۹۴/۰۷٪	۱/۶۲٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵ اندازه گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت های بانکی تراکنش دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک اندازه گیری و بررسی می شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک ها در صادر نمودن انواع کارت های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت های صادر شده، از کارت های تراکنش دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۸ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت های بانکی تراکنش دار - آبان ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	بانک ایران زمین	۱	۱	۰	۰	۱	۱
۳	بانک آینده	۱	۱	۲	۱	۲	۲
۴	بانک پارسیان	۳	۲	۲	۱	۱۰۲	۱۰
۵	بانک پاسارگاد	۴	۱۵	۸	۳	۹	۳
۶	بانک تجارت	۴	۱۶	۴۴	۷	۴۰	۶
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک دی	۱	۰	۱	۱	۱	۱
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷	۵۵	۷	۴۷	۵	۲۲
۱۲	بانک سامان	۳	۱۱	۴	۱۶	۳	۱۰
۱۳	بانک سپه	۱۲	۱۵۲	۱۱	۱۱۸	۱۱	۱۱۳
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۱	۲	۱	۰	۱	۱
۱۶	بانک شهر	۳	۱۲	۱	۲	۱۳	۱۵۸
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۱	۱۱۴	۱۰	۹۶	۷	۴۶
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱	۲	۲	۳	۱	۲
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴	۱۶	۴	۱۷	۶	۳۴

گزارش اقتصادی شاپرک

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۱۳	۴	۵۴	۷	۱۴	۴
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۱
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۸	۳	۹	۳	۱	۱
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۲۴۱	۱۶	۱۰۴	۱۰	۸	۶۱
۲۸	بانک ملی ایران	۱۶۹	۱۳	۴۲۴	۲۱	۱۴	۱۹۴
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲۴	۵	۱۳	۴	۱	۱
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۲	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	۸۵۸	-	۹۶۱	-	-	۸۱۶

همانگونه که در جدول ۵-۸ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده-مهر و آبان ۱۴۰۳

کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت			HHI
اختلاف	آبان ۱۴۰۳	مهر ۱۴۰۳	اختلاف	آبان ۱۴۰۳	مهر ۱۴۰۳	اختلاف	آبان ۱۴۰۳	مهر ۱۴۰۳	
شاخص H-H	۸۵۸	۸۵۳	۵	۹۶۱	۹۶۴	-۴	۸۱۶	۸۱۵	۰/۵

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی در آبان ماه در دسته کارت برداشت کاهشی بوده است.

۳-۵- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

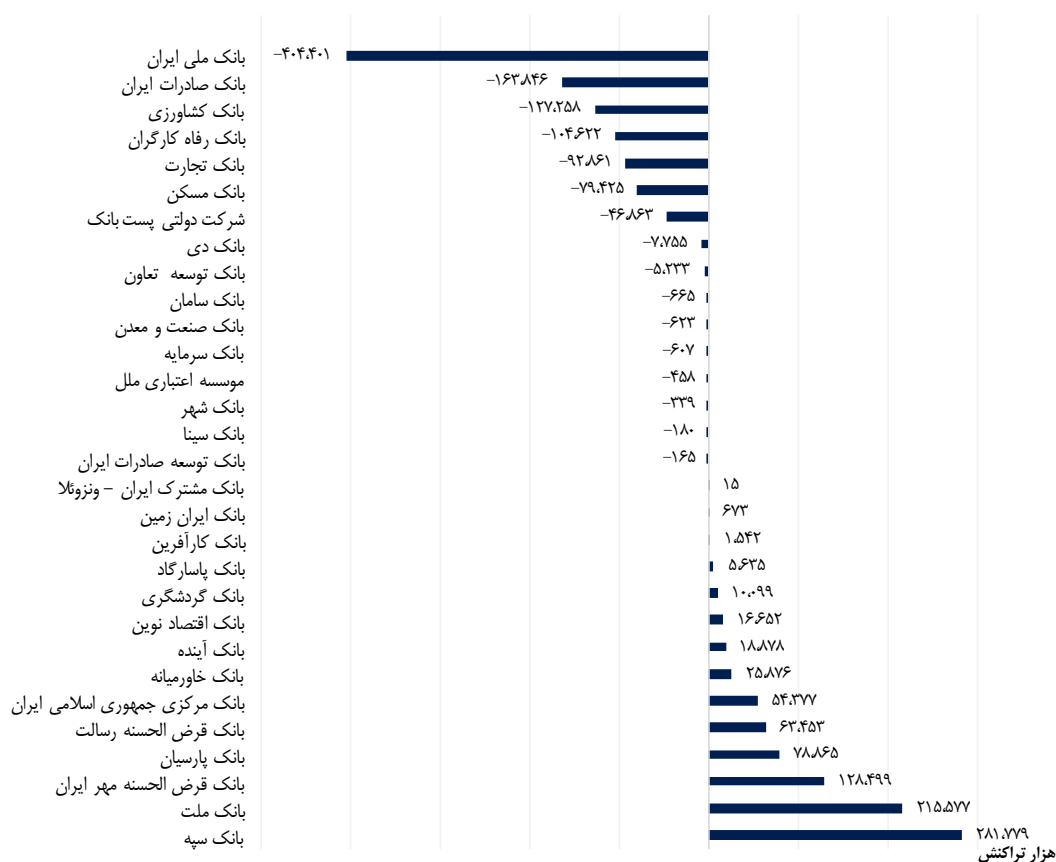
در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - آبان ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۵٪	۱/۱۷٪	۰/۹۳٪	۰/۹۷٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۳۹٪	۰/۴۲٪	۰/۴۶٪	۰/۴۰٪
۳	بانک آینده	۱/۱۶٪	۱/۶۵٪	۱/۶۱٪	۲/۷۰٪
۴	بانک پارسیان	۱/۵۳٪	۳/۴۶٪	۱/۹۶٪	۲/۶۲٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۸۱٪	۳/۰۳٪	۳/۴۹٪	۳/۷۰٪
۶	بانک تجارت	۶/۶۴٪	۴/۶۳٪	۶/۲۷٪	۶/۶۲٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۹٪	۰/۷۹٪	۰/۸۶٪	۰/۸۳٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۴٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۹٪	۰/۷۲٪	۰/۱۱٪	۰/۹۴٪
۱۰	بانک دی	۰/۴۶٪	۰/۲۹٪	۰/۴۷٪	۰/۲۸٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۶/۷۷٪	۴/۴۸٪	۵/۵۸٪	۶/۷۹٪
۱۲	بانک سامان	۴/۲۲٪	۴/۳۴٪	۳/۷۷٪	۵/۴۴٪
۱۳	بانک سپه	۱۰/۷۶٪	۱۷/۸۴٪	۹/۶۵٪	۸/۱۹٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۷٪	۰/۱۶٪	۰/۲۱٪	۰/۱۸٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۳٪	۰/۶۵٪	۰/۷۴٪	۱/۱۹٪
۱۶	بانک شهر	۱/۵۲٪	۱/۵۶٪	۱/۸۷٪	۱/۶۳٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۰/۱۶٪	۶/۵۶٪	۹/۷۶٪	۹/۴۳٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۸۷٪	۳/۴۵٪	۳/۰۳٪	۲/۱۵٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴/۴۶٪	۷/۶۸٪	۵/۹۸٪	۵/۲۹٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۰۹٪	۰/۱۳٪	۰/۱۸٪	۰/۲۷٪
۲۲	بانک کشاورزی	۸/۰۱٪	۵/۲۲٪	۷/۴۲٪	۵/۹۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۷٪	۰/۵۲٪	۰/۴۶٪	۰/۶۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۳۰٪	۰/۰۱٪	۳/۷۰٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۷۰٪	۰/۸۸٪	۲/۱۲٪	۰/۸۱٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۰/۳۱٪	۱۵/۸۰٪	۱۲/۶۷٪	۱۵/۸۶٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۹/۵۵٪	۱۰/۴۹٪	۱۷/۴۲٪	۱۱/۰۶٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳/۴۱٪	۲/۳۹٪	۲/۵۴٪	۲/۰۲٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۳۷٪	۰/۳۷٪	۰/۳۹٪	۰/۳۳٪

گزارش اقتصادی شاپرک

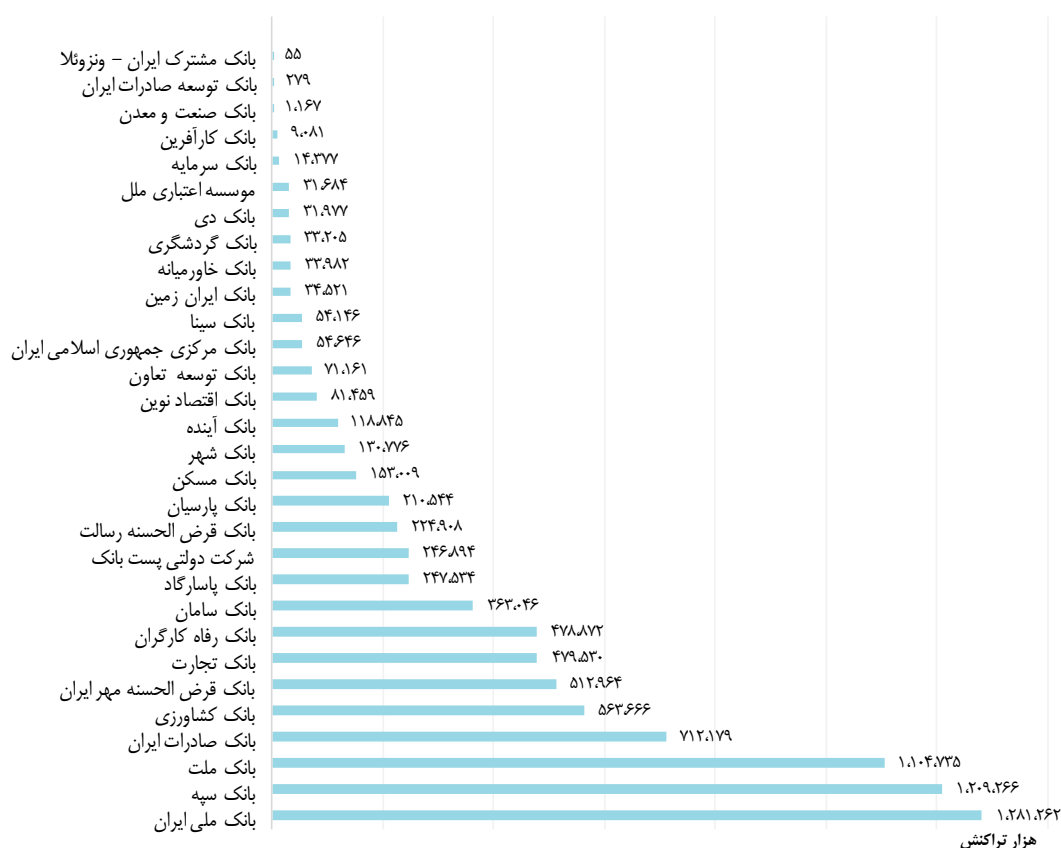
اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که در آبان ۱۴۰۳ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵-۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۴۰۳

براساس این شکل، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۵-۴ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

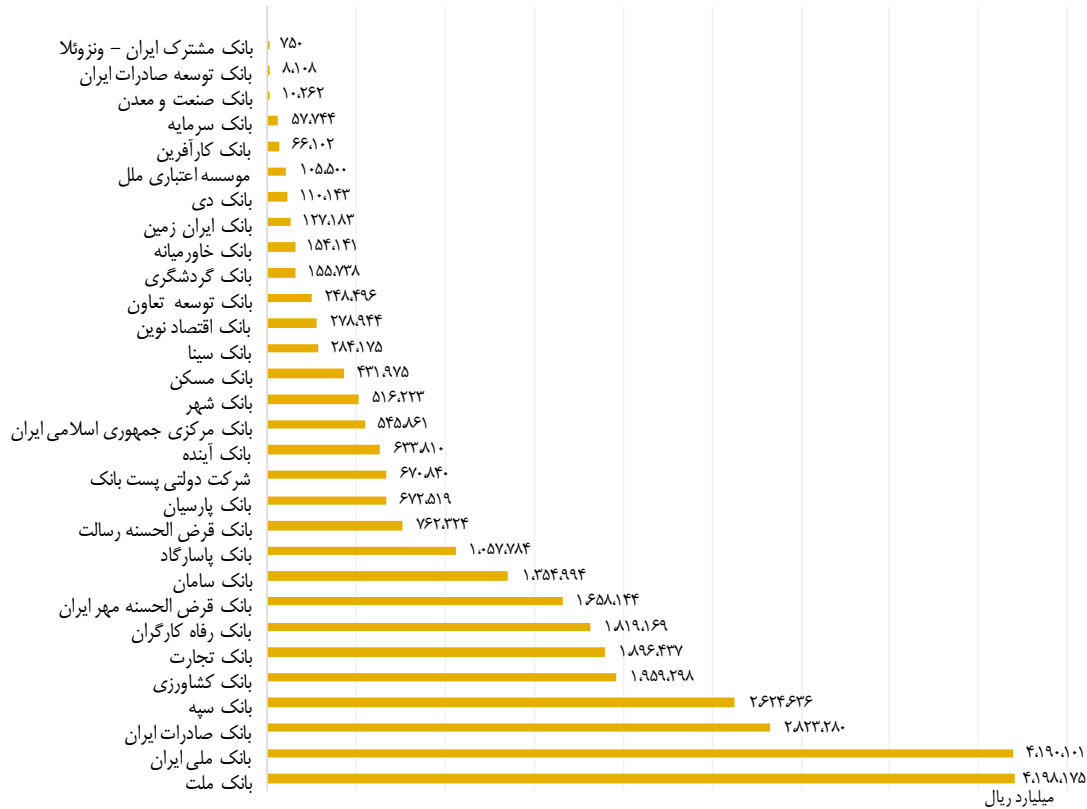

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۴۰۳

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک ملت" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

گزارش اقتصادی شاپرک

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^{۳۵} ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله‌ی کارتهای هر بانک^{۳۶} و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^{۳۷} آمده است.

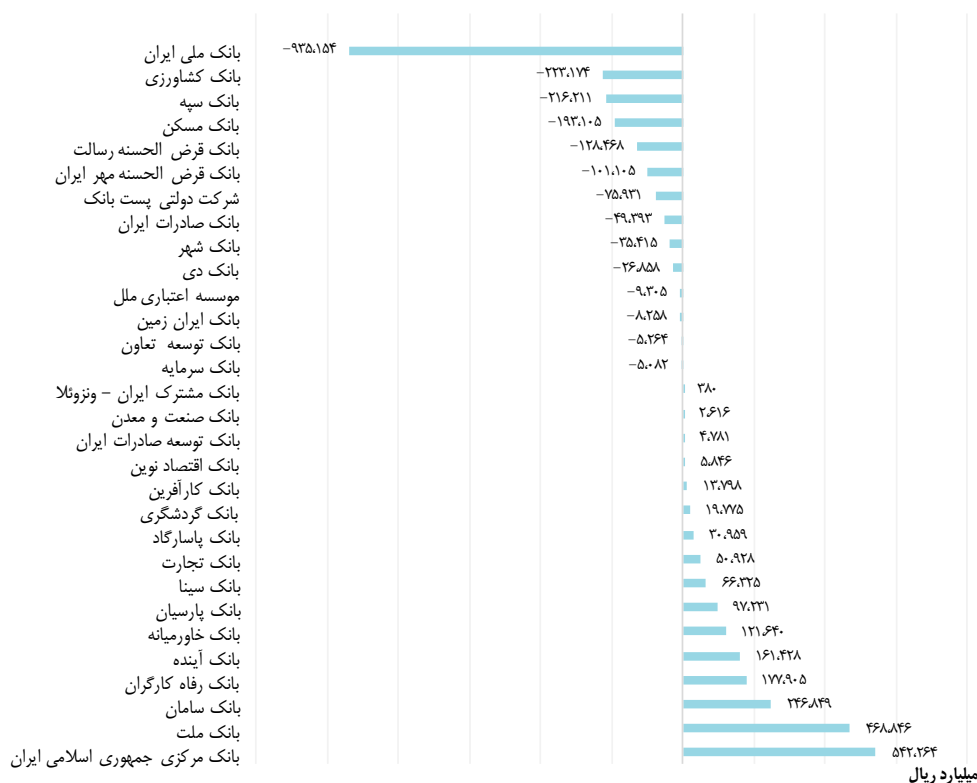
شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - آبان ۱۴۰۳

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی آبان ۱۴۰۳ در "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک صادرات ایران" بوده و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

^{۳۵} Turnover

^{۳۶} در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).
^{۳۷} در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به دادو ستدهای کارتهای بانکی، نزد آن مفتوح است).

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - آبان ۱۴۰۳

بر اساس این شکل، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سامان" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک کشاورزی" و

گزارش اقتصادی شاپرک

"بانک سپه" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوہات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک کشاورزی" و "بانک سپه" به سمت "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سامان" در حال انتقال است.

۶- جمع بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص های مرتبط، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص هایی در چهار بخش "شاخص های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی آبان ۱۴۰۳ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ سازی، مزایای امنیتی پرداخت های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به شهریور ۱۴۰۳ می باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان زمستان ۱۴۰۲ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه

شاپرک تحقق یافته می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های آبان ۱۴۰۳ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴,۳۱۲ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۱۴,۷۱۲ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۲/۰۲- و ۳/۵۲ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در آبان ۱۴۰۳ با رشد ۱/۱۵- درصدی به نزدیک به ۱۲,۱۵۴ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۸۸/۳۰ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۱۱/۶۵ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۰/۰۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های آبان ۱۴۰۳ با ۹۱/۱۵ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۰/۲۰ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۲۰۳، هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۴,۳۴۳ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳۶۶ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۲۲ و ۱۳/۱۵ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۲/۹۷ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر ۱,۹۶۶ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱,۷۳۶ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۶۹/۷۴ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول آبان ۱۴۰۳ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۶۳/۵۷ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاههای آبان ۱۴۰۳ به ترتیب در اختیار استانهای مازندران، یزد و بوشهر می باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاههای نیز با ۸۲/۳ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاههای و اینترنتی در بازه مبلغی کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال و در ابزار پذیرش موبایلی در دامنه مبلغی ۰ تا ۲۰۰,۰۰۰ ریال می باشد. ۸۹/۲۷ درصد تراکنشهای ابزار کارتخوان فروشگاههای معادل ۳,۵۰۸,۲۴۳,۰۵۱ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۶/۳۴ درصد تراکنشها معادل ۲۴۹,۲۸۱,۰۲۳ تراکنش در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۰/۱۳ درصد معادل ۵,۰۷۶,۵۷۴ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشند.

شاخص دهکی آبان ۱۴۰۳ در قیاس با مهر، رشد ۳/۴۳ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۳/۹۸ درصدی در شاخص دهکی را شاهد می باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ماه به سبب رشد ۶/۰۸ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۲/۵۶ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می باشد.

بخش سوم: شاخصهای این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه گیری شده اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنشها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنشهای ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنشها نشان می دهد که عمده ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروههای پذیرندگی، کسب و کار، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۳۶/۷۴ درصدی، ۱/۷۳- درصدی، ۰/۹۴- درصدی، ۶۳/۷۵ درصدی و ۳۱/۰۹ درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده آبان ۱۴۰۳ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۸ درصد می باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه مهر دارای رشد ۰/۰۰۶- درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده

به ازای شبکه پرداخت در آبان ۱۴۰۳، ۹۹/۰۵ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در مهر ماه رشد ۰/۳۵۹- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۳۷۵- درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در آبان ماه ۱۴۰۳ نسبت به مهر در مولفه سهم تعدادی و مبلغی نیز جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به ترتیب به دو شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در آبان ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و موبایلی کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید را به خود اختصاص داده است. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "فن آوا کارت" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده‌اند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است.

در ماه آبان شرکت "فراپردازان آروند امید" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتخوان

فروشگاهی حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار در هر سه خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری سرویس است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های هر سه سرویس در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در آبان ماه، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" در ابزار کارتخوان فروشگاهی بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و شرکت "آسان پرداخت پرشین" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند.

در حوزه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز به ترتیب به بالاترین رتبه در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی دست یافته است.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقیمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها و شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" در تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته است.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به طور کلی در آبان ماه سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۶/۴۶ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در آبان ۱۴۰۳ "بانک سپه" به لحاظ تعدادی و "بانک ملت" به لحاظ مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفتند. در بررسی بازار مبلغی در هر سه ابزار، "بانک ملت" در جایگاه نخست قرار دارد. در بازار تعدادی تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های "بانک سپه" و ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی "بانک ملت" بالاترین سهم را دارند.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال – هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" نشان‌دهنده تمرکز بالا و میزان این شاخص در ابزار "کارتخوان فروشگاه‌ها" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان‌دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. میزان شاخص هرفیندال – هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی، در این ماه نسبت به ماه گذشته در هر سه دسته ابزار پذیرش کاهش یافته است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ۱۴۰۳ نسبت به مهر ماه افزایش ۰/۷۷ درصدی داشته و نرخ رشد تنها در دسته کارت هدیه و بن کارت منفی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ۱۴۰۳، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت" متعلق به "بانک ملی ایران" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم (در بیشتر بانک‌ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در این ماه هر سه دسته ابزار همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در آبان ۱۴۰۳ به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و مبلغ تراکنش‌های صادرشده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در آبان ۱۴۰۳ به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند.

این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک ملت" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سامان" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک کشاورزی" و "بانک سپه" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارتی بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص های تخصصی اقتصادی و فرمول های نحوه محاسبه این شاخص ها بیان می شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک

بانک ها همه انواع کارت پرداخت را با مجوز بانک مرکزی صادر می نمایند.

بانک پذیرنده^{۴۰}

بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبای"^{۴۱} پذیرندگان دریافت می نماید.

انواع خدمات^{۴۲} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش های مانده گیری نیز در این شبکه ارائه می شوند که به خدمات اصلی شبکه تبدیل شده اند.

خرید کالا و خدمات^{۴۳}

خدمتی است که دارنده کارت هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاههای و همچنین ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه های پرداخت اینترنتی هستند. در حال حاضر

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت یا شاپرک، شبکه ای است که به منظور ساماندهی نظام پرداخت الکترونیک کشور ایجاد شده و کلیه تراکنش های حاصل از «ابزار پذیرش» توسط این شبکه نظارت و کنترل می شود و به طور کلی نظارت بر عملکرد فنی و اجرایی و انجام عملیات تسویه را بر عهده دارد.

شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت (PSP)

شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت^{۳۸}؛ شخصیت حقوقی است که در جمهوری اسلامی ایران در قالب شرکت سهامی به ثبت رسیده و بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. و شاپرک دریافت می نماید و بر طبق مقررات ناظر بر شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت، و الزامات و دستورالعمل های ابلاغی شاپرک فعالیت می نمایند. در حال حاضر ۱۲ شرکت ارائه دهنده خدمت پرداخت از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت کرده اند که در فصل مربوطه از این گزارش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته اند.

بانک صادرکننده^{۳۹}

بانکی است که انواع کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می نماید. این

^{۴۱} IBAN: International Bank Account Number

^{۴۲} Service Type

^{۴۳} Purchasing Good/Services

^{۳۸} Payment Service Provider

^{۳۹} Issuer Bank

^{۴۰} Acquirer Bank Acquirer

شده مطابق استاندارد ISO ۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

تراکنشی است که از دید کاربر نهایی موفق بوده است. این تراکنش‌ها با کد پاسخ صفر در سامانه مشخص می‌شوند. هر تراکنش موفق بسته به نوع تراکنش از تعدادی پیام مشخص و مستقل تشکیل شده است که موفق بودن تراکنش حاصل موفقیت در ارسال و دریافت همه این پیام‌هاست.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، بانک صادرکننده‌ی کارت یا سامانه‌ی شتاب می‌باشد. به این معنا که بانک صادرکننده در زمان مورد نظر قادر به انجام تراکنش نبوده و پیام خطای مرتبط، در شبکه تولید می‌گردد.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

به دلایل امنیتی ارائه خرید کالا و خدمات بر روی درگاه‌های پرداخت موبایلی مسدود می‌باشد.

پرداخت قبض^{۴۴}

خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه^{۴۵}

خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۶} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۷}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت دریافت می‌نماید.

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۸}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۱۰ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته

^{۴۷} Balance Inquiry

^{۴۸} Transaction Status

^{۴۴} Bill Payment

^{۴۵} Reload

^{۴۶} Top-up

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۹}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۰} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

^{۵۰} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

کارتخوان فاقد تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش‌دار)

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۱} فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق تلفن همراه و درگاه پرداخت موبایلی^{۵۲} فراهم می‌آورد. ابزار موبایل قابلیت‌های فراوانی در صنعت پرداخت داشته و می‌تواند هم به عنوان کارت و هم به عنوان ترمینال ایفای نقش کند. کانال‌های مختلف پرداخت بر روی موبایل قابل تعریف هستند، از جمله کانال پرداخت‌های داخل فروشگاه^{۵۳} نظیر NFC، پرداخت‌های برخط از طریق USSD، پرداخت‌های از طریق وب از روی موبایل^{۵۴} و همچنین پرداخت‌های از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی^{۵۵}. اما آنچه در حال حاضر در شبکه پرداخت کشور مجوز فعالیت دارد، کانال USSD فقط برای تراکنش‌های خرید شارژ و پرداخت قبض و همچنین کاربرد NFC از طریق گوشی‌های تلفن همراه است.

^{۵۴} Web-Mobile

^{۵۵} In-App Purchase

^{۵۱} Internet Payment Gateway

^{۵۲} Mobile Payment Gateway

^{۵۳} In-Store

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۶}

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۷}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۸}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند. کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ کارت‌های بر خط^{۵۹} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد و کارتهای برون خط^{۶۰} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این

گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۶۱}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت به عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳

^{۵۹} online

^{۶۰} offline

^{۶۱} Credit card

^{۵۶} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

^{۵۷} Debit card

^{۵۸} prepaid

نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

سوییچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش

تراکنش مالی

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت} \\ = \frac{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}{\text{تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}} \times \text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارتخوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل

تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت

تراکنش اصلاحیه

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۲}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 \times \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}}$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری

کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارت‌خوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 \times \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرک}}{\text{نقدینگی}}$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۳} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۴} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

^{۶۳} Demand deposits

^{۶۴} Quasi money

شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۵}

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$\frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش‌ها در ماه } t}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } t}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش‌ها

برای تعیین دهک‌ها، تراکنش‌ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می‌نماییم که یک دهم از تراکنش‌های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش‌های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می‌شود.

$$\frac{\text{متوسط ارزش دهک دهم تراکنش‌ها}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش‌ها}} = \text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}$$

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه‌های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می‌کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام‌ها و تبانی بخش‌های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال-هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می‌گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می‌تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy
Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	15/30%	◀
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/59%	◀

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	4,311,573,933	▼
Value of transactions (mill IRR)	14,712,003,831	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Nov compared to Oct)	3/52%	▲
Monthly real growth of value of transactions (Nov compared to Oct)	0/66%	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	42/97%	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	7/88%	▲

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	6/65%	▲
Mobile Payment Gateway	2/20%	▲
EFTPOS	91/15%	▼

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/71%	▼
Bill payment & purchase mobile charge	1/29%	▲

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	90/20%	▼
Bill payment & purchase mobile charge	5/45%	▲
Balance Inquiry	4/35%	▲

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,965/94	▼
EFTPOS	1,735/91	▼
Mobile Payment Gateway	1/07	▼
Internet Payment Gateway	228/96	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	69/74	▼
EFTPOS	63/57	▼
Mobile Payment Gateway	1/53	▼
Internet Payment Gateway	4/64	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	1,821,129	Tehran	▼
The most change in the number of active EFTPOS	-34,058	Tehran	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	0/216	Mazandaran	▼
The most number of EFTPOS transactions per capita	82/30	Hormozgān	▲

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	507/36	▲
--	--------	---

3

The quality of card e-payment services

Quality of services

The ratio of successful transactions to total	92/70%	▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/75%	▼

The share of each types of errors in transactions

Acquirer error	0/93%	▲
Shaparak network error	3/40%	▲
Issuer error	8/39%	▲
Cardholder Error	87/00%	▼
Business error	0/28%	▼

Services sensed availability

Network sensed availability	99/05%	▼
Shaparak sensed availability	99/75%	▼

Reconciliation account (RA) transactions

Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/014%	▼
percent change of reconciliation account transactions	-35/20%	▼

4

Electronic card payment network market indices in Nov 2024

Active EFTPOS Value effectiveness

The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	3/296	▼
The lowest effectiveness	Electronic Card Damavand	0/495	▲

The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions

The highest ratio	Beh Pardakht Mellat	0/145%	▼
The lowest ratio	Farapardazan Arvand omid	0/026%	▲

The ratio of Low Transaction to active EFTPOS

The Highest ratio	Electronic Card Damavand	31/17%	▼
The Lowest ratio	Pardakht Electronic Saman	9/59%	▼

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share

highest value	21/79%	▲	15/86%	▼
	Pardakht Electronic Saman		Mellat Bank	
highest numerical	20/60%	▲	17/84%	▲
	Pardakht Electronic Saman		Bank Sepah	

The highest value share of transactions in each terminal

Internet Payment Gateway	32/40%	▼	16/00%	▲
	Pardakht Electronic Saman		Mellat Bank	
Mobile Payment Gateway	47/73%	▼	51/88%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
EFTPOS	18/61%	▼	15/75%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	

The highest numerical share of transactions in each of terminals

Internet Payment Gateway	38/86%	▼	40/32%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
Mobile Payment Gateway	45/39%	▼	52/19%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
EFTPOS	20/74%	▲	19/26%	▲
	Pardakht Electronic Saman		Bank Sepah	

Herfindahl-Hirschman Index

Internet Payment Gateway	2,486	▼	1,963	▼
Mobile Payment Gateway	3,200	▲	3,489	▼
EFTPOS	1,240	▼	920	▼

The highest share of issuing banks in number of active cards

Prepaid card	Bank Melli Iran	13/88%	▲
Credit card	Mellat Bank	15/51%	▲
Debit card	Bank Melli Iran	20/52%	▼

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانه پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچه دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.